

[2000/10/22 v3.01 Landscape Pages (DPC)]
[2019/09/16 v2.46 Cross-referencing by name of section]

acchidraṃ
aśvamēdhaṃ
kāṭhakaṃ

For Personal Use Only
Not For Commercial Printing/Distribution

Contents

1.acchidraṃ	1
2.aśvamēdhaṃ	28
2.1 taittirīya brāhmaṇē tṛtīyāṣṭakē aṣṭama prapāṭhakaḥ	28
2.2 aśvamēdhasya dvitīya-tṛtīyā harvidhānam	47
3.kṛṣṇayajurvedīya kāṭhakaṃ	66
3.1 taittarīya yajurbrāhmaṇē kāṭhake prathamaha praśnaḥ	66
3.2 taittarīya yajurbrāhmaṇē kāṭhake dvitīyaha praśnaḥ	76
3.3 taittarīya yajurbrāhmaṇē kāṭhake tṛtīyaha praśnaḥ	88

॥ 1.acchidraṃ ॥

taittirīya brāhmaṇē tṛtiyāṣṭakē saptama prapāṭhakaḥ
॥ hariḥ ṃ ॥

T.B.3.7.1.1

sarvān. vā ēṣōṣgnau kāmān pravēśayati ।
yō-ṣgnīnānvādhāyā vṛatamupaiti । sa yadaniṣṭvā prayāyāt । akāmaprītā
ēnaṃ kāmā nānu prayāyuh ।
atējā avīryāḥ syāt । sa jūhuyāt ।
tubhyaṃ tā āngirastama । viśvāḥ sukṣītayaḥ pṛthak ।
agnē kāmāya yēmira itī । kāmānēvāsmīn dadhāti ॥ 1 ॥

T.B.3.7.1.2

kāmaprītā ēnaṃ kāmā anuprayānti । tējasvī vīryāvān bhavati ।
saṃtātīrvā ēṣā yajñasyā । yō-ṣgnīnānvādhāyā vṛatamupaiti ।
sa yadudvāyāti । vicchitti-rēvāsyā sā ।
taṃ prāñcāmuddhrītyā । manāṣōpātiṣṭhēta । manō vai prajāpātiḥ ।
prajāpatyō yajñāḥ ॥ 2 ॥

T.B.3.7.1.3

manāsaiva yajñagṃ saṃtānōti । bhūrityāha । bhūtō vai prajāpātiḥ ।
bhūtimēvōpaiti । vi vā ēṣa indriyēṇā vīryēṇadradyatē ।
yasyā-hitāgnē-ragnirāpakṣāyāti । yāvachchamyāyā pravīdhyēt ।
yadi tāvādapakṣāyēt । tagṃ saṃbhārēt । idaṃ ta ēkām para ūta ēkām ॥
3 ॥

T.B.3.7.1.4

tṛtiyēna jyōtiṣā saṃviśasva । saṃvēśānastānuvai cārūrēdhi ।
priyē dēvānām paramē janitṛa itī । brahmāṇaivainagṃ saṃbhārati ।
saiva tataḥ prāyāścittiḥ । yadi parastā-rāmāpakṣāyēt ।
anu prayāyāvāsyēt । sō ēva tataḥ prāyāścittiḥ ।
ōśadhīrvā ētasyā paśūn payāḥ praviśati ।
yasyā haṃṣē vathsā apākṛtā dhayānti ॥ 4 ॥

T.B.3.7.1.5

tān. yadduhyāt । yātayāmnā haṃṣā yajēta । yanna duhyāt ।

yajñaparurantariyāt | vāyavyām yavāgūm nirvāpēt |
vāyurvai payāsaḥ pradāpayitā | sa ēvāsmāi payaḥ pradāpayati |
payō vā ośādhayaḥ | payaḥ payāḥ | payāsaivāsmāi payōsvārundhē || 5 ||

T.B.3.7.1.6

athōttārasmai haṁviṣē vathsānapā kuryāt | saiva tataḥ prāyāścittiḥ |
anyatarān. vā ēṣa dēvān bhāgadhēyēnā vyārdhayati |
yē yajāmānasya sāyam grhamā-gacchanti |
yasyā sāyam dugdhaḥ havirārti-mārcchati |
indrāya vrīhīni-rupyō-pāvasēt | payō vā ośādhayaḥ |
payā ēvārabhyā grhītvō-pāvasati | yatprātaḥ syāt |
tacchrtaḥ kuryāt || 6 ||

T.B.3.7.1.7

athētāra aindraḥ pūrōdāsāḥ syāt | indriyē ēvāsmāi samīcī dadhāti |
payō vā ośādhayaḥ | payaḥ payāḥ | payāsaivāsmāi payōsvārundhē |
athōttārasmai haṁviṣē vathsānapā kuryāt | saiva tataḥ prāyāścittiḥ |
ubhayān. vā ēṣa dēvān bhāgadhēyēnā vyārdhayati |
yē yajāmānasya sāyam cā prātaścā grhamā-gacchanti |
yasyō bhayaḥ havirārti-mārcchati || 7 ||

T.B.3.7.1.8

aindraḥ pañcāsarāva-mōdanam nirvāpēt | agniḥ dēvatānām prathamam
yajēt |
agnimūkhā ēva dēvatāḥ prīṇāti | agniḥ vā anvanyā dēvatāḥ |
indramanvanyāḥ | tā ēvōbhayīḥ prīṇāti | payō vā ośādhayaḥ |
payaḥ payāḥ | payāsaivāsmāi payōsvārundhē |
athōttārasmai haṁviṣē vathsānapā kuryāt || 8 ||

T.B.3.7.1.9

saiva tataḥ prāyāścittiḥ | ardhō vā ētasyā yajñasyā mīyatē |
yasya vratyēṣaṇ patnyānā-lambhukā bhavāti | tāmaparudhyā yajēta |
sarvēṇaiva yajñēnā yajatē | tāmiṣtvō-pāhvayēta | amūhamāsmi |
sā tvam | dyaurahaḥ | pṛthivī tvam | sāmāhaḥ | rktvam |
tāvēhi sambhāvāva | saha rēto dadhāvahai | puḡmsē putrāya vēttāvai |
rāyaspōṣāya suprajāstvāyā suvīryāyēti | ardha ēvaināmu-pāhvayatē |
saiva tataḥ prāyāścittiḥ || 9 ||

T.B.3.7.2.1

yadviṣṣāṅṅēna juhuyāt | aprājā apaśuryajāmānaḥ syāt |
yadanāyatanē ninayēt | anāyatana-ssyāt |
prājāpatyayarcā vālmīka-vapāyāma-vānayēt | prājāpatyō vai vaḥmīkāḥ | yajñāḥ
prajāpātiḥ | prajāpātāvēva yajñam pratiṣṭhāpayati | bhūrityāha |
bhūtō vai prajāpātiḥ || 10 ||

T.B.3.7.2.2

bhūtimēvōpaiti | tat kṛtvā | anyāṃ dugdhvā punār hōtavyāṃ |
saiva tataḥ prāyāścittiḥ | yatkīṭā-vāpannēna juhuyāt |
aprājā apaśu-ryajāmānaḥ syāt | yadanāyatanē ninayēt |
anāyatana-ssyāt |
madhyamēnā parṇēnā dyāvā-prṭhivyā-yarcāṣntāḥ paridhi ninayēt |
dyāvā prṭhivyō-rēvainat-pratiṣṭhāpayati || 11 ||

T.B.3.7.2.3

tatkṛtvā | anyāṃ dugdhvā punār hōtavyāṃ |
saiva tataḥ prāyāścittiḥ | yadavāvṛṣṭēna juhuyāt |
apārūpa-masyātma-ñjāyēta | kilāśō vā syādārśāsō vā |
yat pratyēyāt | yajñam vicchindyāt | sa juhuyāt |
mītrō janān kalpayati prajānann || 12 ||

T.B.3.7.2.4

mītrō dādihāra prṭhivīmūta dyāṃ | mītraḥ kṛṣṭira-nīmiṣā ṣbhicāṣṭē |
satyāyā havyāṃ ghṛtavā-jjuhōtēti | mītrēṇaivaināt kalpayati |
tatkṛtvā | anyāṃ dugdhvā punār rhōtavyāṃ | saiva tataḥ prāyāścittiḥ |
yat pūrvāsyā-māhūtyāgṃ hutāyā-muttarā-ṣṣhūtiḥ skandēt |
dvīpādbhiḥ paśubhi-ryajāmānō vyṛddhyēta |
yaduttarayā ṣbhijuhuyāt || 13 ||

T.B.3.7.2.5

catuṣpādbhiḥ paśubhir-yajāmānō vyṛddhyēta |
yatra vēthā vanaspatē dēvānāṃ guhyā nāmāni |
tatra havyāni gāmayēti vānaspatya-yarcā samidhā-mādhāyā |
tūṣṇīmēva punār juhuyāt |
vanaspatīnaiva yajñasyārtāṃ cānārtāṃ cāhūtī vidādihāra |
tatkṛtvā | anyāṃ dugdhvā punār hōtavyāṃ |
saiva tataḥ prāyāścittiḥ | yatpurā prayājēbhyāḥ prānaṅgāraḥ skandēt |
adhvaryavē ca yajāmānāya cākagḡ syāt || 14 ||

T.B.3.7.2.6

yad dākṣiṇā | brahmanē ca yajāmānāya cākagḡ syāt |
yat praṭyak | hōtrē ca patniyai ca yajāmānāya cākagḡ syāt |
yadudañ | agnīdhē ca paśubhyaśca yajāmānāya cākagḡ syāt | |
yadābhi juhuyāt | rudrōṣsya paśūn ghātūkaḥ syāt |
yannābhi juhuyāt | aśāntaḥ prahriyēta || 15 ||

T.B.3.7.2.7

sruvasya budhnēnābhi nidādhyāt |
mā tāmō mā yajñastāmanmā yajāmāna-stamat |
namāstē astvāyatē | namō rudra parāyatē | namō yatrā niśidāsi |
amum mā higṃsīramum mā higṃsīriti yēna skandēt | tam prahārēt |
sahasrāśṛṅgō vṛṣabhō jātavedāḥ | stōmapṛṣṭhō ghṛtavān-thsupratīkaḥ |
mā nō hāsīnmēthitō nēttvā jahāma |
gōpōṣam nō vīrapōṣam ca yacchētī |
brahmaṇaiṣvainaṃ prahārati | saiva tataḥ prāyāścittih || 16 ||

T.B.3.7.3.1

vi vā ēṣa indriyēṇā vīryēṇadrdhyatē |
yasyā-hitāgnē-ragni-rmathyamānō na jāyātē |
yatrānyam paśyēt | tata āhrtyā hōtavyām |
agnā-vēvāsyā-gnihōtragṃ huṭam bhāvati |
yadyanyam na vīndēt | ajāyāgṃ hōtavyām | āgnēyī vā ēṣā |
yadajā | agnā-vēvāsyā-gnihōtragṃ huṭam bhāvati || 17 ||

T.B.3.7.3.2

ajasya tu nāśñiyāt | yadajasyā-sñiyāt |
yāmēvāgnā-vāhūtiṃ juhuyāt | tāmādyāt | tasmādajasya nāśyām |
yadyajām na vīndēt | brāhmaṇasya dakṣiṇē hastē hōtavyām |
ēṣa vā agni rvaīśvānaraḥ | yadbrāhmaṇaḥ |
agnā-vēvāsyā-gnihōtragṃ huṭam bhāvati || 18 ||

T.B.3.7.3.3

brāhmaṇam tu vāsatyai nāparundhyāt | yadbrāhmaṇam vāsatyā aparundhyāt |
yasminnē-vāgnāvāhūtiṃ juhuyāt | tam bhāgadhēyēna vyārdhayēt |
tasmād brāhmaṇō vāsatyai nāparudhyāḥ | yadi brāhmaṇam na vīndēt |

darbhastabēm hōtavyām | agnivān. vai darbhastabamḥ |
agnāvē-vāsyā-gnihōtragm hutam bhāvati |
darbhāggstu nādhyāsita || 19 ||

T.B.3.7.3.4

yaddarbhānādhyāsita | yāmēvāgnā-vāhūtim juhuyāt | tāmādhyāsita |
tasmād darbhā nādhyāsitavyāḥ | yadī darbhāna vīndēt |
aphsu hōtavyām | āpō vai sarvā dēvatāḥ |
dēvatāsvē vāsyā-gnihōtragm hutam bhāvati |
āpastu na paricakṣita | yadāpāḥ paricakṣita || 20 ||

T.B.3.7.3.5

yā mēvāphsvāhūtim juhuyāt | tām paricakṣita |
tasmādāpō na paricakṣyāḥ |
mēdhyā ca vā ētasyāmēdhyā ca tanuvau sagmsrjyētē |
yasyā-hitāgnē-ranyairagnibhi-ragnayāḥ sagmsrjyantē |
agnayē vivīcayē purōdāsā-maṣṭākāpālam nirvāpēt |
mēdhyām caivāsyā-mēdhyām ca tanuvau vyāvartayati |
agnayē vratapātayē purōdāsā-maṣṭākāpālam nirvāpēt |
agnimēva vratapātigg svēnā bhāgadhēyē-nōpādhāvati |
sa ēvainam vratamā-lābhamyati || 21 ||

T.B.3.7.3.6

garbhagg sravāntama-gadamākaḥ | agni-rindra-stvaṣṭā brhaspatiḥ |
prthivyā-mavācuścō-taitat | nābhi-prāpnōti nira.ṛtim parācaih |
rētō vā ētadvājina-māhitāgnēḥ | yadāgnihōtram | tadyathsravēt |
rētōṣsyā vājīnagg sravēt | garbhagg sravāntama-gadamāka-rityāha |
rētā ēvāsmīn. vājīnam dadhāti || 22 ||

T.B.3.7.3.7

agnirityāha | agnirvai rētōdhāḥ | rētā ēva taddadhāti | indra ityāha |
īndriya-mēvāsmīn-dadhāti | tvaṣṭētyāha |
tvaṣṭā vai pāsūnām mīthunānāgm rūpakṛt |
rūpamāva paśuṣū dadhāti | brhaspatirityāha |
brahma vai dēvānām brhaspatiḥ | brahmānaivāsmaī prajāḥ prajānayati |
prthivyā-mavācuścōtāita-dityāha | asyā-mēvainat pratiṣṭhāpayati |
nābhi prāpnōti nira.ṛtim parācairityāha | rakṣāsāma pāhatyai || 23 ||

T.B.3.7.4.1

yāḥ purastāt praśravānti | upariṣṭāth sarvatāśca yāḥ |
tābhī raśmipāvitrābhiḥ | śraḍdhāṃ yajñamārabhē | dēvā gātuvidaḥ |
gātum yajñāyā vindata | manāśaspatinā dēvēnā |
vātād-yajñāḥ prayūjyatām | tṛtīyāsyai divaḥ |
gāyatriyā sōmā ābhṛtaḥ || 24 ||

T.B.3.7.4.2

sōmapīthāya samnāyitum | vakāla-mantāramādādē |
āpō dēvīḥ śuddhāḥ sthā | imā pātrāṇi śundhata | upātāṅkyāya dēvānām |
parṇavalkamuta śundhata | payō gr̥hēṣu payō aghniyāsū |
payō vathsēṣu payā indrāya haṇiṣē dhriyasva |
gāyatrī parṇavalkēnā | payaḥ sōmāṃ karōtvimam || 25 ||

T.B.3.7.4.3

agnim gr̥hṇāmi suratham yō mayō bhūḥ |
ya udyantāmā rōhāti sūryamahne | ādityam jyōtiṣām jyōtiruttamam |
śvō yajñāyā ramatām dēvatābhyaḥ | vasūn rudrānādityān |
indrēṇa saha dēvatāḥ | tāḥ pūrvaḥ pariḡrṇāmi |
sva āyatānē manīṣayā | imāmūrjāṃ pañcadaśim yē praviṣṭāḥ |
tāndēvān pariḡrṇāmi pūrvaḥ || 26 ||

T.B.3.7.4.4

agnir hāvyaṇvādiha tānāvāhatu | paurnamāśagm havirīdamēṣām mayī |
āmāvāsyagm havirīdamēṣām mayī | antarāśgnī paśavaḥ |
dēvasagm sadamāgāmann | tān pūrvaḥ pariḡrṇāmi |
sva āyatānē manīṣayā | iha prajā viśvarūpā ramantām |
agnim gr̥hapātimabhi samvasānāḥ | tāḥ pūrvaḥ pariḡrṇāmi || 27 ||

T.B.3.7.4.5

sva āyatānē manīṣayā | iha paśavō viśvarūpā ramantām |
agnim gr̥hapātimabhi samvasānāḥ | tān pūrvaḥ pariḡrṇāmi |
sva āyatānē manīṣayā | ayam pitṛnāmagniḥ |
avāddhavyā pitṛbhya ā | tam pūrvaḥ pariḡrṇāmi |
aviṣam naḥ pitum kārat | ajāśram tvāgm sabbhāpālāḥ || 28 ||

T.B.3.7.4.6

vijayabhāgagṃ samindhatām | agnē dīdāyā mē sabhya |
vijityai śaradāḥ śatam | annāmāvasathīyām | abhihārāṇi śaradāḥ śatam |
āvasathē śriyaṃ mantrām | ahirbudhniyō niyācchatu |
īdamaha-magni jyēsthēbhyaḥ | vasūbhyō yajñam prabrāvīmi |
īdamaha-mindrā jyēsthēbhyaḥ || 29 ||

T.B.3.7.4.7

rudrēbhyō yajñam prabrāvīmi | īdamahaṃ varuṇa-jyēsthēbhyaḥ |
ādityēbhyō yajñam prabrāvīmi | payāsvatī-rōṣādhayaḥ |
payāsvadvīrudhām payāḥ | apām payāsō yatpayāḥ |
tēna māmindraḥ sagṃ sṛja | agnē vratapatē vrataṃ cāriṣyāmi |
tacchākēyaṃ tanmē rādhyatām | vāyō vratapata āditya vratapatē || 30 ||

T.B.3.7.4.8

vrātānām vratapatē vrataṃ cāriṣyāmi | tacchākēyaṃ tanmē rādhyatām |
īmām prācīmudicīm | iṣamūrjāmaḥhi saggskṛtām |
bahuparṇāma-śuśkāgrām | harāmi paśupāmaḥam |
yatkrṣṇō rūpaṃ kṛtvā | prāviśastvam vanaspatīn |
tatastvāmē-kavigṃśatīdhā | sambhārāmi susambhṛtā || 31 ||

T.B.3.7.4.9

trīn parīdhīggstīsrah samidhāḥ | yajñāyūranu samcarān |
upavēsam mēkṣāṇam dhrṣṭīm | sambhārāmi susabhṛmtā |
yā jātā oṣādhayaḥ | dēvēbhyā striyugam purā | tāsām parvā rādhyāsam |
parīstara-māharan | apām mēdhyām yajñiyām |
sadēvagṃ śivamāstu mē || 32 ||

T.B.3.7.4.10

ācchētā vō mā riṣam | jīvāni śaradāḥ śatam |
aparimitānām parimitāḥ | samnāhyē sukṛtāyakam |
ēnō mā nigāṃ katamacca nāham | punarutthāyā bahulā bhāvantu | sakṛdāc-
chinnam bahirūrṇāmṛdu | syōnam pītrbhyāstvā bharāmyaḥam |
asmin thsīdantu mē pītarāḥ sōmyāḥ |
pītāmahāḥ prapītāmahāścānuḡgaiḥ saha || 33 ||

T.B.3.7.4.11

trivṛt pālāsē darbhāḥ | iyān prādēśa sāmīmtaḥ |

yajñē pavitraṃ pōtṛtamam | payō havyam kārōtu mē | imau prāṇāpānau
| yajñasyāṅgāni sarvaśaḥ | āpyāyayāntau samcāratām |
pavitrē havyaśōdhānē | pavitrē sthō vaiṣṇavī |
vāyurvām manāsā punātu || 34 ||

T.B.3.7.4.12

ayam prāṇāscā-pāṇāscā | yajāmānamapi-gacchatām | yajñē hyabhūtām pōtārau
|
pavitrē havyaśōdhānē | tvayā vēdīm vividuḥ pṛthivīm |
tvayā yajñō jāyatē viśvadāniḥ | acchidraṃ yajñamanvēṣi vidvān |
tvayā hōtā samtānōtyardha māśān | trayastrigṃ śōṣsi tantūnām | pavitreṇa
sahāgāhi || 35 ||

T.B.3.7.4.13

śivēyagṃ rajjūrabhidhāni | aghniyā-mupāsēvatām |
aprasragṃ sāya yajñasyā | ukhē upādadhāmyaham |
paśubhiḥ samnītam bibhṛtām | indrāya śṛtam dadhi |
upavēṣōṣsi yajñāyā | tvām parivēṣamā-dhārayann |
indrāya haviḥ kṛṇvantāḥ | śivāḥ śāgmō bhāvāsi naḥ || 36 ||

T.B.3.7.4.14

amṛnmayam dēvapātram | yajñasyāyūṣi prayujyatām |
tirah pavitramati nītāḥ | āpō dhāraya māstiguḥ |
dēvēnā savitrōtpūtāḥ | vasōḥ sūryāsya rāśmibhiḥ |
gām dōhapavitrē rajjūm | sarvā pātrāṇi śundhata |
ētā ācāranti madhūmadduhānāḥ | prajāvatī-ryāśasō viśvarūpāḥ || 37 ||

T.B.3.7.4.15

bahvī rbhavāntīrupa jāyāmānāḥ | iha va indrō ramayatu gāvaḥ |
pūṣā sthā | ayakṣmā vaḥ prajāyā sagṃ sṛjāmi |
rāyaspōṣēna bahulā bhavāntiḥ | ūrjam payāḥ pinvāmānā ghṛtam cā |
jīvo jivāntīrupa vaḥ sadēyam | dyauścēmam yajñam pṛthivī cā samdūhātām
|
dhātā sōmēna saha vātēna vāyuḥ | yajāmānāya draviṇam dadhātu || 38 ||

T.B.3.7.4.16

uthsām duhanti kaśāṣam catūrbilam | idām dēvīm madhūmatigṃ suvarvi-
dām |

tadindrāgnī jinvatagṃ sūnṛtāvāt | tad yajāmānāma-mṛtatvē dādhatu |
kāmādhukṣaḥ praṇō brūhi | indrāya havirindriyaṃ |
amūṃ yasyām dēvānām | maṇuṣyāṇām payō hitaṃ |
bahu dugdhindrāya dēvēbhyāḥ | havya-māpyāyatām punāḥ || 39 ||

T.B.3.7.4.17

vathsēbhyō maṇuṣyēbhyāḥ | punardōhāyā kalpatām | yajñasya saṃtātirasi
|
yajñasyā tvā saṃtātīmanu saṃtānōmi | adāstamasī viṣṇāvē tvā |
yajñāyāpī dadhāmyahaṃ | adbhirariktēna pātrēna | yāḥ pūtāḥ pariśērātē
|
ayaṃ payāḥ sōmāṃ kṛtvā | svām yōnimapī-gacchatu || 40 ||

T.B.3.7.4.18

parṇavalkaḥ pavitrām | saumyaḥ sōmāddhi nirmītaḥ |
īmau parṇam cā darbham cā | dēvānāgṃ havyaśōdhānau | prātarvēṣāyā
gōpāya |
viṣṇō havyaḡ hi rakṣāsi | ubhāvagnī ūpastrṇatē |
dēvatā upāvasantu mē | ahaṃ grāmyānupā vasāmi |
mahyaṃ gōpātayē paśūn || 41 ||

T.B.3.7.5.1

dēvā dēvēṣu parākramadhvaṃ | prathāmā dvitīyēṣu | dvitīyā-strīyēṣu |
trirēkādaśā iha māsvata | idagṃ śākēyaṃ yadidaṃ karōmī |
ātmā kārōtvātmanē | idam kārīṣyē bhēṣajaṃ | idam mē viśva bhēṣajā |
asvīnā prāvātāṃ yuvaṃ | idamahagṃ sēnāyā abhītvāryai || 42 ||

T.B.3.7.5.2

mukhamapōhāmi | sūryā jyōti rvibhāhi | mahata indriyāyā |
āpyāyatām ghṛtayōniḥ | agnir havya-snūmanyatām |
khamānkṣva tvacāmaṅkṣva | surūpaṃ tvā vasuvidām | paśūnām tējāsā |
agnayē juṣṭamabhi-ghārayāmi |
syōnam tē sadānam karōmi || 43 ||

T.B.3.7.5.3

ghṛtasya dhārāyā suśēvām kalpayāmi | tasmin-thsīdāmṛtē pratītiṣṭha |
vrīhīṇām mēdha sumanāsyamānaḥ | ārdraḥ prāthasnur bhuvānasya gōpāḥ
|

śrta uthsnāti janitā mātīnām | yastā ātmā paśuṣu praviṣṭaḥ |
dēvānām viṣṭhāmanu yō vitasthē | ātmanvān thsōma ghrtavān.
hi bhūtvā | dēvān gaccha suvārvinda yajāmānāya mahyām |
irā bhūtiḥ pṛthivyai rasō mōtkramīt || 44 ||

T.B.3.7.5.4

dēvāḥ pitarāḥ pitārō dēvāḥ | yōśhamāsmi sa san. yājē |
yasyāsmi na tamāntarēmi | svam mā iṣṭagg svam dattam |
svam pūrtagg svagg śrāntam | svagm hutam | tasyā mēṣgni-rūpadraṣṭā |
vāyurūpaśrōtā | ādityō-śnukhyātā | dyauḥ pitā || 45 ||

T.B.3.7.5.5

pṛthivī mātā | prajāpātir bandhuh | ya ēvāsmi sa san. yājē |
mā bhērmā samvikthā mā tvā higṃsiṣam | mā tē tējō-śpakramīt |
bharatamuddharē manuṣiṅca | aṅvādānāni tē pratyavādāsyāmi |
namāstē astu mā mā higṃsiḥ | yadāvādānāni tēsvadyann |
vilō-mākārṣa-mātmanāḥ || 46 ||

T.B.3.7.5.6

ājyēna pratyānajmyēnat | tatta āpyāyātām punāḥ |
ajyāyō yavamātrāt | āvyādhāt kṛtyatāmidaḥ |
māsrūrupāma yajñasyā | śuddhagg sviṣṭamidaḥ havih |
manūnā drṣṭām ghṛtapādīm | miṭrāvaruṇa-samīritām |
dakṣiṇā-rdhādasābhimndann | avādya-myēkatō mūkhām || 47 ||

T.B.3.7.5.7

idē bhāgam juśasva naḥ | jinva gā jinvārvātaḥ |
tasyāstē bhakṣivānāḥ syāma | sarvātmānaḥ sarvagānāḥ |
bradhna pinvasva | dadātō mē mā kṣāyi | kurvatō mē mōpādasat |
diśām klṛptirasi | diśō mē kalpantām | kalpantām mē diśāḥ || 48 ||

T.B.3.7.5.8

daiṅśca mānuṣiśca | ahōrātrē mē kalpētām | ardhamāsā mē kalpantām |
māsā mē kalpantām | rtavō mē kalpantām | samvathsarō mē kalpatām |
klṛptirasi kalpatām mē | āśānām tvāśśāpālēbhyaḥ |
caturbhyō amṛtēbhyaḥ | idam bhūtasyā-dhyākṣēbhyaḥ || 49 ||

T.B.3.7.5.9

vidhēmá haviṣá vyaṃ | bhajátāṃ bhāgī bhāgaṃ | māṣbhāgō-ṣbhakta |
nirābhāgaṃ bhājāmaḥ | apaspīnva | oṣādhīrjinva | dvīpātpāhi |
catuṣpādava | divō vṛṣṭimēraya | brāhmaṇānā-mīdagṃ haviḥ || 50 ||

T.B.3.7.5.10

sōmyānāgṃ sōmapīthināṃ | nirbhaktō brāhmaṇaḥ | nēhā-brāhmaṇasyāsti
|
samāñktāṃ barhi rhaṣiṣā ghṛtēnā | samādītyai rvasūbhīḥ saṃ maṛudbhīḥ
|
samindrēṇa viśvēbhir dēvēbhirañktāṃ | divyaṃ nabhō gacchatu yath svāhā
|
indrānī vā vidhavā bhūyāsaṃ | adītiriva suputrā |
asthūri tvā gārhapatya || 51 ||

T.B.3.7.5.11

upaṇiṣādē suprajāstvāyā | saṃ patnī patyā sukṛtēnā gacchatāṃ |
yajñasyā yuktau dhuryāvabhūtāṃ | sajāmnānau vijāhatā-marātīḥ |
divi jyōtiraja-ramārābhētāṃ | daśā tē tanuvō yajña yajñiyāḥ |
tāḥ priṇātu yajāmānō ghṛtēnā | nāriṣṭhayōḥ praśiṣamīḍāmānaḥ |
dēvānāṃ daivyēṣpi yajāmānō-ṣmṛtō-ṣbhūt |
yaṃ vāṃ dēvā ākalpayann || 52 ||

T.B.3.7.5.12

ūrjō bhāgagaṃ śātakratū | ētadvāṃ tēnā priṇāni |
tēnā tṛpyatamaṃ-hahau | ahaṃ dēvānāgṃ sukṛtāmasmi lōkē |
mamēdamīṣṭaṃ na mithū rbhavāti | ahaṃ nāriṣṭhā-vanūyajāmi vidvān |
yadābhyā-mindrō adādhā-dbhāgadhēyāṃ | adāra-sṛdbhavata dēva sōma |
asmin. yajñē mārutō mṛdatā naḥ |
mā nō vidadabhi bhāmō asāstīḥ || 53 ||

T.B.3.7.5.13

mā nō vidadvrjanā dvēṣyā yā | ṛṣabhaṃ vājināṃ vyaṃ |
pūrṇamāsaṃ yajāmāhē | sa nō dōhatāgṃ suvīryāṃ |
rāyaspōṣagaṃ sahaśriṇāṃ | prānāyā surādhāsē | pūrṇamāsāyā svāhā |
amāvāsyā subhagā suśēvā | dhēnuriva bhūyā āpyāyāmānā |
sā nō dōhatāgṃ suvīryāṃ | rāyaspōṣagaṃ sahaśriṇāṃ |
apānāyā surādhāsē | amāvāsyāyāi svāhā |
abhistrīṇīḥ parīdhēhi vēdim | jāmiṃ mā higṃsī ramuyā śayānā |

hōtr̥sadānā haritāḥ suvarṇāḥ | niṣkā imē yajāmānasya braḍhnē || 54 ||

T.B.3.7.6.1

pariṣtr̥ṇīta paridhattāgniṃ | pariḥitō-ṣgni ryajāmānaṃ bhunaktu |
apāgṃ rasa oṣādhināgṃ suvarṇāḥ |
niṣkā imē yajāmānasya santu kāmadughāḥ |
amutrāmuṣmin lōkē | bhūpātē bhuvānapatē | mahatō bhūtasyā patē |
brahmānaṃ tvā vṛṇīmahē | ahaṃ bhūpātiraḥaṃ bhuvānapatiḥ |
ahaṃ mahatō bhūtasya patiḥ || 55 ||

T.B.3.7.6.2

dēvēnā savitrā prasūta ārtvijyaṃ kariṣyāmi |
dēvā savitarētāṃ tvā vṛṇatē | bṛhaṣpatiṃ daivyāṃ brahmānaṃ |
tadaḥaṃ manāsē prabrāvīmi | manō gāyatriyai | gāyatrī triṣṭubhē |
triṣṭub jagātyai | jagātyanuṣṭubhē | anuṣṭuk paṅktyai |
paṅktiḥ prajāpātayē || 56 ||

T.B.3.7.6.3

prajāpāti rviśvēbhyō dēvēbhyāḥ | viśvē dēvā bṛhaṣpatayē |
bṛhaṣpati rbrahmānē | brahma bhūrbhuvassuvāḥ |
bṛhaṣpati rdēvānaṃ brahmā | ahaṃ mānuṣyānaṃ |
bṛhaṣpatē yajñaṃ gōpāya | idaṃ tasmai harṃyaṃ kārōmi |
yō vō dēvāscarāti brahmaçaryāṃ |
mēdhāvī dikṣu manāsā tapasvī || 57 ||

T.B.3.7.6.4

antardūtaścāratī mānuṣīṣu | catuḥ śikhaṇḍā yuvatiḥ supēśāḥ |
ghṛtapratīkā bhuvānasya madhyē | marṃrjyamānā mahatē saubhāgāya |
mahyāṃ dhukṣva yajāmānāya kāmān | bhūmī rbhūtvā mahimānaṃ pupōṣa
|
tatō dēvī vārdhayatē payāgṃsi | yajñiyā yajñaṃ vicayanti śaṃcā |
oṣādhīrāpā iha śakvārīśca | yō mā hṛdā manāsā yaścā vācā || 58 ||

T.B.3.7.6.5

yō brahmānā karmānā dvēṣṭī dēvāḥ | yaḥ śrutēna hṛdayēnēṣṇatā cā |
tasyēndra vajreṇa śirāśchinadmi | ūrṇāmṛdu prathāmānagg syōnaṃ |
dēvēbhyō juṣṭagṃ sadānāya barhiḥ | suvargē lōkē yajāmānagṃ hi dhēhi |

māṃ nākāsyā pṛṣṭhē pāramē vyōmann | catuḥ śikhaṇḍā yuvatiḥ supēśāḥ
|
ghṛtapratīkā vāyunāni vastē | sā stīryamaṇā mahatē saubhāgāya || 59 ||

T.B.3.7.6.6

sā mē dhukṣva yajāmānāya kāmān | śivā ca mē śagmā caidhi |
syōnā ca mē suśadā caidhi | ūrjāsvatī ca mē payāsvatī caidhi |
iṣamūrjāṃ mē pinvasva | brahmaṭējō mē pinvasva |
kṣātramōjō mē pinvasva | viśaṃ puṣṭiṃ mē pinvasva |
āyūrannādyāṃ mē pinvasva | prajāṃ paśūn mē pinvasva || 60 ||

T.B.3.7.6.7

asmin yajña upa bhūya innu mē | avikṣōbhāya paridhīndādhami |
dhartā dharuṇō dhariyān | agni rdvēśāgṃsi niritō nūdātai |
vicchinadmi vidhṛtibhyāgṃ sapatnān |
jātān bhrātrīvyān. yē ca janīṣyamāṇāḥ |
viśō yantrābhyāṃ vidhāmāmyēnān | ahaggsvānā-muttamōśśāni dēvāḥ |
viśō yantrē nūdamānē arātiṃ | viśvāṃ pāpmānamamātiṃ durmarāyūṃ ||
61 ||

T.B.3.7.6.8

sīdāntī dēvī sukṛtasyā lōkē | dhṛtī sthō vidhṛtī svadhṛtī |
prāṇānmayī dhārayataṃ | prajāṃ mayī dhārayataṃ | paśūnmayī dhāray-
ataṃ |
ayaṃ prāstara ubhayāsyā dhartā | dhartā prayājānā-mutānūyājānām |
sa dādharma samidhō viśvarūpāḥ | tasmīnṭh srucō adhyā-sādayāmi |
ārōha pathō jūhu dēvayānān || 62 ||

T.B.3.7.6.9

yatrarsāyaḥ prathamajā yē pūrāṇāḥ | hirāṇya-pakṣāśjirā sambhṛtāṅgā |
vahāsi mā sukṛtāṃ yatrā lōkāḥ | avāham bādha upabhṛtā sapatnān |
jātān bhrātrīvyān. yē ca janīṣyamāṇāḥ | dōhai yajñagṃ
sudughāmiva dhēnum | ahamuttārō bhūyāsaṃ | adhārē mathsapatnāḥ |
yō mā vācā manāsā durmarāyūḥ | hṛdā-srātīyā-dābhīdāsā-dagnē || 63 ||

T.B.3.7.6.10

īdamāsyā cittamadhāraṃ dhruvāyāḥ | ahamuttārō bhūyāsaṃ |
adhārē mathsapatnāḥ | ṛṣabhōśśi śākvaraḥ | ghṛtācināgṃ sūnuḥ |

priyēṅa nāmnā priyē sadāsi sīda | syōnō mē sīda suṣadāḥ
pṛthivyām | prathāyi prajāyā paśubhiḥ suvargē lōkē |
divi sīda pṛthivyā-mantarīkṣē |
aḥamuttārō bhūyāsaṃ || 64 ||

T.B.3.7.6.11

adhārē mathsapatnāḥ | iyagg sthālī ghṛtasyā pūrṇā |
acchinnaḥ payāḥ śatadhāra uthsāḥ | mārutēna śarmāṇā daivyēna |
yajñōṣsi sarvatāḥ śrītaḥ | sarvatō mām bhūtaṃ bhāviṣya-cchrāyatām |
śataṃ mē santvāśīṣaḥ | sahasrām mē santu sūnṛtāḥ |
irāvatīḥ paśumatīḥ | prajāpātirasi sarvatāḥ śrītaḥ || 65 ||

T.B.3.7.6.12

sarvatō mām bhūtaṃ bhāviṣya-cchrāyatām | śataṃ mē santvāśīṣaḥ |
sahasrām mē santu sūnṛtāḥ | irāvatīḥ paśumatīḥ |
idamindriya-mamṛtām vīryām | anēnēndrāya paśavo-ṣcikitṣann |
tēna dēvā avatōpa mām | ihēṣamūrjāṃ yaśaḥ saha oḥjāḥ sanēyam |
śṛtaṃ mayi śrayatām | yat pṛthivī-macārattat-praviṣṭaṃ || 66 ||

T.B.3.7.6.13

yēnāsiñcaḍ balamindre prajāpātīḥ | idam tacchukraṃ madhū vājinīvat |
yēnō-pariṣṭādadhīnōn-mahēndraṃ | dadhī mām dhīnōtu |
ayam vēdaḥ pṛthivī-manvāvindat | guhā satīm gahānē gahvārēṣu |
sa vindatu yajāmānāya lōkaṃ | acchidraṃ yajñaṃ bhūrikarmā karōtu |
ayam yajñaḥ samāsadaddha-viṣmān |
rcā sāmna yajūṣā dēvatābhiḥ || 67 ||

T.B.3.7.6.14

tēna lōkānth sūryāvatō jayēma | indrāsyā sakhya-mamṛtatva-māśyām |
yō naḥ kaniya iha kāmayātai | aśmin. yajñē yajāmānāya mahyām |
apa tamindrāgnī bhuvānānudētām | ahaṃ prajāṃ vīravatīm vidēya |
agnē vājait | vājām tvā sarīṣyantām |
vājām jēṣyantām | vājinām vājaitām || 68 ||

T.B.3.7.6.15

vājajityāyai saṃmārjmi | agnimānnā-damānnādyāya |
upāhūtō dyauḥ pitā | upa mām dyauḥ pitā hvāyatām |
agni-rāgnīddhrāt | āyūṣē varcāsē | jīvātvai puṇyāya |

upāhūtā pṛthivī mātā | upa mām mātā pṛthivī hvāyatām |
agni-rāgnīddhrāt || 69 ||

T.B.3.7.6.16

āyūṣē varcāsē | jīvātvai puṇyāya | manō jyōti rjuṣatāmājyām |
vicchinnaṃ yajñagṃ samimam dādhatu | brhaspati-stanutāmimam nah |
viśvē dēvā iha mādayantām | yaṃ tē agna āvṛścāmi |
ahaṃ vā kṣipitaścaraṇṇ | prajām ca tasya mūlam ca |
nīcairdēvā nivṛścata || 70 ||

T.B.3.7.6.17

agnē yō nōsbhidāsāti | samānō yaśca niṣtyāḥ |
idhmasyēva prakṣāyātaḥ | mā tasyōcchēṣi kiṃcana |
yō mām dvēṣṭi jātavēdaḥ | yaṃ cāhaṃ dvēṣmi yaśca mām |
sarvāggstānāgnē samdāha | yāggścāhaṃ dvēṣmi yē ca mām |
agnē vājajit | vājām tvā sarvāgṃsām || 71 ||

T.B.3.7.6.18

vājām jigivāgṃsām | vājinām vājajitām | vājajityāyai sammārjmi |
agni-mānnāda-mānnādyāya | vēdir barhiḥ śṛtagṃ haviḥ |
idhmaḥ pāridhayaḥ srucaḥ | ājyām yajña ṛcō yajuh |
yājyāśca vaṣatkārāḥ | sam mē samnātayō namantām |
idhmasam-nahānē hutē || 72 ||

T.B.3.7.6.19

divaḥ khilōsvātataḥ | pṛthivyā adhyutthitaḥ |
tēnā sahasrākāṇḍēna |
dviṣantagṃ sōcayāmasi | dviṣanmē bahu sōcatu |
ōśādhē mō ahaṃ sūcam | yajña namastē yajña |
namō namāśca tē yajña | śivēnā mē samtiṣṭhasva |
syōnēnā mē samtiṣṭhasva || 73 ||

T.B.3.7.6.20

subhūtēnā mē samtiṣṭhasva | brahmarvacasēnā mē samtiṣṭhasva |
yajñasyarddhiṃ manu samtiṣṭhasva | upā tē yajña namāḥ |
upā tē namāḥ | upā tē namāḥ | triṣphalī kriyamānānām |
yō nyanḡō āvaśiṣyātē | rakṣāsām bhāgadhēyām |
āpastat pravāhatādītaḥ || 74 ||

T.B.3.7.6.21

ulūkhālē musālē yacca sūrpē | āśislēṣā dṛṣadi yatkapālē |
avapruṣō vipruṣaḥ samyājāmi | viśvē dēvā havirīdam juṣantām |
yajñē yā vipruṣaḥ santi bahvīḥ |
agnau tāḥ sarvāḥ sviṣṭāḥ suhūtā juhōmi | udyannadya mītramahaḥ |
sapatnānmē anīnaśaḥ | divainān. vidyutā jahi |
nimrōcannadhārān kṛdhi || 75 ||

T.B.3.7.6.22

udyannadya vi nō bhaja | pitā putrēbhyō yathā | dīrghāyutvasyā hēsiṣē |
tasyā nō dēhi sūrya | udyannadya mītramahaḥ | ārōhannuttārām divām |
hṛdrōgaḥ mamā sūrya | harimāṇaḥ ca nāśaya | śukēṣu mē harimāṇām |
rōpaṇākāsu dadhmasi || 76 ||

T.B.3.7.6.23

athō hāridravēṣu mē | harimāṇaḥ nidādhmasi | udāgādāya-mādityaḥ |
viśvēnā saḥāsā saha | dviṣantam mamā randhayann | mō aham dviṣatō
rādham | yō naḥ śapādaśapataḥ | yaścā naḥ śapātaḥ śapāt |
uṣāśca tasmai nimrukā | sarvam pāpagm samūhatām || 77 ||

T.B.3.7.6.24

yō naḥ sapatnō yō raṇaḥ | martōṣbhīdāsāti dēvāḥ | idhmasyēva prakṣāyā-
taḥ | mā tasyōcchēṣi kiñcana | avāsrṣṭaḥ parāpata | śarō brahmāsagm śitaḥ
| gacchāṣmitrān praviśa | maiṣām kaṁcaṇōcchiṣaḥ || 78 ||

T.B.3.7.7.1

sakṣēdam pāsya | vidhārtarīdam pāsya | nākēdam pāsya | ramatiḥ paniṣṭhā
|
ṛtam varṣiṣṭham | amṛtā yānyāhuḥ | sūryō varīṣṭhō akṣabhirvibhāti |
ana dyāvāpṛthivī dēvaputrē | dīkṣāṣi tapāsō yōniḥ |
tapōṣi brahmāṇō yōniḥ || 79 ||

T.B.3.7.7.2

brahmāsi kṣatrasya yōniḥ | kṣatramāsyṛtasya yōniḥ |
ṛtamāsi bhūrārābhē | śraddhām manāsā | dīkṣām tapāsā |
viśvāsya bhuvānasyādhi patnīm | sarvē kāmā yajāmānasya santu |

vātāṃ prāṇaṃ manasā Snvārābhāmahē | prajāpātīm yō bhuvānasya gōpāḥ
|
sa nō mṛtyōstrāyatāṃ pātvagmhasaḥ || 80 ||

T.B.3.7.7.3

vyōgjīvā jarāmāsīmahī | indrā śākvara gāyatrīm prapādyē |
tāṃ tē yunajmi | indrā śākvara triṣṭubhaṃ prapādyē | tāṃ tē yunajmi |
indrā śākvara jagatīm prapādyē | tāṃ tē yunajmi |
indrā śākvarānuṣṭubhaṃ prapādyē |
tāṃ tē yunajmi |
indrā śākvara paṅktiṃ prapādyē || 81 ||

T.B.3.7.7.4

tāṃ tē yunajmi | āśhaṃ dīkṣāmāruha-mṛtasya patnīm |
gāyatrēṇa chandāsā brahmaṇā ca | ṛtagṃ satyēśdhāyi |
satyamṛtēśdhāyi | ṛtaṃ ca mē satyaṃ cābhūtāṃ |
jyōtirabhūvaḡṃ suvāragamaṃ | suvargaṃ lōkaṃ nākāsyā pṛṣṭhaṃ |
braḡhnasyā viṣṭapāmagamaṃ | pṛthivī dīkṣā || 82 ||

T.B.3.7.7.5

tayāśgni rdīkṣayā dīkṣitaḥ | yayāśgni rdīkṣayā dīkṣitaḥ |
tayā tvā dīkṣayā dīkṣayāmi | antarīkṣaṃ dīkṣā |
tayā vāyu rdīkṣayā dīkṣitaḥ | yayā vāyu rdīkṣayā dīkṣitaḥ |
tayā tvā dīkṣayā dīkṣayāmi | dyau rdīkṣā |
tayāśśdityō dīkṣayā dīkṣitaḥ | yayāśśdityō dīkṣayā dīkṣitaḥ || 83 ||

T.B.3.7.7.6

tayā tvā dīkṣayā dīkṣayāmi | diśō dīkṣā |
tayā cāndramā dīkṣayā dīkṣitaḥ |
yayā cāndramā dīkṣayā dīkṣitaḥ | tayā tvā dīkṣayā dīkṣayāmi |
āpō dīkṣā | tayā varuṇō rājā dīkṣayā dīkṣitaḥ |
yayā varuṇō rājā dīkṣayā dīkṣitaḥ | tayā tvā dīkṣayā dīkṣayāmi |
ōśādhayō dīkṣā || 84 ||

T.B.3.7.7.7

tayā sōmō rājā dīkṣayā dīkṣitaḥ | yayā sōmō rājā dīkṣayā dīkṣitaḥ | tayā
tvā dīkṣayā dīkṣayāmi | vāg dīkṣā |
tayā prāṇō dīkṣayā dīkṣitaḥ | yayā prāṇō dīkṣayā dīkṣitaḥ |

tayā tvā dīkṣayā dīkṣayāmi | pṛthivī tvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣatām |
antarīkṣam tvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣatām |
dyaustvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣatām || 85 ||

T.B.3.7.7.8

diśastvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣantām |
āpāstvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣantām |
ōśadhayastvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣantām |
vāktvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣatām |
ṛcāstvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣantām |
sāmāni tvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣantām |
yajūgm̐ṣi tvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣantām |
ahāśca rātriśca | kṛṣiśca vṛṣiśca | tviṣiścā-pācitiśca || 86 ||

T.B.3.7.7.9

āpaścauśadhayaśca | ūrkcā sūnṛtā ca |
tāstvā dīkṣāmāṇamanū dīkṣantām | svē dakṣē dakṣāpitēha sīda | dēvānāgm̐
sumnō māhātē raṇāya | svāsastha-stānuvā saṁviśasva |
pitēvaidhi sūnavā āsuśevāḥ | śivō mā śivamāviśa |
satyaṁ mā ātmā | śraddhā mē śkṣitiḥ || 87 ||

T.B.3.7.7.10

tapō mē pratiṣṭhā | savitr-prāsūtā mā diśō dīkṣayantu | satyamāsmi |
aham tvadāsmi madāsi tvamētat | mamāsi yōnistava yōnirasmi |
mamaiva sanvaha havyānyāgnē | putrah pitrē lōkākṛ-jjātavēdah |
ājuhvānaḥ supratīkaḥ purastāt | agnē svām yōnimāsīda sādhyā |
asminth sadhasthē adhyuttārasminn || 88 ||

T.B.3.7.7.11

viśvē dēvā yajāmānaśca sīdata | ēkāmiṣē viṣṇustvā-Snvētu |
dvē ūrjē viṣṇustvā-Snvētu | trīṇi vṛatāya viṣṇustvā-Snvētu |
catvāri māyō bhavāya viṣṇustvā-Snvētu |
pañcā paśubhyō viṣṇustvā-Snvētu |
ṣaḍrāyaspōṣāya viṣṇustvā-Snvētu |
sapta saptabhyō hōtrābhyō viṣṇustvā-Snvētu |
sakhāyaḥ saptapādā abhūma | sakhyaṁ tē gamēyaṁ || 89 ||

T.B.3.7.7.12

sakhyāttē mā yōṣam | sakhyānmē mā yōṣthāḥ |
sāṣṣi subrahmanyē | tasyāstē pṛthivī pādāḥ |
sāṣṣi subrahmanyē | tasyāstē ṣntarīkṣam pādāḥ |
sāṣṣi subrahmanyē | tasyāstē dyauḥ pādāḥ |
sāṣṣi subrahmanyē | tasyāstē diśāḥ pādāḥ || 90 ||

T.B.3.7.7.13

parō rājāstē pañcamāḥ pādāḥ | sā na iṣamūrjāḥ dhuksva |
tējā indriyaḥ | brahmavarcaṣa-mānādyāḥ | vimimē tvā payāsvatīm |
dēvānām dhēnuḡḡm sudughā-manāpa-sphurantīm | indraḥ sōmāḥ pibatu |
kṣēmō astu naḥ | imāḥ nārāḥ kṛnuta vēdimētyā |
vasumatīḡḡm rudravātīmā-dītyavātīm || 91 ||

T.B.3.7.7.14

varṣmāndivāḥ | nābhā pṛthivyāḥ | yathāṣyam yajāmānō na riṣyēt |
dēvasyā savituh savē | catuh śikhāḡḡdā yuvatih supēsāḥ |
ghṛtaprātīkā bhuvānasya madhyē | tasyāḡḡm suparṇāvadhī yau nivīṣtau |
tayō rdēvānāmādhī bhāḡḡadhēyāḡḡm | apa janyāḡḡm bhayāḡḡm nūda |
apa cakrāḡḡni vartaya | gr̥hagḡḡm sōmāsyā gacchatam |
na vā uvatanmriyasē na riṣyasi | dēvāḡḡm idēṣi pathibhiḡḡm sugēbhiḡḡm |
yatra yanti sukṛtō nāpī duṣkṛtāḥ |
tatrā tvā dēvaḥ sāvītā dādhatu || 92 ||

T.B.3.7.8.1

yadasya pārē rajāsaḥ | śukraḡḡm jyōti-rajāyata |
tannāḥ parṣadati dviśāḥ | agnē vaiśvānaraḡḡm svāhā |
yasmādbhīṣā-śvāśiṣthāḥ | tatō nō abhāyāḡḡm kṛdhi |
prajābhyāḡḡm sarvābhyō mṛḡḡda | namō rudrāyā mīdhuṣē |
yasmādbhīṣā nyaśādaḥ | tatō nō abhāyāḡḡm kṛdhi || 93 ||

T.B.3.7.8.2

prajābhyāḡḡm sarvābhyō mṛḡḡda | namō rudrāyā mīdhuṣē |
udūśra tiṣṭhā pratitiṣṭhā mā riśāḥ | mēmaḡḡm yajñam yajāmānaḡḡm ca rīriśāḡḡm |
|
suvarḡḡgē lōkē yajāmānaḡḡm hi dhēhi | śam nā ēdhi dvīpadē śam catuṣpadē |
|
yasmādbhīṣā-śvēpiṣthāḥ palāyīṣthāḥ samajñāsthāḥ |
tatō nō abhāyāḡḡm kṛdhi | prajābhyāḡḡm sarvābhyō mṛḡḡda |

namō rudrāyā mīdhuṣē ॥ 94 ॥

T.B.3.7.8.3

ya idamakāḥ | tasmai namāḥ | tasmai svāhā | na vā ū vētanmriyasē |
āśānām tvā viśvā āśāḥ | yajñasya hi stha ṛtviyaū |
indrāgnī cētānasya ca | hutāhutasyā ṛpyatam |
ahūtasya hutasyā ca | hutasya cāhūtasya ca | ahūtasya hutasyā ca |
indrāgnī aśya sōmāśya | vītam pibatam juṣēthām |
mā yajāmānam tamō vidat | martvijō mō imāḥ prajāḥ |
mā yaḥ sōmāmimam pibāt | sagmsrṣṣtamubhayam kṛtam ॥ 95 ॥

T.B.3.7.9.1

anāgasāstvā vayam | indreṇa prēṣitā upā | vāyuṣṭē astvagm śabhūḥ |
mītrastē astvagm śabhūḥ | varuṇastē astvagm śabhūḥ |
apām kṣayā ṛtasya garbhāḥ | bhuvānasya gōpāḥ śyēnā atithayaḥ |
parvātānām kakubhaḥ prayutō napātārah | vagnunēndragg hvayata |
ghōṣēṇāmī-vāggścātayata ॥ 96 ॥

T.B.3.7.9.2

yuktāḥ stha vahāta | dēvā grāvāṇa indurindra ityāvādiṣuḥ |
ēndrāma-cucyavuh paramasyāḥ parāvata: | āsmāth sadhasthāt |
ōrōrantarikṣāt | ā sūbhūtamasuṣavuh | brahmaṣarcasam ma āśsuṣavuh |
samarē rakṣāgg syavadhiṣuḥ | apāhatam brahmajyasyā |
vākcā tvā manāśca śrīṇītām ॥ 97 ॥

T.B.3.7.9.3

prāṇāścā tvāspānāścā śrīṇītām | cakṣuśca tvā śrōtram ca śrīṇītām |
dakṣāśca tvā balam ca śrīṇītām | ojāśca tvā sahaśca śrīṇītām |
āyūśca tvā jarā cā śrīṇītām | ātmā cā tvā tanūścā śrīṇītām |
śṛtōśsi śṛtam kṛtaḥ | śṛtāyā tvā śṛtēbhyāstvā |
yamindrāmāhu rvaruṇam yamāhuḥ | yam mītramāhur yamū satyamāhuḥ
॥ 98 ॥

T.B.3.7.9.4

yō dēvānām dēvatāma-stapōjāḥ | tasmai tvā tēbhyāstvā |
mayi tyadīndriyam mahat | mayi dakṣō mayi krutuh |
mayi dhāyi suvīryam | trīśūggharmō vibhātu mē | ākūtyā manāsā saha |
virājā jyōtiṣā saha | yajñēna payāsā saha |

tasya dōhāmaśīmahī || 99 ||

T.B.3.7.9.5

tasyā sumnamāśīmahī | tasyā bhakṣamāśīmahī |
vāgjuṣāṇā sōmāsya tṛpyatu | mītrō janānpra sa mitra |
yasmāna jātaḥ parō anyō astī | ya āvivēśa bhuvānāni viśvā | prajāpātiḥ
prajāyā samvidānaḥ |
trīṇi jyōtiḡṃṣi sacatē sa ṣōḍaśī | ēśa brahmā ya ṛtviyaḥ |
indrō nāmā śrutō gaṇē || 100 ||

T.B.3.7.9.6

pra tē mahē vidathē śagmsiṣagm hariḥ |
ya ṛtviyaḥ pra tē vanvē | vanuṣō haryataṃ madam |
indrō nāmā ghṛtaṃ na yaḥ | haribhiścāru sēcātē |
śrutō gaṇa ā tvā viśantu | harivarpaṣaṃ girāḥ |
indrādhipatē-śdhipatiṣtvam dēvānāmasi | adhipatiṃ mām |
āyūṣmantam varcāsvantaṃ manuṣyēṣu kuru || 101 ||

T.B.3.7.9.7

indrāśca samrāḍ varuṇāśca rājā | tau tē bhakṣaṃ cakratuṛagra ētaṃ |
tayōranū bhakṣaṃ bhakṣayāmi | vāgjuṣāṇā sōmāsya tṛpyatu |
prajāpāti rviśvakarmā | tasya manō dēvaṃ yajñēnā rādhyāsaṃ |
arthē gā asya jāhitaḥ | aṣānāpatē-śvaśānām mē vinda |
namō rudrāyā vāstōṣpatāyē | āyānē vidravāṇē || 102 ||

T.B.3.7.9.8

udyānē yatparāyāṇē | āvartānē vivartānē | yō gōpāyati tagm hūvē |
yānyāpāmityā-nyaprātittā-nyasmi | yamasyā balinā carāmi |
ihaiva santaḥ prati tadyātayāmaḥ | jīvā jīvēbhyō nihārāma ēnat |
anṛṇā aśminnā-nṛṇāḥ parāśminn | tṛtīyē lōkē anṛṇāḥ syāma |
yē dēvayānā uta pitṛyāṇāḥ || 103 ||

T.B.3.7.9.9

sarvān pathō anṛṇā ākṣiyēma | idamū nu śrēyō-śvaśāna-māgānma |
śivē nō dyāvā pṛthivī ubhē imē | gōmadhdhanā-vadaśvāva-dūrjāsvat |
suvirā vīrairānu samcārēma | arkaḥ pavitraḡm rajāsō vimānāḥ |
punāti dēvānām bhuvānāni viśvā | dyāvā pṛthivī payāsā samvidānē |

ghṛtaṃ dūhātē amṛtaṃ prapīnē | pavitrāmaṅkō rajāsō vimānaḥ |
punāti dēvanāṃ bhuvanāni viśvā | suva rjyōti ryaśō mahat |
aśīmahī gādhamuta pratīṣṭhāṃ || 104 ||

T.B.3.7.10.1

udāstāmphsīth savitā mitrō āryamā | sarvāna-mitrāna-vadhīdyugēnā |
brhantaṃ māmākara-dvīravantaṃ | rathantarē śrayasva svāhā pṛthivyāṃ
|
vāmadēvyē śrayasva svāhā-ṣntarikṣē | brhāti śrayasva svāhā divi |
brhatā tvōpāstabhnōmi | ā tvā dadē yaśāsē vīryāya ca |
asmāsvā-ghniyā yūyaṃ dādadhāthēndriyaṃ payāḥ |
yastē draphsō yastā udarṣaḥ || 105 ||

T.B.3.7.10.2

daivyāḥ kētu rviśvaṃ bhuvāna-māvivēśā | sa naḥ pāhyariṣṭyai svāhā |
anū mā sarvō yajñō-śyamētu | viśvē dēvā marutaḥ sāmārkaḥ |
āpriya-śchandāgṃsi nīvidō yajūgṃsi | aśyai pṛthivyai yadyajñiyāṃ |
prajāpātē rvartanimanū vartasva | anū vīrairanū rādhyāma gōbhiḥ |
anvaśvairanu sarvairu puṣṭaiḥ | anū prajāyā-ṣnvindriyēnā || 106 ||

T.B.3.7.10.3

dēvā nō yajña-mṛjūdā nāyantu | prati kṣattrē prati tiṣṭhāmi rāṣṭrē |
pratyaśvēṣu pratitiṣṭhāmi gōṣu | prati prajāyāṃ prati tiṣṭhāmi bhavyē |
viśvāmanyāsbhi vāvṛdhē | tadanyasyā-madhiśritaṃ |
divē ca viśvakārmaṇē | pṛthivyai cākaraṃ namāḥ |
askāndyauḥ pṛthivīm | askānṛṣabhō yuvā gāḥ || 107 ||

T.B.3.7.10.4

skānnēmā viśvā bhuvanā | skānnō yajñaḥ prajānayatū |
askānajāni prajāni | ā skānnājāyatē vṛṣā |
skānāt prajāniśīmahī | yē dēvā yēśāmidam bhāgadhēyāṃ bābhūvā |
yēśāṃ prayājā utānūyājāḥ | indrajyēṣṭhēbhyō varūnarājabhyaḥ |
agnihōṭṛbhyō dēvēbhyaḥ svāhā | uta tyā nō divā matiḥ || 108 ||

T.B.3.7.10.5

aditirūtyā-śśgāmat | sā śantācī mayāskarat | apa sridhāḥ |
uta tyā daivyā bhiṣajā | śam nāskaratō aśvinā |

yūyātā-māsmadrapāḥ | apā sridhāḥ | śamagni-ragnibhiskarat |
śam nāstapatu sūryāḥ | śam vātō vātvarapāḥ || 109 ||

T.B.3.7.10.6

apā sridhāḥ | taditpadam na vicikēta vidvān |
yanmr̥taḥ punārāpyēti jīvān | trivṛdyad bhuvānasya rathavṛt |
jīvō garbhō na mṛtaḥ sa jīvāt | pratyāsmāi pipīṣatē |
viśvāni viduṣē bhara | aram gamāya jagmāvē |
apāścāddadhvanē narē | indurinduma-vāgāt | indōrindrō-ṣpāt |
tasyā ta indavindrā-pītasya madhūmataḥ |
upāhūtasyo pāhūtō bhakṣayāmi || 110 ||

T.B.3.7.11.1

brahmā pratiṣṭhā manāsō brahmā vācaḥ | brahmā yajñānāgm̐ haviṣā-
mājyāsya |
atiriktaḥ karmāṇō yaccā hīnaḥ | yajñāḥ parvāni pratirannēti kalpayann̐ |
svāhākṛtā-ṣṣhūtirētu dēvān | āsrāvitamatya śrāvitam |
vaśātkṛta-mātyanūktam ca yajñē | atiriktaḥ karmāṇō yaccā hīnaḥ |
yajñāḥ parvāni pratirannēti kalpayann̐ |
svāhākṛtā-ṣṣhūtirētu dēvān || 111 ||

T.B.3.7.11.2

yadvō dēvā atipādayāni | vācā citprayatam dēva hēḍanam |
arāyō asmāgmaḥhi-dūcchunāyatē | anyatrāsmān-mārutasta-annidhētana |
tatam mā apastadū tāyatē punāḥ | svādiṣṭhā dhītirucathāya śasyatē |
ayagm̐ sāmudra uta viśvabhēṣajaḥ | svāhā-kṛtasya samūtrpṇuta rbhuvāḥ |
udvayam tamāsaspari | udu tyam citram || 112 ||

T.B.3.7.11.3

imam mē varuṇa tattvā yāmi | tvam nō agnē sa tvam nō agnē |
tvamāgnē ayāsi prajāpatē | imam jīvēbhyāḥ paridhim dādhami |
maīṣam nū gādaparō ardhāmētam | śatam jīvantu śaradāḥ purūcīḥ |
tirō mṛtyum dādhatam parvātēna | iṣṭēbhyāḥ svāhā vaśadaniṣṭēbhyāḥ
svāhā |
bhēṣajam durīṣtyai svāhā niṣkṛtyai svāhā |
daurādrdhyai svāhā daivībhyā-ṣṣtanūbhyāḥ svāhā || 113 ||

T.B.3.7.11.4

ṛddhyai svāhā samṛddhyai svāhā | yata indra bhayāmahē |
 tatō nō abhāyaṃ kṛdhi | maghāvañchagdhi tava tannā ūtayē |
 vi dviṣō vi mṛdhō jahi | svastidā viśaspatiḥ |
 vṛtrahā vimṛdhō vaśī | vṛṣēndrah pura ētu naḥ |
 svastidā abhayaṃ karaḥ | ābhi rgīrbhi ryadatō na ūnaṃ || 114 ||

T.B.3.7.11.5

āpyāyaya harivō vardhāmānaḥ | yadā stōṭrbhyō mahi gōtrā rujāsi |
 bhūyiṣṭhabhājō adhā tē syāma | anājñātaṃ yadājñātaṃ |
 yajñasyā kriyatē mithū | agnē tadāsyā kalpaya |
 tvagṃ hi vēthā yathātathāṃ | puruṣa saṃmitō yajñāḥ |
 yajñāḥ puruṣa saṃmitaḥ | agnē tadāsyā kalpaya |
 tvagṃ hi vēthā yathātathāṃ | yat pākātrā manāsā dīnadākṣā na |
 yajñasyā manvatē martāsaḥ | agniṣṭaddhōtā kṛtuvidvijānann |
 yajīṣṭhō dēvāgṃ ṛtuśō yajāti || 115 ||

T.B.3.7.12.1

yaddēvā dēvahēdānaṃ | dēvāsaścakṛmā vāyaṃ |
 ādityā-stasmānmā muñcata | ṛtasyartēna māmuta |
 dēvā jīvanakāmyā yat | vācāṣṇṛtamūdima |
 agnirmā tasmādēnāsaḥ | gārhapatyāḥ pramuñcatu |
 duritā yāni cakṛma | karōtu māmānē nasāṃ || 116 ||

T.B.3.7.12.2

ṛtēnā dyāvā pṛthivī | ṛtēna tvagṃ sārāsvati |
 ṛtānmā muñcatāgṃ hāsaḥ | yadanya kṛtamārīma |
 sajātaśagṃ sāduta vā jāmiśagṃ sāt |
 jyāyāsaḥ śagṃ sāduta vā kaniyasaḥ | anājñātaṃ dēvakṛtaṃ yadēnāḥ |
 tasmāttva-māsmā-0067;jātavēdō mumugdhi | yadvācā yanmanāsā |
 bāhubhyā-mūrubhyā-maṣṭhīvadbhyāṃ || 117 ||

T.B.3.7.12.3

śiśñai ryadanṛtaṃ cakṛmā vāyaṃ | agnirmā tasmādēnāsaḥ |
 yaddhastābhyāṃ cakara kilbiṣāni | akṣānām vagnumūpa jighnāmānaḥ |
 dūrēpaśyā cā rāṣṭrabhṛccā | tānyāphsarāsā-vanūdattā-mṛṇāni |
 adīvyannṛṇaṃ yadaḥaṃ cakārā | yadvāśdāsyanth saṃjagārā janēbhyaḥ |
 agnirmā tasmādēnāsaḥ | yanmayi mātā garbhē sati || 118 ||

T.B.3.7.12.4

ēnāścakāra yatpitā | agnirmā tasmādēnāsaḥ |
yadā pipēṣā mātaraṃ pitarāṃ | puṭraḥ pramūditō dhayanñ |
ahigṃsitaḥ pitarau mayā tat | tadāgnē anṛṇō bhāvāmi |
yadantarikṣaṃ pṛthivīmuta dyām | yanmātaraṃ pitarāṃ vā jihigṃsima |
agnirmā tasmādēnāsaḥ | yadāśasā niśasā yatpārāśasā || 119 ||

T.B.3.7.12.5

yadēnāśca kṛmā nūtānaṃ yatpūrāṇaṃ | agnirmā tasmādēnāsaḥ |
atīkrāmāmi duritaṃ yadēnāḥ | jahāmi ripraṃ pāramē sadhasthē |
yatra yanti sukṛtō nāpī duṣkṛtāḥ | tamārōhāmi sukṛtāṃ nu lōkaṃ |
tritē dēvā amṛjatai-tadēnāḥ | trita ētanmanuṣyēṣu māmṛjē |
tatō mā yadi kimcidānaśē | agnirmā tasmādēnāsaḥ || 120 ||

T.B.3.7.12.6

gārhāpatyaḥ pramūñcatu | duritā yāni cakṛma | karōtu māmānē nasāṃ |
divi jātā aḥsu jātāḥ | yā jātā oṣādhībhyaḥ |
athō yā āgnijā āpāḥ | tā nāḥ śundhantu śundhānīḥ |
yadāpō naktāṃ duritaṃ carāma | yadvā divā nūtānaṃ yatpūrāṇaṃ |
hirānya-varṇāstata utpūnīta nāḥ | imaṃ mē varuṇa tattvā yāmi |
tvam nō agnē sa tvam nō agnē | tvamāgnē ayāssi || 121 ||

T.B.3.7.13.1

yattē grāvṇṇā cicchiduh sōma rājann | priyāṅgāni svadhītā
parūgṃṣi | tathasandhath svājyēnōta vārdhayaṣva |
anāgasō adhamithsakṣamyēma | yattē grāvā bāhucyūtō acūcyavuh |
narō yattē duduhu rdakṣiṇēna | tatta āpyāyatāṃ tattē |
niṣṭyāyatāṃ dēva sōma | yattē tvacāṃ bibhiduryacca yōniṃ |
yadāsthānāt pracyūtō vēnāsi tmanā || 122 ||

T.B.3.7.13.2

tvayā tathasōma guptamāstu nāḥ | sā nāḥ sadhām-śātparamē vyōmann |
ahācchariraṃ payāsā samētyā | anyōṣnyō bhavati varṇō asya |
tasmin. vāyamupāhūtāstavā smaḥ | ā nō bhaja sadāsi viśvarūpē |
nṛcakṣāḥ sōmā uta śuśrugāstu | mā nō vihāsīdgirā āvṛṇānaḥ |
anāgā-stānuvō vāvṛdhānaḥ | ā nō rūpaṃ vāhatu jāyāmānaḥ || 123 ||

T.B.3.7.13.3

upākṣaranti juhvō ghṛtēnā | priyāṅgāni tavā vardhayāntīḥ |
 tasmai tē sōmā namā idvaṣāṭca | upā mā rājanth sukṛtē hvāyasva |
 saṃ prāṇāpānābhyāgṃ samu cakṣuṣā tvam |
 sagg śrōtreṇa gacchasva sōma rājann |
 yatta āsthitaḡṃ samu tattē astu |
 jānītānāḥ saḡamānē pathinām |
 ētaṃ jānītātparamē vyōmann |
 vṛkāḥ sadhasthā vīda rūpamāsyā || 124 ||

T.B.3.7.13.4

yadā gacchāt pathibhi rdēvayānaiḥ | iṣṭāpūrtē kṛṇutā-dāviraśmai |
 ariṣṭō rājannagadaḥ parēhi | namāstē astu cakṣāsē raghūyatē |
 nākamārōha saha yajāmānēna | sūryam gacchatātparamē vyōmann |
 abhūddēvaḥ sāvītā vandyōṣnu nāḥ | idānīmahnā upavācyō nṛbhiḥ |
 vi yō ratnā bhajāti mānavēbhyāḥ | śrēṣṭhām nō atra draviṇam yathā dadhāt |
 upā nō mitrāvaruṇā-vihāvataṃ | anvādīdhyā-thāmiha nāḥ sakhāyā | ādi-
 tyānām prasitir hētiḥ | ugrā śatāpāṣṭhā ghaviṣā pariṇō vṛṇaktu | āpyāyasva
 saṃ tē || 125 ||

T.B.3.7.14.1

yaddidīkṣē manāsā yaccā vācā | yadvā prāṇaiścakṣuṣā yaccā śrōtreṇa |
 yadrētāsā mithunēnā-pyātmanā | adbhyō lōkā dādhirē tējā indriyam |
 śukrā dīkṣāyai tapāsō vimōcānīḥ |
 āpō vimōktrī rmayi tējā indriyam |
 yadṛcā sāmnā yajuṣā | paśūnām carmān. haviṣā didīkṣē |
 yacchandōbhi-rōśadhībhi-rvanaspataū |
 adbhyō lōkā dādhirē tējā indriyam || 126 ||

T.B.3.7.14.2

śukrā dīkṣāyai tapāsō vimōcānīḥ |
 āpō vimōktrī rmayi tējā indriyam |
 yēna brahma yēnā kṣatram | yēnēndrāgnī prajāpātiḥ sōmā varuṇō
 yēna rājā | viśvē dēvā ṛṣayō yēnā prāṇāḥ | adbhyō lōkā
 dādhirē tējā indriyam | śukrā dīkṣāyai tapāsō vimōcānīḥ |
 āpō vimōktrī rmayi tējā indriyam |
 apām puṣpāmasyō-śādhināgṃ rasāḥ | sōmāsyā priyam dhāmā || 127 ||

T.B.3.7.14.3

agnēḥ priyatāmagṃ haṁviḥ svāhā | apāṃ puṣpā-masyōśadhīnāgṃ rasāḥ |
sōmāsyā priyaṃ dhāmā | indrāsyā priyatāmagṃ haṁviḥ svāhā |
apāṃ puṣpā-masyō-śadhīnāgṃ rasāḥ | sōmāsyā priyaṃ dhāmā |
viśvēśāṃ dēvānāṃ priyatāmagṃ haṁviḥ svāhā | vāyagṃ sōma vratē tavā |
manāstanūṣu piprātaḥ | prajāvāntō aśīmahī || 128 ||

T.B.3.7.14.4

dēvēbhyāḥ pītr̥bhyāḥ svāhā | sōmyēbhyāḥ pītr̥bhyāḥ svāhā |
kavyēbhyāḥ pītr̥bhyāḥ svāhā | dēvāsa iha mādayadhvaṃ |
sōmyāsa iha mādayadhvaṃ | kavyāsa iha mādayadhvaṃ |
anāntarītāḥ pītarāḥ sōmyāḥ sōmapīthāt |
apaitu mr̥tyuramṛtām na āganā | vaivasvatō nō abhāyaṃ kṛṇōtu |
paṇṇam vanaspatēriṇa || 129 ||

T.B.3.7.14.5

abhi nāḥ sīyatāgṃ rayiḥ | sacātām naḥ śacīpatiḥ |
parāṃ mr̥tyō anuparēhi panthām | yastē sva itārō dēvayānāt |
cakṣuṣmatē śṛṇvatē tē bravīmi | mā nāḥ prajāgṃ rīriṣō mōta vīrān |
idamū nu śrēyōśvasāna-māgānma | yadgōjiddhāna-jidāśva-jidyat |
paṇṇam vanaspatēriṇa | abhi nāḥ sīyatāgṃ rayiḥ |
sacātām naḥ śacīpatiḥ || 130 ||

|| hariḥ oṃ ||

1

॥ 2.aśvamēdhaṃ ॥

॥ 2.1 taittirīya brāhmaṇē tṛtīyāṣṭakē aṣṭama prapāṭhakaḥ ॥

॥ hariḥ ṓm ॥

T.B.3.8.1.1

sāgrahṇanyēṣṭyā yajatē | imāṃ janatāgṃ saṃgrhṇānīti |
dvādāśāratnī raśanā bhāvati | dvādāśa māsāḥ saṃvathsarah |
saṃvathsaramēvā vārundhē | mañjī bhāvati | ūrgvai muñjāḥ |
ūrjāmē vā vārundhē | citrā nakṣātram bhavati | citram vā ētatkarṇā || 1
॥

T.B.3.8.1.2

yadāśvamēdhaḥ samṛddhyai | puṇyānāma dēvayajāna-madhyavāsyati |
puṇyāmēva tēnā kīrtimabhi jāyati |
apādātī-nṛtvijāḥ samāvahantyā sūbrahmaṇyāyāḥ |
suvargasyā lōkasya samāṣṭyai | kēśāśmaśru vāpatē |
nakhāni nikṛntatē | datō dhāvātē | snātī | ahātam vāsaḥ paridhattē |
pāpmanōṣpāhatyai | vācam yatvōpāvasati | suvargasyā lōkasya guptyai |
rātriṃ jāgarayānta āsatē | suvargasyā lōkasya samāṣṭyai || 2 ||

T.B.3.8.2.1

catuṣṭayyā āpō bhavanti | catuśśaphō vā aśvāḥ prājāpatyah
samṛddhyai | tā digbhyah samābhṛtā bhavanti | dikṣu vā āpāḥ |
annaṃ vā āpāḥ | adbhyō vā annaṃ jāyatē |
yadēvādbhyōṣnaṃ jāyatē | tadavārundhē | tāsū brahmaudanaṃ pācati |
rētā ēva taddādhāti || 3 ||

T.B.3.8.2.2

catuśśarāvō bhavati | dikṣvēva pratīṣṭhati || ubhayatō rukmau bhāvataḥ
|
ubhayatā ēvāsmin-rucāṃ dadhāti | uddhārti śṛtatvāyā |
sarpiṣvān bhavati mēdhyatvāyā | catvārā ārṣēyāḥ prāśnānti |
diśāmēva jyōtiṣi juhōti | catvāri hirāṇyāni dadāti |
diśāmēva jyōtigṣya vārundhē || 4 ||

T.B.3.8.2.3

yadājyā-muḥchiṣyātē | tasmin-raśanām nyūnatti | prajāpātīrvā ōḍanaḥ |
rētā ājyām | yadājyē raśanām nyūnatti | prajāpātīmēva rētāsā samārdhayati
| darbhāmayī raśanā bhāvati | bahu vā ēṣa kūcarō-
Smēdhyamupā gacchati | yadaśvāḥ | pavitraṃ vai darbhāḥ || 5 ||

T.B.3.8.2.4

yaddarbhāmayī raśanā bhāvati | punātyēvainām | pūtamēnaṃ mēdhyā-
mālābhatē |
aśvāsyā vā ālābdhasya mahimōdā-krāmat | sa mahartvijāḥ prāviśat |
tanmahartvijām mahartviktvam | yanmahartvijāḥ prāśnantī | mahimānā-
mēvāsminta-ddādhati | aśvāsyā vā ālābdhasya rētā udākrāmat | tathsu-
varṇagṃ hirānyama-bhavat | yathsuvarṇagṃ hirānyam dadāti |
rētā ēva taddādhati | ōḍanē dādāti | rētō vā ōḍanaḥ |
rētō hirānyam | rētāsai vāsmiṃ rētō dadhati || 6 ||

T.B.3.8.3.1

yō vai brahmānē dēvēbhyāḥ prajāpātayē-ṣprāti-prōcyāśvaṃ mēdhyam badhnāti
|
ā dēvatābhyō vṛścyatē | pāpīyānbhavati | yaḥ prātiprōcyā |
na dēvatābhyā āvṛścyatē | vasiyānbhavati | yadhā | brahmannaśvaṃ
mēdhyam
bhanthsyāmi dēvēbhyāḥ prajāpātayē tēnā rādhyā samiti | brahma vai
brahmā |
brahmāna ēva dēvēbhyāḥ prajāpātayē pratiprōcyāśvaṃ mēdhyam badhnāti
|| 7 ||

T.B.3.8.3.2

na dēvatābhyā āvṛścyatē | vasiyān bhavati |
dēvasyā tvā savituḥ prasava iti raśanā-mādattē prasūtyai |
aśvinō-rbāhubhyā-mityāha | aśvinau hi dēvānā-madhvaryū
āstām | pūṣṇō hastābhyā-mityāha yatyai |
vyṛddham vā ētadyajñasyā | yadāyajūṣkēṇa kriyatē |
imāmā-grbhṇa-nraśanā-mṛtasyē-tyadhī vadati yajūṣkrtyai |
yajñasyā samṛddhyai || 8 ||

T.B.3.8.3.3

tadhāhuḥ | dvādāśāratnī raśanā kartavyā(3) trayōdaśāratnī(3)riti |

ṛṣabhō vā ēṣa ṛtūnām | yathsām̐vathsarāḥ |
 tasyā trayōdaśō māsō viṣṭapām | ṛṣabha ēṣa yajñānām |
 yadaśvamēdhaḥ | yathā vā ṛṣabhasyā viṣṭapām | ēvamētasyā viṣṭapām |
 trayō daśamāratnigṃ rāśanāyā-mupādadhāti || 9 ||

T.B.3.8.3.4

yathārṣabhasyā viṣṭapagṃ saggskarōti | tāḍṛgēva tat |
 pūrva āyūṣi vidathēṣu kavyētyāha | āyūrēvāsmi-ndadhāti |
 tayā dēvāḥ sutamā-bābhūvu-rityāha | bhūtimē vō pāvartatē |
 ṛtasya sāmānthasara-mārapantītyāha | satyaṃ vā ṛtam |
 satyēnaiṣvainā mṛtēnārābhatē | abhidhā asītyāha || 10 ||

T.B.3.8.3.5

tasmādaśva-mēdhayājī sarvāṇi bhūtānyabhi bhāvati | bhuvāna-masītyāha |
 bhūmānā-mēvōpaiti | yantā-ṣṣītyāha | yantārāmēvainām karōti | dhartāṣṣi-
 tyāha | dhartārāmēvainām karōti | sōṣgnigṃ vaiśvānara-mityāha |
 agnā-vēvainām vaiśvānarē jūhōti | saprāthasamītyāha || 11 ||

T.B.3.8.3.6

prajayaivainām paśubhiḥ prathayati | svāhākṛta ityāha | hōmā ēvāsyāṣaḥ
 |
 pṛthivyā-mityāha | aśyāmēvainām pratiṣṭhāpayati |
 yantā rāḍyantāṣṣi yamānō dhartāṣṣi dharuṇa ityāha |
 rūpamēvāsyai-tanmāhimānaṃ vyācāṣṭē | kṛṣyai tvā kṣēmāya tvā rayyai
 tvā pōṣāya tvētyāha | āśiṣāmē vai tā-māsāstē |
 svaḡā tvā dēvēbhya ityāha | dēvēbhyā ēvainagḡ svaḡā kārōti |
 svāhā tvā prajāpātaya ityāha | prajāpatyō vā aśvāḥ |
 yasyā ēva dēvatāyā ālabhyatā | tayaiṣvainagṃ samārdhayati || 12 ||

T.B.3.8.4.1

yaḥ piturānujāyāḥ putraḥ | sa purastānnayati |
 yō māturanujāyāḥ putraḥ | sa paścānnayati |
 viśvāñcamē vāsmā-tpāpmānaṃ vivṛhataḥ |
 yō arvantaṃ jighāgṃsati tamabhyāmīti varuṇa iti śvānām
 caturakṣaṃ prasaūti | parō martāḥ paraḥ śvēti śunāscatu-ṛakṣasya pra-
 hānti | śvēva vai pāpmā bhrātṛvyaḥ | pāpmānā-mēvāsyā bhrātṛvyagṃ hanti
 | saidhṛakam musālam bhavati || 13 ||

T.B.3.8.4.2

karmá karmaivāsmāi sādhayati | pauggścalēyō hanti |
pugg ścalvām vai dēvāḥ śucaṃ nyádadhuh | śucaivāsyā śucagṃ hanti |
pāpmā vā ētamīphsa-tītyāhuḥ | yōśśvamēdhēna yajāta iti |
aśvāsya-dhaspada-mupāsya | vajrī vā aśvāḥ prājāpatyaḥ |
vajreṇaiva pāpmānaṃ bhrātrīvyā-mavākrāmati | dakṣiṇā-śpāplāvayati || 14
||

T.B.3.8.4.3

pāpmāna-mēvāsmā-cchamāla-mapāplāvayati | aiśika údūhō bhāvati |
āyurvā iśikāḥ | āyūrē-vāsmindadhāti | amṛtaṃ vā iśikāḥ |
amṛtamē-vāsmindadhāti | vētaśśākhōpa-sambāddhā bhavati |
aphsu-yōnīrvā aśvāḥ | aphsujō vētasah |
svādēvainaṃ yōnēni-rmimītē | purastā-tpratyañcāmabhyu-dūhati |
purastā-dēvāsmiṇ prātyā mṛtaṃ dadhāti |
ahaṃ ca tvam ca vṛtrahanniti brahmā yajāmānasya hastam grhṇāti |
brahmaḥṣattrē ēva samdadhāti | abhi kratvēndra bhūradha jmannityā-
dhvaryu-ryajāmānaṃ vācayatyā-bhijityai || 15 ||

T.B.3.8.5.1

catvāraḥ ṛtvijaḥ samukṣanti |
ābhya ēvainaṃ catasṛbhyō digbhyō-sbhisamīrayanti |
śatēnaḥ rājaputraiḥ sahādhvaryuḥ | purastā-tpratyañktiṣṭhaṇ prōkṣāti |
anēnāśvēna mēdhyēnēṣṭvā | ayagṃ rājā vṛtraṃ vādhyāditi |
rājyaṃ vā ādhvaryuḥ | kṣattragṃ rājaputraḥ | rājyēnai-vāsmiṇ
kṣattram dadhāti | śatēnaḥ-rājabhīrugraiḥ saha brahmā || 16 ||

T.B.3.8.5.2

dakṣiṇata udāñktiṣṭhaṇ prōkṣāti | anēnāśvēna mēdhyēnēṣṭvā |
ayagṃ rājā-śpratidhrīśyō-śstviti | balam vai brahmā |
balamarājōgraḥ | balānai-vāsmiṇ balam dadhāti |
śatēnaḥ sūtagrāmañibhiḥ saha hōtā | paścā-tprāñktiṣṭhaṇ prōkṣāti |
anēnāśvēna mēdhyēnēṣṭvā | ayagṃ rājāśsyai viśah || 17 ||

T.B.3.8.5.3

bahugvai bahvaśvāyai bahvajāvīkāyai | bahuvrīhiyavāyai bahumāṣatilāyai |

bahuhiranyāyai bahuḥastikāyai | bahudāsapūruṣāyai rayimatyai puṣṭimatyai
|
bahurāyaspōṣāyai rājāstsvitī | bhūmā vai hōtā | bhūmā sūtagrāmaṇyāḥ |
bhūmnaivāsmin bhūmānam dadhāti | śatēnā kṣatta-saṃgrahītrbhiḥ sahōdgātā
|
uttaratō dākṣiṇā tiṣṭhan prōkṣāti || 18 ||

T.B.3.8.5.4

anēnāsvēna mēdhyē nēṣṭvā | ayagm rājā sarvamāyūrētvitī |
āyurvā udgātā | āyuh kṣatta-saṃgrahītārāḥ | āyūṣai-vāsminnāyū-rdadhāti
| śatagm śataṃ bhavanti | śatāyuh puruṣaḥ śatēndriyāḥ |
āyūṣyēvēndriyē pratitiṣṭhati | caṭuh śatā bhāvanti | catāsrō diśāḥ |
dikṣvēva pratitiṣṭhati || 19 ||

T.B.3.8.6.1

yathā vai haṁṣō grhītasya skandāti | ēvaṃ vā ētadaśvāsya skandati |
yanniktamanā-labdha-muthsrjanti | yathstōkyā anvāha |
sarvahutā-mēvaināṃ karōtya-skandāya | askānnaḡm hi tat|
yaddhutasya skandāti | sahasra-manvāha | sahasrā sammitaḥ suvarḡo
lōkaḥ | suvarḡasyā lōkasyā-bhijītyai || 20 ||

T.B.3.8.6.2

yatparimitā anubrūyāt | parimitāma-vārundhīta | aparimitā anvāha |
aparimitaḥ suvarḡo lōkaḥ | suvarḡasyā lōkasyā samāṣṭyai |
stōkyā juhōti | yā ēva varṣyā āpāḥ | tā avārundhē |
asyāṃ juhōti | iyam vā agnirvaiśvānaraḥ || 21 ||

T.B.3.8.6.3

asyāmēvaināḥ pratiṣṭhāpayati | uvācā ha prajāpātiḥ |
stōkyāsu vā ahamāśvamēdhagm sagg sthāpayāmi |
tēna tataḥ saggsthitēna carāmīti | agnayē svāhētyāha |
agnayā ēvaināṃ juhōti | sōmāyā svāhētyāha | sōmāyaivaināṃ juhōti |
savitrē svāhētyāha | savitra ēvaināṃ juhōti || 22 ||

T.B.3.8.6.4

sarāsvatyai svāhētyāha | sarāsvatyā ēvaināṃ juhōti | pūṣṇē svāhētyāha |
pūṣṇa ēvaināṃ juhōti | brhaspatāyē svāhētyāha |
brhaspatāya ēvaināṃ juhōti | apāṃ mōdāyā svāhētyāha |

adbhya ēvaināṃ juhōti | vāyavē svāhētyāha |
vāyavā ēvaināṃ juhōti || 23 ||

T.B.3.8.6.5

miṭrāya svāhētyāha | miṭrāyaiṅvaināṃ juhōti | varuṅāya svāhētyāha |
varuṅāyaiṅvaināṃ juhōti || ētābhyā ēvaināṃ dēvatābhyō juhōti |
daśā daśa sapāṃdāṃ juhōti | daśākṣarā virāṭ | annāṃ virāṭ |
virājai-vānnādyama-vārundhē | pra vā ēṣō-ṣsmāllōkā-ccyāvatē |
yaḥ parācīrāhūtī-rjuhōti | punaḥ punarabhyā vartāṃ juhōti |
asminnēva lōkē pratitiṣṭhati |
ētāgṃ ha vāva sōṣsvamēdhasya saggsthīti muvācā-skāndāya |
askānnaṃ hi tat | yadyajñasya saggsthītasya skandāti || 24 ||

T.B.3.8.7.1

prajāpātayē tvā juṣṭāṃ prōkṣāmīti purastāt-pratyanktiṣṭhaṅ prōkṣāti |
prajāpātirvai dēvānā-mannādō vīryāvān |
annādyāmē-vāsmīn. vīryāṃ dadhāti |
tasmādaśvāḥ paśūnā-mānnādō vīryāvattamaḥ |
indrāgnibhyāṃ tvēti dakṣiṇataḥ | indrāgnī vai dēvānāmōjīṣṭhau baliṣṭhau
|
ōjā ēvāsmīn balāṃ dadhāti | tasmādaśvāḥ paśūnāmōjīṣṭhō baliṣṭhaḥ |
vāyavē tvēti paścāt | vāyurvai dēvānāmāśuḥ sārasāritāmaḥ || 25 ||

T.B.3.8.7.2

javamē-vāsmīndadhāti | tasmādaśvāḥ paśūnāmāśuḥ sārasāritāmaḥ |
viśvēbhyastvā dēvēbhyā ityūttarataḥ |
viśvē vai dēvā dēvānāṃ yaśasvitāmāḥ | yaśā ēvāsmī-ndadhāti | tasmādaś-
vāḥ paśūnāṃ yaśasvitāmāḥ | dēvēbhyā-stvētyadhastāt |
dēvā vai dēvānāma-pācitātamāḥ | apāciti-mēvāsmī-ndadhāti | tasmādaśvāḥ
paśūnāma-pācitātamāḥ || 26 ||

T.B.3.8.7.3

sarvēbhyastvā dēvēbhyā ityupariṣṭāt | sarvē vai dēvāstviṣimantō haraṣv-
ināḥ | tviṣimē-vāsmīn. harō dadhāti | tasmādaśvāḥ paśūnāṃ tviṣimān
haraṣvitāmāḥ | divē tvāṅntarīkṣāya tvā pṛthivyai tvētyāha | ēbhyā ēvaināṃ
lōkēbhyāḥ prōkṣāti | satē tvāṅsatē tvā-
ṣdbhyastvau-śadhībhyastvā viśvēbhyastvā bhūtēbhyā ityāha |
tasmādaśva-mēdhayājinaṃ sarvāṇi bhūtānyupā jīvanti |

brahmavādinō vadanti | yatprājāpatyōśśvāḥ |
 atha kasmādēna-manyābhyō dēvatābhyōspi prōkṣatīti |
 aśvē vai sarvā dēvatā anvāyātāḥ |
 taṃ yadviśvēbhyastvā bhūtēbhya itī prākṣati |
 dēvatā ēvāsmi-nnānvāyātayati |
 tasmādaśvē sarvā dēvatā anvāyātāḥ || 27 ||

T.B.3.8.8.1

yathā vai haṣiṣō grhītasya skandāti | ēvaṃ vā ētadaśvāsya skandati |
 yatprōkṣita-manālabdha-muthsrjanti | yadaśva-caritāni juhōti |
 sarvahutā-mēvainam karōtya-skāndāya | askānnaḡm hi tat |
 yaddhūtasya skandāti | īmkārāya svāhēm kṛtāya svāhētyāha |
 ētāni vā āśvacaritāni | caritairēvainagm samārdhayati || 28 ||

T.B.3.8.8.2

tadāhuḥ | anāhutayō vā āśvacaritāni | naitā hōtavyā itī |
 athō khalvāhuḥ | hōtavyā ēva | atra vāvaivam vidvānāśvamēdhagm
 sagg sthāpayati | yadaśva-caritāni juhōti | tasmā-ddhōtavyā itī |
 bahirdhā vā ēna mētadāyatā nāddadhāti | bhrātṛvyamasmai janayati || 29 ||

T.B.3.8.8.3

yasyā nāyatānē-śnyatrāgnē-rāhūtīr juhōti | sāvītriyā iṣtyāḥ
 purastāthsviṣṭa kṛtāḥ | āhavanīyē-śśvacaritāni juhōti |
 āyatāna ēvāsyaḥūtīr juhōti | nāsmāi bhrātṛvyam janayati | tadāhuḥ |
 yajñamukhē yajñamukhē hōtavyāḥ | yajñasya klāptyai |
 suvargasyā lōkasyā-nūkhyātyā itī | athō khalvāhuḥ || 30 ||

T.B.3.8.8.4

yadyajñamukhē yajñamukhē juhuyāt | paśubhi-ryajāmānam vyārdhayēt |
 avā suvargāllōkā-tpādyēta | pāpīyānthasyāditi |
 sakṛdēva hōtavyāḥ | na yajāmānam paśubhi-rvyārdhayati |
 abhi sūvargam lōkam jāyati | na pāpīyān bhavati |
 aṣṭācātvarigṃ śatamaśva rūpāni juhōti |
 aṣṭācātvarigṃ śadakṣarā jagātī | jāgatōśśvāḥ prājāpatyaḥ samṛddhyai |
 ēkamatīriktam juhōti | tasmādēkāḥ prajāsvardhūkaḥ || 31 ||

T.B.3.8.9.1

vibhūrmātrā prabhūḥ pītrētyāha | iyaṃ vai mātā | asau pitā |
 ābhyāmēvainaṃ parīdadāti | asvōssi hayōssityāha |
 sāstyē-vaināmētat | tasmācchiṣṭāḥ prajā jāyantē | atyōssityāha |
 tasmādaśvaḥ sarvān paśūnatyēsti |
 tasmādaśvaḥ sarvēṣāṃ paśūnāgg śraīṣṭhyaṃ gacchati || 32 ||

T.B.3.8.9.2

pra yaśaḥ śraīṣṭhyāmāpnōti | ya ēvaṃ vēdā | narōssyarvāssi saptirasi
 vājyasītyāha | rūpamēvāsyai-tanmāhimānaṃ vyācāṣṭē |
 yayurnāmā-ssityāha | ētadvā asvāsyā priyaṃ nāmādhēyām |
 priyēṇaivainaṃ nāmādhēyē-nābhivādāti | tasmādapyā-mītrau saḡamṭyā |
 nāmnā cēddhvayētē | mītramēva bhāvataḥ || 33 ||

T.B.3.8.9.3

ādityānāṃ patvā-snvihītyāha | ādityānēvainaṃ gamayati ||
 agnayē svāhā svāhēndrā-gnibhyāmiti pūrvahōmā-ñjuhōti |
 pūvā ēva dviṣantaṃ bhrātrīvyā-matīkrāmāti |
 bhūrāsi bhuvē tvā bhavyāya tvā bhaviṣyatē tvētyuthsṛjati sarvatvāyā |
 dēvā āsāpālā ētaṃ dēvēbhyōssvaṃ mēdhāya prōkṣitaṃ gōpāyatētyāha |
 śataṃ vai talpyā rājaputrā dēvā āsāpālāḥ |
 tēbhyā ēvainaṃ parīdadāti | īsvarō vā asvaḥ pramūktaḥ parāṃ parāvataṃ
 gantōḥ | iha dhṛtiḥ svāhēha vidhṛtiḥ svāhēha rantīḥ svāhēha ramātiḥ
 svāhēti catṛṣu pathsu juhōti || 34 ||

T.B.3.8.9.4

ētā vā asvāsyā bandhānam | tābhīrēvainaṃ badhnāti |
 tasmādaśvaḥ pramūktō bandhāna-māgacchati |
 tasmādaśvaḥ pramūktō bandhānaṃ na jāhāti |
 rāṣṭraṃ vā āsvamēdhaḥ | rāṣṭrē khalu vā ētē vyāyācchantē |
 yēssvaṃ mēdhyagṃ rakṣānti | tēṣāṃ ya udṛcaṃ gacchanti |
 rāṣṭrādēva tē rāṣṭraṃ gacchanti | ātha ya udṛcaṃ na gacchanti || 35 ||
 rāṣṭrādēva tē vyavācchidyantē | parā vā ēṣa śicyatē |
 yō-sbalō-ssvamēdhēna yajātē | yadamitrā asvāṃ vīndēraṇḥ |
 hanyētāsyā yajñāḥ | catuśśatā rakṣānti | yajñasyā-ghātāya |
 athānya-māniya prōkṣēyuh | saiva tataḥ prāyāścittiḥ || 4 ||

T.B.3.8.10.1

prajāpātira-kāmayatā-svamēdhēnā yajēyēti | sa tapōstapyata |

tasyā tēpānasyā | saptātmanō dēvatā udākrāmān |
sā dīkṣā-ṣbhāvat | sa ētāni vaiśva dēvānyā paśyat | tānyā juhōt |
tairvai sa dīkṣāma-vārundha | yadvaiśva dēvāni juhōti |
dīkṣāmēvatai-ryajāmānō-ṣvārundhē || 37 ||

T.B.3.8.10.2

sapta juhōti | sapta hi tā dēvatā udākrāmān | anvaham juhōti |
anvahamēva dīkṣāma-vārundhē | trīni vaiśvadēvāni juhōti |
catvāryau-dgrahaṇāni | sapta sampādyantē |
sapta vai śīra.ṣaṇyāḥ prāṇāḥ | prāṇā dīkṣā |
prāṇairēva prāṇāndīkṣāma-vārundhē || 38 ||

T.B.3.8.10.3

ēkāvigṃśatiṃ vaiśvadēvāni juhōti | ēkāvigṃśatirvai dēvalōkāḥ |
dvādāśa māśāḥ pañcartavāḥ | trayā imē lōkāḥ |
asāvāditya ēkāvigṃśaḥ | ēṣa sūvargō lōkaḥ | taddaivyam kṣatram | sā
śrīḥ | tadbrādhnasyā viṣṭapām | tathsvārājya-mucyatē || 39 ||

T.B.3.8.10.4

trigṃśatāmau-dgrahaṇāni juhōti | trigṃśadākṣarā virāṭ |
annam virāṭ | virājai-vānnādyama vārundhē |
trēdhā vibhajyā dēvatām juhōti | tryāvṛtō vai dēvāḥ |
tryāvṛta imē lōkāḥ | ēṣām lōkānāmāptyai |
ēṣām lōkānām klāptyai | apa vā ētasmātprāṇāḥ krāmanti || 40 ||

T.B.3.8.10.5

yō dīkṣāmāti-rēcayāti | saptāham pracāranti |
sapta vai śīrṣaṇyāḥ prāṇāḥ | prāṇā dīkṣā |
prāṇairēva prāṇāndīkṣāma-vārundhē | pūrṇāhuti-mūttamām juhōti |
sarvam vai pūrṇāhutiḥ | sarvāmēvāpnōti | athō iyaṃ vai pūrṇāhutiḥ |
asyāmēva pratitiṣṭhati || 41 ||

T.B.3.8.11.1

prajāpāti-raśvamēdhamā-srjata | tagm srṣtam na kiñcanō-dāyacchat |
tam vaiśvadēvānyē-vōdāyacchann | yadvaiśvadēvāni juhōti |
yajñasyōdyātyai | svāhā-ṣṣdhimādhītāya svāhā |
svāhā-ṣṣdhītam manāsē svāhā | svāhā manāḥ prajāpātayē svāhā |

kāya svāhā kasmai svāhā katamasmai svāhēti prājāpatyē mukhyē bhavataḥ
| prajāpāti-mukhābhirēvainam dēvatābhi-rudyācchatē || 42 ||

T.B.3.8.11.2

adityai svāhāsdityai mahyai svāhāsdityai sumṛḍīkāyai svāhētyāha |
iyam vā aditiḥ | asyā ēvainam pratiṣṭhā-yōdyācchatē |
sarāsvatyai svāhā sarāsvatyai br̥hatyai svāhā sarāsvatyai pāvākāyai svāhē-
tyāha | vāgvai sarāsvatī | vācaivai-ṇamudyācchatē |
pūṣṇē svāhā pūṣṇē prāpāthyāya svāhā pūṣṇē narandhiṣāya svahētyāha |
paśavō vai pūṣā | paśubhirēvaina-mudyācchatē |
tvaṣṭrē svāhā tvaṣṭrā turīpāya svāhā tvaṣṭrē pururūpāya svāhētyāha |
tvaṣṭā vai pāsūnām mithunānāgṃ rūpakṛt | rūpamēva paśuṣū dadhāti |
athō rūpairēvaina-mudyācchatē | viṣṇāvē svāhā viṣṇāvē nikhuryapāya svāhā
viṣṇāvē nibhūyapāya svāhētyāha | yajñō vai viṣṇuḥ |
yajñāyavaina-mudyācchatē | pūrṇāhuṭi-mūttamām juhōti |
pratyuttābdhyai sayatvāyā || 43 ||

T.B.3.8.12.1

sāvitra-maṣṭākāpālam prātarnirvāpati | aṣṭākṣarā gāyatrī |
gāyātram prātaḥ savanam | prātaḥ savanā dēvainam gāyatriyā-schandāsōsdhi
nirmimītē | athō prātaḥ savanamēva tēnāpnōti | gāyatrīm chandāḥ |
savitrē prāsavitra ēkādaśa-kapālam mādhyaṇḍinē |
ēkādaśākṣarā triṣṭup | traīṣṭubham mādhyaṇḍinaḡm savanam |
mādhyaṇḍinā-dēvainaḡm savanāṭtriṣṭubha-schandāsōsdhi nirmimītē || 44 ||

T.B.3.8.12.2

athō mādhyaṇḍinamēva savanam tēnāpnōti | triṣṭubham chandāḥ |
savitra āsavitrē dvādaśa-kapāla-maparāhṇē | dvādaśākṣarā jagatī |
jāgātam ṭṛtīya savanam | ṭṛtīya savanādēvainam jagātyā-schandāsōsdhi
nirmimītē | athō ṭṛtīya savanamēva tēnāpnōti |
jagatīm candāḥ | īśvarō vā asvaḥ pramūktaḥ parām parāvataḥ gantōḥ |
iha dhṛtiḥ svāhēha vidhṛtiḥ svāhēha rantīḥ svāhēha ramātiḥ
svāhēti catāsra āhūti-rjuhōti || 45 ||
catāsrō diśāḥ | digbhirēvinaḡm pariḡrṇāti | āśvātthō vrajō bhāvati |
prajāpāti-rdēvēbhyō nilāyata | āsvō rūpaḥ kṛtvā |
sōśvatthē samvathsaramā-tiṣṭhat | tadāśvatthasyā-svatthātvam |
yadāśvātthō vrajō bhāvati | sva ēvainam yōnaḥ pratiṣṭhāpayati || 46 ||

T.B.3.8.13.1

ā brāhman brāhmaṇō brāhmavarcaṣī jāyatā-mityāha |
brāhmaṇa ēva brāhmavarcaṣam dadhāti | tasmātpurā brāhmaṇō brāh-
mavarcaṣyā jāyata | āssminrāṣṭrē rājanya iṣavyaḥ sūro mahārathō jāyatā-
mityāha | rājanya ēva śauryaṃ mahimānam dadhāti |
tasmātpurā rājanya iṣavyaḥ sūro mahārathō-śjāyata |
dōgdhrī dhēnurityāha | dhēnvāmēva payō dadhāti |
tasmātpurā dōgdhrī dhēnurājāyata | vōdhāśnaḍvā-nityāha || 47 ||

T.B.3.8.13.2

anaḍuhyēva vīryam dadhāti | tasmātpurā vōdhāśnaḍvānā jāyata ||
āsuḥ sapturityāha | āsvā ēva jāvam dadhāti |
tasmātpurā-śśuraśvō-śjāyata | purādhiṃryōṣetyāha | yōṣityēva rūpaṃ
dadhāti | tasmāthstrī yuvatīḥ priyā bhāvukā | jīṣṇū rāthēṣṭhā ityāha |
ā ha vai tatrā jīṣṇū rāthēṣṭhā jāyatē || 48 ||

T.B.3.8.13.3

yatraitēnā yajñēna yajantē | sabhēyō yuvetyāha | yō vai pūrvavayasī |
sa sabhēyō yuvā | tasmādyuvā pumān priyō bhāvukaḥ |
āssya yajāmānasya vīrō jāyatā-mityāha |
ā ha vai tatrā yajāmānasya vīrō jāyatē |
yatraitēnā yajñēna yajantē | nikāmē nikāmē naḥ parjanyaō varṣatvityāha |
nikāmē nikāmē ha vai tatrā parjanyaō varṣati |
yatraitēnā yajñēna yajantē | phalinyō na ośādhayaḥ pacyantā-mityāha |
phalinyō ha vai tatrauśādhayaḥ pacyantē | yatraitēnā yajñēna yajantē |
yōgākṣēmō naḥ kalpatā-mityāha | kalpatē ha vai tatrā prajābhyō yōgākṣē-
maḥ | yatraitēnā yajñēna yajantē | || 49 ||

T.B.3.8.14.1

prajāpāti-rdēvēbhyō yajñānvyādiśat | sa ātmannā-śvamēdhamādhatta |
taṃ dēvā ābruvann | ēṣa vāva yajñaḥ | yadāśvamēdhaḥ |
apyēva nōstrāstviti | tēbhyā ētānanna-hōmān prāyacchat |
tānā juhōt | tairvai sa dēvānā prīṇāt | yadānna-hōmāñjuhōti || 50 ||

T.B.3.8.14.2

dēvānēva tairyajāmānaḥ prīṇāti | ājyēna juhōti |
agnērvā ētadrūpaṃ | yadājyam | yadājyēna juhōti |
agnimēva tatprīṇāti | madhūnā juhōti |

maḥat̥yai vā ētaddēvat̥āyai rūpam | yanmadhū | yanmadhūnā juhōtī || 51
||

T.B.3.8.14.3

maḥat̥imēva taddēvat̥ām prīṇāti | taṇḍulai-rjuhōti |
vasūnām vā ētadrūpam | yattaṇḍulāḥ | yattaṇḍulai-rjuhōtī |
vasūnēva tatprīṇāti | pṛthūkai-rjuhōtī | rudrāṇām vā ētadrūpam | yat-
pṛthūkāḥ | yatpṛthūkai-rjuhōtī || 52 ||

T.B.3.8.14.4

rudrānēva tatprīṇāti | lājairjuhōti | ādityānām vā ētadrūpam |
yallājāḥ | yallājai-rjuhōtī | ādityānēva tatprīṇāti |
karambai-rjuhōti | viśvēśām vā ētaddēvānāgṃ rūpam | yatkarambāḥ |
yatkarambai-rjuhōtī || 53 ||

T.B.3.8.14.5

viśvānēva taddēvān prīṇāti | dhānābhi-rjuhōti |
nakṣātrāṇām vā ētadrūpam | yaddhānāḥ | yaddhānābhi-rjuhōtī | nakṣātrāṇyēva
tatprīṇāti | saktūbhi-rjuhōti | prajāpātērvā ētadrūpam |
yathsaktāvaḥ | yathsaktūbhi-rjuhōtī || 54 ||

T.B.3.8.14.6

prajāpātīmēva tatprīṇāti | maśūsyairjuhōti |
sarvāsām vā ētaddēvatānāgṃ rūpam | yanmaśūsyāni |
yanmaśūsyairjuhōtī | sarvā ēva taddēvatāḥ prīṇāti |
priyaṅgutaṇḍulai-rjuhōti | priyāṅgā ha vai nāmaitē |
ētairvai dēvā asvāsyāṅgāni samādadhuh | yatpriyaṅgutaṇḍulai-rjuhōtī |
asvāsyai-vāṅgāni samādadhāti | daśānnāni juhōti | daśākṣarā virāṭ |
virāṭ-kr̥thsnyā-nnādyasyā-vāruddhyai || 55 ||

T.B.3.8.15.1

prajāpāti-raśvamēdhamā sṛjata | tagṃ sṛṣṭagṃ rakṣāgṃsya jighāgṃsann |
sa ētān prajāpātirnaktagṃ hōmānā-paśyat | tānā juhōt |
tairvai sa yajñādrakṣāgṃsya pāhann | yannaktagṃ hōmāñjuhōtī |
yajñādēva tairyajāmānō rakṣāgṃsya pāhanti | ājyēna juhōti |
vajrō vā ājyām | vajrēnaiṣva yajñādrakṣāgṃsya pāhanti || 56 ||

T.B.3.8.15.2

ājyāsyā pratīpadam karōti | prāṇō vā ājyām |
mukhata ēvāsyā prāṇam dādhati | annahōmā-ñjuhōti | śarīravādēvā-vārundhē
| vyatyāsam juhōti | ubhayasyā vārudhyai | naktam juhōti | rakṣāsāma
pāhatyai | ājyēnāntatō juhōti || 57 ||

T.B.3.8.15.3

prāṇō vā ājyām | ubhayata ēvāsyā prāṇam dādhati |
purastā-ccōpariṣṭacca | ekāsmāi svāhētyāha |
asminnēva lōkē pratītiṣṭhati | dvābhyāgg svāhētyāha |
amuṣminnēva lōkē pratītiṣṭhati | ubhayōrēva lōkayāḥ pratītiṣṭhati |
asmiggścā-muṣmiggsca | śatāyā svāhētyāha |
śatāyurvai puruṣaḥ śatavīryaḥ | āyūrēva vīryāmavārundhē |
sahasrāyā svāhētyāha | āyurvai sahasrām | āyūrēvā-vārundhē |
sarvasmāi svāhētyāha | aparimitamēvā vārundhē || 58 ||

T.B.3.8.16.1

prajāpātīm vā ēṣa iphsatītyāhuḥ | yōśsvamēdhēna yajata iti |
athō āhuḥ | sarvaṇi bhūtānīti | ekāsmāi svāhētyāha | prajāpātīrvā ekāḥ |
tamēvāpnōti | ekāsmāi svāhā dvābhyāgg svāhētyābhi-pūrvamāhūtī-rjuhōti
|
abhipūrvamēva sāvargam lōkamēti | ekōttaram juhōti || 59 ||

T.B.3.8.16.2

ekavadēva sūvargam lōkamēti | santātam juhōti |
sūvargasyā lōkasya santātyai | śatāyā svāhētyāha |
śatāyurvai puruṣaḥ śatavīryaḥ | āyūrēva vīryāmavārundhē |
sahasrāyā svāhētyāha | āyurvai sahasrām | āyūrēvā vārundhē |
ayutāyā svāhā niyutāyā svāhā prayutāyā svāhētyāha || 60 ||

T.B.3.8.16.3

trayā imē lōkāḥ | imānēva lōkāna-vārundhē | arbūdāyā svāhētyāha |
vāgvā arbūdam | vācāmēvā vārundhē | nyārbudāyā svāhētyāha |
yō vai vācō bhūmā | tanyārbudam | vāca ēva bhūmānāma vārundhē |
samudrāyā svāhētyāha || 61 ||

T.B.3.8.16.4

samudramēvāpnōti | madhyāyā svāhētyāha | madhyāmēvāpnōti |
antāyā svāhētyāha | antāmē-vāpnōti | parārdhāyā svāhētyāha |

parārdhamēvāpnōti | uṣasē svāhā vyūṣṭyaḥ svāhētyāha | rātrivā uṣāḥ |
 aharvyūṣṭiḥ | ahōrātrē ēvāvārundhē | athō ahōrātrayōrēva pratitiṣṭhati |
 tā yadubhayīrdivā vā naktam vā juhuyāt | ahōrātrē mōhayēt |
 uṣasē svāhā vyūṣṭyaḥ svāhōdēṣyatē svāhōdyatē svāhētyanūditē
 juhōti | uditāya svāhā suvargāya svāhā lōkāya svāhētyuditē juhōti | ahōrātrayō-
 ravyātimōhāya || 62 ||

T.B.3.8.17.1

vibhūrmātrā prabhūḥ pitrētyāśva-nāmāni juhōti |
 ubhayōrēvainam lōkayō-rnāmādhēyam gamayati |
 āyānāya svāhā prāyānāya svāhētyūd-drāvāñjuhōti |
 sarvāmēvaina-maskānagam suvargam lōkam gamayati |
 agnayē svāhā sōmāya svāhēti pūrvahāmā-ñjuhōti |
 pūrvā ēva dviṣantam bhrātṛvya-matīkrāmati |
 prthivyaḥ svāhāntarīkṣāya svāhētyāha | yathā yajurēvaitat |
 agnayē svāhā sōmāya svāhēti pūrvadīkṣā juhōti |
 pūrvā ēva dviṣantam bhrātṛvya-matīkrāmati || 63 ||

T.B.3.8.17.2

prthivyaḥ svāhāntarīkṣāya svāhētyē-kavigṃsinim dīkṣam juhōti |
 ēkavigṃsatirvai dēvalōkāḥ | dvādāśa māsāḥ pañcartavāḥ |
 trayā imē lōkāḥ | asāvāditya ēkavigṃśaḥ | ēṣa sūvargō lōkaḥ |
 sūvargasyā lōkasya samāṣṭyaḥ | bhuvō dēvānām karmanētyṛtu-dīkṣā juhōti
 | ṛtūnē-vāsmāi kalpayati |
 agnayē svāhā vāyavē svāhēti juhōtya-nāntarityai || 64 ||

T.B.3.8.17.3

arvānyajñāḥ samkrāmatvi-tyāptī-rjuhōti | sūvargasyā lōkasyāptyai |
 bhūtam bhavyam bhaviṣyaditi paryāptī-rjuhōti |
 sūvargasyā lōkasya paryāptyai |
 ā mē grhā bhāvāntvityābhū-rjuhōti | sūvargasyā lōkasyā bhūtyai |
 agninā tapō-śnvābhavādityānubhū-rjuhōti |
 sūvargasyā lōkasyānū-bhūtyai |
 svāhā-śśdhimādhītāya svāhēti samāstāni vaiśvadēvāni juhōti |
 samāstamēva dviṣantam bhrātṛvya-matīkrāmati || 65 ||

T.B.3.8.17.4

dadbhyaḥ svāhā hanūbhyāgg svāhētyāngahōmā-ñjuhōti |

aṅgē aṅgē vai puruṣasya pāpmōpāśliṣṭaḥ ।
 aṅgādaṅgā dēvaināṃ pāpmanastēnā muñcati ।
 añjyētāya svāhā kṛṣṇāya svāhā śvētāya svāhētyā-śvarūpāṇi juhōti । rū-
 pairēvainaḡṃ samārdhayati । oṣādhībhyaḥ svāhā mūlēbhyaḥ svāhētyōṣadhi
 hōmāñjuhōti । dvayyō vā oṣādhayaḥ ।
 puṣpēbhyōṣnyāḥ phalāṃ gṛhṇanti । mūlēbhyōṣnyāḥ ।
 tā ēvōbhayīra-vārundhē ॥ 66 ॥

T.B.3.8.17.5

vanaspatībhyaḥ svāhēti vanaspati-hōmāñjuhōti ।
 āraṇya-syānnādyasyā-vārudhyai । mēṣastvā pacatāi-
 rāvatvitya-pāvyāni juhōti । prāṇā vai dēvā apāvyāḥ ।
 prāṇānēvā vārundhē । kūpyābhyaḥ svāhāṣdbhyaḥ svāhētyapāḡṃ hōmāñjuhōti
 । aḡpsu vā āpāḥ । annaṃ vā āpāḥ । aḡdbhyō
 vā annāṃ jāyatē । yadēvādbhyōṣnnaṃ jāyatē । tadavārundhē ॥ 67 ॥

T.B.3.8.18.1

ambhāgṃsi juhōti । ayaṃ vai lōkō-ṣmbhāgṃsi ।
 tasya vaṣavō-ṣdhipatayaḥ । aḡnirjyōtiḥ । yadambhāgṃsi juhōti ।
 imamēva lōkamavārundhē । vaṣūnāḡṃ sāyūjyaṃ gacchati ।
 aḡniṃ jyōtira-vārundhē । nabhāgṃ si juhōti ।
 antarikṣaṃ vai nabhāgṃsi ॥ 68 ॥

T.B.3.8.18.2

tasyā rudrā adhipatayaḥ । vāyurjyōtiḥ । yannabhāgṃsi juhōti ।
 antarikṣamēvā-vārundhē । rudrānāḡṃ sāyūjyaṃ gacchati ।
 vāyuaṃ jyōtira-vārundhē । mahāgṃsi juhōti ।
 asau vai lōkō mahāgṃsi । tasyādityā adhipatayaḥ ।
 sūryō jyōtiḥ ॥ 69 ॥

T.B.3.8.18.3

yanmahāgṃsi juhōti । amumēva lōkama-vārundhē ।
 ādityānāḡṃ sāyūjyaṃ gacchati । sūryaṃ jyōtira-vārundhē ।
 namō rājñā namō varuṇāyēti yavyāni juhōti ।
 annādyasyā-vārudhyai । mayōbhūrvātō abhi vātūsrā iti gavyāni juhōti ।
 paṣūnāma-vārudhyai । prāṇāya svāhā vyānāya svāhēti saṃtati-hōmāñjuhōti
 । suvargasyā lōkasya saṃtātyai ॥ 70 ॥

T.B.3.8.18.4

sītāyā svāhā-ṣṣītāyā svāhēti pramūkti-rjuhōti |
 suvargasyā lōkasya pramūktyai | pṛthivyai svāhā-ṣntarīkṣāyā svāhētyāha |
 yathā yajurēvaitat | dattvatē svāhā-ṣdantakāyā svāhēti śarīra-hōmāñjuhōti
 | pīṭṛlōkamēvatai-ryajāmānō-ṣvārundhē |
 kastvā yunakti sa tvā yunaktviti paridhīnyūnakti |
 imē vai lōkāḥ paridhayaḥ | imānēvāsmāi lōkān yūnakti |
 suvargasyā lōkasya samāṣṭyai || 71 ||

T.B.3.8.18.5

yaḥ praṇatō ya ātmaḍā iti mahimānaū juhōti |
 suvargō vai lōkō mahāḥ | suvargamēva tābhyām lōkaḥ yajāmānōṣvārundhē
 |
 ā brahmān brāhmaṇō brāhmavarcaṣī jāyatāmiti samāstāni
 brahmavarcaṣāni juhōti | brahmaṇavarcaṣa-mēvatai-ryajāmānō ṣvārundhē |
 jajñi bījāmiti juhōtya-nāntarityai |
 agnayē samānāma-tṛthivyai samanāmaditi sannati hōmāñjuhōti |
 suvargasyā lōkasya samnātyai | bhūtāyā svāhā bhaviṣyatē svāhēti bhūtāb-
 havyau hōmaū juhōti | ayaḥ vai lōkō bhūtam || 72 ||

T.B.3.8.18.6

asau bhaviṣyat | anayōrēva lōkayōḥ pratīṣṭhati | sarvasyāptyai |
 sarvasyā-vāruddhyai | yadakraṇḍaḥ prathamam jāyāmāna ityāśvastōmīyam
 juhōti | sarvasyāptyai | sarvasyā jityai | sarvāmēva tēnāpnōti |
 sarvam jayati | yōṣṣvamēdhēna yajātē || 73 ||

T.B.3.8.18.7

ya ū cainamēvaḥ veda | yajñagṃ rakṣagṃsya jighāgṃsann |
 sa ētān prajāpāti-rnaktagṃ hōmānā-pāsyat | tānājuhōt |
 tairvai sa yajñādrakṣāgṃsya pāhann | yannāktagṃ hōmāñjuhōti |
 yajñādēvatai-ryajāmānō rakṣāgṃsya pāhanti |
 uṣasē svāhā vyūṣṭyai svāhētyāntatō juhōti |
 suvargasyā lōkasya samāṣṭyai || 74 ||

T.B.3.8.19.1

ēkayūpō vaikādaśīni vā | anyēṣām yajñānām yūpā bhavanti |
 ēkaviśīnyā-śvamēdhasyā | suvargasyā lōkasyā-bhijityai |
 bailvō vā khādirō vā pālāśō vā | anyēṣām yajñakratūnām yūpā bhavanti |
 rājjudāla ēkāvīgṃsatya-ratniraśvamēdhasyā |

suvargasyā lōkasya samāṣṭyai | nānyēṣāṃ pasūnāṃ tējanyā āvadyanti |
avādyantyaśvāsyā || 75 ||

T.B.3.8.19.2

pāpmā vai tējanī | pāpmanōSpāhatyai | plākṣāsā-khāyāmanyēṣāṃ pasūnā-
māvadyanti | vētasa-śākhāyā-maśvāsyā | aphsuyōnirvā aśvāḥ | aphsujō
vētasaḥ | sva ēvāsyā yōnāva-vādyati |
yūpēṣu grāmyān pasūnni-yuñjanti | ārōkēṣvā-ranyāndhārayanti | pasūnāṃ
vyāvṛttiyai | ā grāmyān pasūn-labhāntē |
prāraṇyā-nthsṛjanti | pāpmanō-Spāhatyai || 76 ||

T.B.3.8.20.1

rājūdāla-magniṣṭhaṃ minōti | bhrūṇahātyāyā apāhatyai |
pauṭdravāvabhitō bhavataḥ | puṇyāsyā gandhasyā vārudhyai |
bhrūṇahātyā-mēvāsmā-dapahatyā | puṇyēna gandhēnō bhayataḥ parigrhnāti
| ṣaḍbailvā bhāvanti | brahmavarcasasyā-vāruddhyai | ṣaṭkhādirāḥ | tējasō-
Svāruddhyai || 77 ||

T.B.3.8.20.2

ṣaṭpālāśāḥ | sōmapīthasyā-vāruddhyai | ēkāvigṃsātiḥ sampādyantē |
ēkāvigṃsātirvai dēvalōkāḥ | dvādāśa māsāḥ pañcartavāḥ |
trayaḥ imē lōkāḥ | asāvāditya ēkāvigṃsāḥ | ēṣa sūvargō lōkaḥ |
suvargasyā lōkasyā samāṣṭyai | śataṃ paśavō bhavanti || 78 ||

T.B.3.8.20.3

śatayuḥ puruṣaḥ śataēdriyāḥ | āyūṣyēvēndriyē patiṣṭhati |
sarvaṃ vā aśvamēdhyāpnōti | apārimitā bhavanti |
apārimitasyā-vāruddhyai | brahmavādinō vadanti | kasmāthsatyāt | dakṣinatō-
ṣnyēṣāṃ pasūnāmā-vādyanti | uttarātō-śśvāsyēti |
vāruṇō vā aśvāḥ || 79 ||

T.B.3.8.20.4

ēṣā vai varuṇasya dik | svāyāmēvāsyā diśyāvādyati |
yaditā rēṣāṃ pasūnāmā-vādyati | śatadēvatyāṃ tēnāvārundhē |
citē-ṣgnā-vadhivaitasē kaṭēśvāṃ cinōti | aphsuyōnirvā aśvāḥ |
aphsujō vētasaḥ | sva ēvaināṃ yōna patiṣṭhāpayati |
purastā-tpratyañcāṃ tūparaṃ cinōti | paścātprācināṃ gōmṛgam || 80 ||

T.B.3.8.20.5

prāṇāpānā-vēvāsmi^ṅ-nth^ṅsamyāñcau dadhāti |
aśvāṃ tūparaṃ gōmṛgamiti sarva^ḥhutā ētāñjuhōti |
ēśāṃ lōkānāma^ḥ-bhijityai | ātmanā^ḥ-sbhijuhōti |
sātmānamēvainaḡṃ satānuṃ karōti | sātmā^ḥsmuṣmiṃ lākē bhāvati |
ya ēvaṃ vēdā | athō vasōrēva dhārāṃ tēnāvārundhē |
iluvardāya svāhā balivardāya svāhētyāha |
saṃvathsarō vā iluvardāḥ | parivathsarō balivardāḥ |
saṃvathsarādēva parivathsarā-dāyura vārundhē | āyūrēvāsmi^ṅ-ndadhāti |
tasmādaśva-mēdhayājī jarasā visrasā^ḥsmuṃ lōkamēti || 81 ||

T.B.3.8.21.1

ēkavigṃśō^ḥ-sgnirbhāvati | ēkavigṃśāḥ stōmāḥ |
ēkavigṃśatiryūpāḥ | yathā vā aśvā varṣābhā vā vṛṣāṇaḥ saggsphurērānāḥ |
ēvamētathstōmāḥ saggsphurantē | yadēkavigṃśāḥ | tē yathsāmṛcchērānāḥ |
hanyētāsya yajñāḥ | dvādaśa ēvāgniḥ syādityāhuḥ |
dvādaśāḥ stōmāḥ || 82 ||

T.B.3.8.21.2

ēkādaśa yūpāḥ | yaddvādaśō^ḥ-sgnirbhāvati |
dvādaśa māsāḥ saṃvathsaraḥ | saṃvathsarēṇai^ḥ-vāsmā annamavārundhē |
yaddaśa yūpā bhavānti | daśākṣarā virāṭ | annāṃ virāṭ |
virājai^ḥ-vānnādyama^ḥ-vārundhē | ya ēkādaśāḥ | stanā ēvāsyai saḥ | 83

T.B.3.8.21.3

duha ēvaināṃ tēnā | tadāhuḥ | yaddvādaśō^ḥ-sgniḥ syāddvādaśāḥ stōma
ēkādaśa yūpāḥ | yathā sthūrīṇā yāyāt | tādrktat |
ēkavigṃśa ēvāgniḥ syādityāhuḥ | ēkavigṃśāḥ stōmāḥ | ēkavigṃśatiryūpāḥ
| yathā praṣṭibhīryāti |
tādrḡēva tat || 84 ||

T.B.3.8.21.4

yō vā aśvamēdhē tīsraḥ ka^ḥkubhō vēdā | ka^ḥkuddha rājñāṃ bhavati |
ēkavigṃśō^ḥ-sgnirbhāvati | ēkavigṃśāḥ stōmāḥ |
ēkavigṃśatiryūpāḥ | ētā vā aśvamādhē tīsraḥ ka^ḥkubhāḥ |
ya ēvaṃ vēdā | ka^ḥkuddha rājñāṃ bhavati |

yō vā ásvamēdhē trīṇī śīrṣāṇī vēdā | śīrō ha rājñāṃ bhavati |
ēkavīgṃśō-ṣgnirbhāvati | ēkavīgṃśaḥ stōmah |
ēkavīgṃśatiryūpāḥ | ētāni vā ásvamēdhē trīṇī śīrṣāṇī |
ya ēvaṃ vēdā | śīrō ha rājñāṃ bhavati || 85 ||

T.B.3.8.22.1

dēvā vā ásvamēdhē pavāmānē | suvargam lōkam na prājānann |
tamaśvaḥ prājānāt | yadāsvamādhē-śśvēna mēdhyēnōdāñcō bahiṣpavamā-
nagṃ sarpānti | suvargasyā lōkasya prajñātyai | na vai mānuṣyāḥ suvargam
lōkamañjāsā vēda | ásvō vai suvargam lōkamañjāsā vēda |
yadūdgā-tōdgāyēt | yathāśkṣētrajñōśnyēnā pathā prātipādayēt |
tādrktat || 86 ||

T.B.3.8.22.2

udgātārāma-paruddhya | ásvā-mudgīthāyā vṛñitē |
yathā kṣētrajñō-śñjāsā nayāti |
ēvamēvainamaśvaḥ suvargam lōkamañjāsā nayati | pucchāmanvā-rābhantē
|
suvargasyā lōkasya samāṣṭyai | hiṃ kārōti | sāmāivākāḥ |
hiṃ kārōti | udgītha ēvāsyā saḥ || 87 ||

T.B.3.8.22.3

vaḍābā upā rundhanti | mīthunaṭvāya prajātyai |
athō yathōpagātārā upagāyānti | tādr̥gēva tat |
udāgāsīdaśvō mēdhyā ityāha | prājāpatyō vā ásvāḥ |
prajāpāti-rudgīthaḥ | udgīthamē-vāvārundhē |
athō r̥khsāmāyōrēva pratitiṣṭhati | hirānyēnōpā-kārōti |
jyōtirvai hirānyam | jyōtirēva mūkhatō dādhati |
yajāmānē ca prajāśu ca |
athō hirānya-jyōtirēva yajāmānaḥ suvargam lōkamēti || 88 ||

T.B.3.8.23.1

purūṣō vai yajñāḥ | yajñāḥ prajāpātiḥ | yadaśvē paśūnni-yuñjanti |
yajñādēva tadyajñam prayūñktē | ásvāṃ tūparam gōmṛgam |
tānāgniṣṭha ālābhatē | sēnāmukhamēva tathsaggsyāti |
tasmā-drājamukham bhīṣmam bhāvūkam |
āgnēyam kṛṣṇagrīvam purastā-llalātē | pūrvāgnimēva tam kūrutē || 89 ||

T.B.3.8.23.2

tasmā-tpūrvāgniṃ purastā-thsthāpayanti | pauṣṇamaṇvañcām |
annam vai pūṣā | tasmā-tpūrvāgnā-vāhāryāmā-hāranti |
aindrāpauṣṇa mupariṣṭāt | aindrō vai rājanyōsnnam pūṣā |
annādyēnaiṣvainā-mubhayataḥ pariḡrḥnāti | tasmā-drājanyōnnādō bhāvūkaḥ
| āgnēyau kṛṣṇagrīvau bāhuvōḥ | bāhuvōrēva vīryam dhattē || 90 ||

T.B.3.8.23.3

tasmā-drājanyō bāhubalī bhāvūkaḥ | tvāṣṭrau lōmaśasakthau sakthyōḥ |
sakthyōrēva vīryam dhattē | tasmādrājanya ūrubalī bhāvūkaḥ |
sītipṛṣṭhau bārhaspatyau pṛṣṭhē | brahmavarcaśamē-vōpariṣṭāddhattē |
athō kavacē ēvaitē abhitaḥ paryūhatē |
tasmādrājanyaḥ sannāddhō vīryam karōti | dhātrē pṛṣōdarama-dhastāt |
pratīṣṭhāmēvaitām kūrutē | athō iyam vai dhātā | aśyāmēva pratīṣṭhati |
sauryam balakṣam pucchē | ūthsēdhamēva tam kūrutē |
tasmāduthsēdham bhayē prajā abhisagg śrāyanti || 91 ||
hariḥ om ||

|| 2.2 aśvamēdhasya dvitīya-trtīyā harvidhānam ||

taittirīya brahmaṇē tatīyāṣṭakē navama prapāṭhakaḥ
|| hariḥ om ||

T.B.3.9.1.1

prajāpāti-raśvamēdhamā-sṛjata | sōsmāthsṛṣṭō-spākrāmat |
tamāṣṭā daśibhīranu prāyūnkta | tamāpnōt |
tamāptvāṣṭā daśibhīra vārundha |
yadaṣṭādaśinā ālabhyantē | yajñamēva tairāptvā yajamānō-Svārundhē |
saṃvathśarasya vā ēśā pratīmā | yadaṣṭādaśināḥ |
dvādāśa māsāḥ pañcartavaḥ || 1 ||

T.B.3.9.1.2

saṃvathśarōṣṭādaśaḥ | yadaṣṭādaśinā ālabhyantē |
saṃvathśaramēva tairāptvā yajamānō-Svārundhē | agniṣṭhē snyān paśūnūpā-
karōti | itārēṣu yūpēśvaṣṭā daśinō-śjāmitvāya |
navā navālabhyantē savīryatvāyā | yadāśraṇyaiḥ sagḡ sthāpayēt | vyavāsyētām
pitā putrau | vyadhvānaḥ krāmēyuh |
vidūram grāmāyō rgrāmāntau syātām || 2 ||

T.B.3.9.1.3

rkṣīkāḥ puruṣavyāghrāḥ pārimōṣiṇā āvyādhinī-staskārā
arāṇyēṣvā-jāyērann | tadāhuḥ | apāsavō vā ētē | yadāraṇyāḥ |
yadāraṇyaiḥ saggsthāpayēta | kṣiprē yajāmāna-marāṇyaṃ mṛtagṃ hārēyuh
|
arāṇyāyatanā hyāraṇyāḥ paśava iti | yatpaśūnnā-labhēta |
anāvaruddhā asya paśavaḥ syuh | yatparyāgni-kṛtānuthsrjēt || 3 ||

T.B.3.9.1.4

yajñavēśasaṃ kuryāt | yatpaśūnā-labhātē | tēnaiva paśūnavārundhē |
yatparyāgni-kṛtānuthsrjatyā-yajñavaiśasāya | avāruddhā asya paśavō bhavānti
| na yajñavēśa sambhāvati | na yajāmāna-marāṇyaṃ mṛtagṃ hāranti |
grāmyaiḥ saggsthāpayati | ētē vai paśavaḥ kṣēmō nāmā |
saṃ pitā putrāva vāsyataḥ | samadhvānaḥ krāmanti |
samantikam grāmāyō-rgrāmāntau bhāvataḥ | narkṣīkāḥ puruṣavyāghrāḥ
pārimōṣiṇā āvyādhinī-staskārā arāṇyēṣvā jāyantē || 4 ||

T.B.3.9.2.1

prajāpātira-kāmayatōbhau lōkāva-vārundhīyētī |
sa ētānubhayān paśūnā paśyat | grāmyāggścā-raṇyāggścā |
tānālabhata | tairvai sa ubhau lōkāva vārundha |
grāmyairēva paśubhirīmaṃ lōkama vārundha | āraṇyairamum |
yadgrāmyān paśūnālabhātē | imamēva tairlōkama-vārundhē |
yadāraṇyān || 5 ||

T.B.3.9.2.2

amum taiḥ | anāvaruddhō vā ētasyā samvathsara ityāhuḥ |
ya ita itaścāturmāsyānī samvathsaram prāyunkta iti | ētāvān. vai sam-
vathsaraḥ | yaccāturmāsyānī | yadētē cāturmāsyāḥ paśava ālabhyantē |
pratyakṣāmēva taiḥ samvathsaram yajāmānō-ṣvārundhē |
vi vā ēṣa prajāyā paśubhir ṛddhyatē |
yaḥ samvathsaram prāyunktē |
samvathsaraḥ sūvargō lōkaḥ || 6 ||

T.B.3.9.2.3

sūvargam tu lōkam nāpārādhnōti | prajā vai paśava ekādaśinī |
yadēta aikādaśināḥ paśava ālabhyantē |
sākṣādēva prajāṃ paśūn. yajāmānō-ṣvārundhē |

prajāpātirvi rājāmasṛjata | sā sṛṣṭāśśvāmēdham prāvīsat |
tām daśibhiraṇu prāyūnkta | tāmāpnōt | tāmāptvā daśibhira vārundha |
yaddaśinā ālabhyantē || 7 ||

T.B.3.9.2.4

virājamēva tairāptvā yajāmānō-śvārundhē | ēkādaśa daśata
ālabhyantē | ēkādaśākṣarā triṣṭup | traiṣṭūbhāḥ paśavaḥ |
paśūnēvā vārundhē | vaiśvadēvō vā aśvaḥ | nānādēvatyaḥ paśavo bhavanti
|
aśvasya sarvatvāyā | nānārūpā bhavanti |
tasmānnānārūpāḥ paśavaḥ | bahurūpā bhavanti | tasmā-dbahurūpāḥ paśavaḥ
samṛddhyai || 8 ||

T.B.3.9.3.1

asmai vai lōkāyā grāmyāḥ paśava ālabhyantē |
amuṣmā āraṇyāḥ | yadgrāmyān paśūnālabhatē |
imamēva tairlōkama-vārundhē | yadāraṇyān | amum taiḥ |
ubhayān paśūnālabhatē | grāmyāggścā-raṇyāggścā |
ubhayōr lōkayōra vāruddhyai | ubhayān paśūnālabhatē || 9 ||

T.B.3.9.3.2

grāmyāggścā-raṇyāggścā | ubhayasyā-nnādyasyā-vāruddhyai |
ubhayānpaśūnā-labhatē | grāmyāggścāraṇyāggścā |
ubhayēṣāṃ paśūnāma-vāruddhyai | trayāstrayō bhavanti | trayā imē lōkāḥ
| ēṣāṃ lōkānāmāptyai | brahmavādinō vadanti | kasmāthsatyāt || 10 ||

T.B.3.9.3.3

asmi lōkē bahavaḥ kāmā iti |
yathsāmānibhyō dēvatābhyō-śnyēśnyē paśava ālabhyantē |
asminnēva tallōkē kāmāndadhāti | tasmādaśmiṃ-llōkē bahavaḥ kāmāḥ |
trayāṇāṃ trayāṇāgṃ saha vapā jūhōti | trayāvṛtō vai dēvāḥ |
trayāvṛta imē lōkāḥ | ēṣāṃ lōkānāmāptyai |
ēṣāṃ lōkānāṃ klṛptyai |
paryāgni-kṛtā-nāraṇyānu-thsṛjantyahigṃ-sāyai || 11 ||

T.B.3.9.4.1

yuñjanti braḥnamityāha | asau vā ādityō braḥnaḥ |
āditya-mēvāsmāi yunakti | aruṣamityāha | agnirvā aruṣaḥ |

agnimēvāsmāi yunakti | carāntamityāha | vāyurvai caranā |
vāyumēvāsmāi yunakti | paritasthuṣa ityāha || 12 ||

T.B.3.9.4.2

imē vai lōkāḥ paritasthuṣāḥ | imanēvāsmāi lōkān yunakti |
rōcāntē rōcānā divītyāha | nakṣātrāṇi vai rōcānā divi |
nakṣātrāṇyē vāsmāi rōcayati | yuñjantyāsyā kāmyētyāha |
kāmanēvāsmāi yunakti | harī vipākṣasētyāha |
imē vai harī vipākṣasā | imē ēvāsmāi yunakti || 13 ||

T.B.3.9.4.3

sōṇā dhr̥ṣṇū nr̥vāhasētyāha | ahōrātrē vai nr̥vāhasā |
ahōrātrē ēvāsmāi yunakti | ētā ēvāsmāi dēvatā yunakti |
suvargasyā lōkasya samāṣṭyai | kētum kṛṇvannā-kētava itī dhvajam prati-
muñcati | yasā ēvainagm̐ rājñām gamayati |
jīmūtasyēva bhavati pratīkamityāha | yathā yajurēvaitat |
yē tē panthānaḥ savitaḥ pūrvyāsa ityādhvaryu-ryajāmānam
vācayatyā-bhijityai || 14 ||

T.B.3.9.4.4

parā vā ētasyā yajña ēti | yasyā paśurupā-kṛtō-ṣnyatra vedyā ēti |
ētagg stōtarētēnā pathā punarāśva-māvartayāsi na ityāha |
vāyurvai stōtā | vāyumēvāsyā parastā-ddadhātyā-vṛtṭyai |
yathā vai haṣiṣō gr̥hītasya skandati | ēvaṃ vā ētadaśvāsya skandati |
yadāsyō-pākṛtasya lōmāni sīyantē | yadvālēṣu kācānā-vayānti |
lōmānyēvāsyā tathsambhāranti || 15 ||

T.B.3.9.4.5

bhūrbhuvassuvaritī prājāpatyā-bhirāvāyanti | prājāpatyō vā aśvāḥ |
svayaivaināṃ dēvatāyā samārdhayanti | bhūritī mahiṣī | bhuvā itī vāvātā
|
suvaritī parivṛktī | ēṣāṃ lōkānāma-bhijityai | hiraṇyayāḥ kācā bhāvanti |
jyōtirvai hiraṇyam | rāṣṭramāśvamēdhaḥ || 16 ||

T.B.3.9.4.6

jyōtīscāivāsmāi rāṣṭram ca samīcī dadhāti | sahasrāṃ bhavanti |
sahasrā sammitaḥ suvargō lōkaḥ | suvargasyā lōkasyā-bhijityai |

apa vā ētasmāttējā indriyaṃ paśavaḥ śrīḥ krāmanti ।
yōśśvamēdhēna yajatē । vasāvastvā-śñjantu gāyatrēṇa chandasēti mahiṣyab-
hyānakti । tējō vā ājyām । tējō gāyatrī ।
tējāsai-vāsmāi tējōsvārundhē ॥ 17 ॥

T.B.3.9.4.7

rudrāstvā-śñjantu traiṣṭubhēna chandasēti vāvātā । tējō vā ājyām ।
indriyaṃ triṣṭup । tējāsai-vāsmā indriyama-vārundhē ।
ādityā-stvā-śñjantu jāgātēna chandasēti parivrktī ।
tējō vā ājyām । paśavō jagatī । tējāsai-vāsmāi pasūna-vārundhē ।
patnāyō-śbhyāñjanti । śriyā vā ētadrūpam ॥ 18 ॥

T.B.3.9.4.8

yatpatnāyaḥ । śriyā-mēvāsmi-ntaddādhati ।
nāsmāttējā indriyaṃ paśavaḥ śrīrapākrāmanti ।
lājī(3)ñchacī(3)n. yaśō mamā(4) ityatirikta-mannaṃmasvāyō
pāhāranti । prajāmēvānnādīṃ kūrvatē ।
ētaddēvā annāmattaita-dannāmaddhi prajāpata ityāha ।
prajāyāmē-vānnādyāṃ dadhatē । yadi nāvajighrāt ।
agniḥ paśurāsī-dityavā-ghrāpayēt ।
avā haiva jighrati । ākrāñ. vājī kramairatyā-kramīdvājī
dyaustē prṣṭham prthivī sadhasthamityaśva-manūmantrayatē ।
ēśāṃ lōkānāma-bhijityai । samiddhō añjankṛdāram matīnā-mityaśvāsyā priyō
bhavanti sarūpatvāyā ॥ 19 ॥

T.B.3.9.5.1

tējāsā vā ēśa brāhmavarcasēna vyṛddhyatē । yōśśvamēdhēna yajatē ।
hōtā ca brāhmā ca brāhmōdyāṃ vadataḥ ।
tējāsā caivaināṃ brahmavarcasēnā ca samārdhayataḥ । dakṣiṇatō brāhmā
bhāvati ।
dakṣiṇata āyatanō vai brāhmā । bārhaṣpatyō vai brāhmā ।
brāhmavarcasamēvāsyā dakṣiṇatō dādhati । tasmā-ddakṣiṇōśrdhō brah-
mavarcasitārah ॥ uttaratō hōtā bhavati ॥ 20 ॥

T.B.3.9.5.2

uttarata āyatanō vai hōtā । āgnēyō vai hōtā । tējō vā agniḥ ।
tējā ēvāsyōttaratō dādhati । tasmāduttarōśrdhā-stējasvitārah ।
yūpāmaḥhitō vadataḥ । yajamānadēvatyō vai yūpāḥ ।

yajāmānamēva tējāsā ca brahmavarcaśenā ca samārdhayataḥ |
kigg svidāsī-tpūrvacitti-riyāha | dyaurvai vṛṣṭiḥ pūrvacittiḥ || 21 ||

T.B.3.9.5.3

divāmēva vṛṣṭimavārundhē | kigg svidāsī-dbr̥hadvaya ityāha |
aśvō vai br̥hadvayaḥ | aśvāmēvā vārundhē |
kiggsvidāsī-tpiśaṅgi-lētyāha | rātrirvai piśaṅgilā |
rātrimēvā vārundhē | kiggsvidāsī-tpilippi-lētyāha |
śrīrvai pilippilā | annādyāmē-vāvārundhē || 22 ||

T.B.3.9.5.4

kaḥ svidēkākī caratītyāha | asau vā āditya ēkākī carati |
tējā ēvāvārundhē | ka ū svijjāyatē punarītyāha |
candramā vai jāyatē punaḥ | āyūrēvāvārundhē |
kiggsviddhimasyā bhēṣajamītyāha | agnirvai himasyā bhēṣajam | brahma-
varcaśamē vāvārundhē | kiggsvidā-vapānaṃ mahadītyāha || 23 ||

T.B.3.9.5.5

ayaṃ vai lōka āvapānaṃ mahat | asminnēva lōkē pratīṣṭhati |
pṛcchāmi tvā paramantam pṛthivyā ityāha | vēdirvai parōṣntaḥ pṛthivyāḥ
|
vēdimē-vāvārundhē | pṛcchāmi tvā bhuvānasya nābhimītyāha |
yajñō vai bhuvānasya nābhiḥ | yajñamē-vāvārundhē |
pṛcchāmi tvā vṛṣṇō aśvāsyā rēta ityāha | sōmō vai vṛṣṇō aśvāsyā rētaḥ |
sōmapīthamē-vāvārundhē | pṛcchāmi vācaḥ pāramam vyōmētyāha |
brahma vai vācaḥ pāramam vyōma | brahmavarcaśamē-vāvārundhē || 24 ||

T.B.3.9.6.1

apa vā ētas mā-tprāṇaḥ krāmanti | yōśśvamēdhēna yajātē |
prāṇāya svāhā vyānāya svāhēti samjñāpyamāna āhūtī-rjuhōti |
prāṇānēvāsmi-ndadhāti | nāsmā-tprāṇā apākrāmanti |
avāntī-ssthāvāntī-stvā-Svantu | priyam tvā priyāṇām | varṣiṣṭhamāpyānām
| nidhīnām tvā nidhipatigṃ havāmahē
vasōma-mētyāha | apaivāsmāi taddhnūvatē || 25 ||

T.B.3.9.6.2

athō dhuvantyēvainām | athō nyēvāsmāin-huvatē | triḥ pariṃyanti |

trayaḥ imē lōkāḥ | ēbhya ēvaināṃ lōkēbhyō dhuvatē |
trīḥ punaḥ pariṃyanti | ṣaṭ-thsampādyantē | ṣaḍvā ṛtavāḥ |
ṛtubhirēvaināṃ dhuvatē | apa vā ētēbhyāḥ prāṇāḥ krāmanti || 26 ||

T.B.3.9.6.3

yē yajñē dhuvānaṃ taṇvatē | naṇakṛtvaḥ pariṃyanti | nava vai puruṣē
prāṇāḥ |
prāṇānē-vātmandādhatē | naibhyaḥ prāṇā apākṛmanti |
ambē ambālyambikā iti patnī mudānāyati | ahvātaiṇvaināṃ |
subhāgē kāmpīla-vāsīnītyāha | tapā ēvainā-mupānāyati |
suṇargē lōkē samprōṇvāthā-mityāha || 27 ||

T.B.3.9.6.4

suṇargamēvaināṃ lōkaṃ gāmayati |
āśhamājāni garbhādhama tvamājāsi garbhādhāmityāha |
prajā vai paśavō garbhāḥ | prajāmeva paśūnātmandhātē |
dēvā vā āśvamēdhē pavāmānē | suṇargam lōkaṃ na prajānann |
tamaśvaḥ prajānāt | yathasūcībhi-rasipathā-nkalpayanti |
suṇargasyā lōkasya prajāntyai | gāyatrī triṣṭubjagatītyāha || 28 ||

T.B.3.9.6.5

yathā yajurēvaitat | trayyaḥ sūcyō bhavanti |
ayasmayyō rajatā harīnyaḥ | aśya vai lōkasyā rūpamāyasmayyāḥ | an-
tarīkṣasya rajatāḥ | divō harīnyaḥ | diśō vā āyasmayyāḥ | avāntaradiśā
rajatāḥ | ūrdhvā harīnyaḥ | diśā ēvāsmāi kalpayati |
kastvā-chyati kastvā viśāstī-tyāhā hīgṃsāyai || 29 ||

T.B.3.9.7.1

apa vā ētasmācchrī rāṣṭraṃ krāmanti | yōśśvamēdhēna yajātē |
ūrdhvāmēnā-mucchrāyatā-dityāha | śrīrvai rāṣṭramāśvamēdhaḥ |
śrīyamēvāsmā rāṣṭramūrdhva-mucchrāyati | vēṇubhāraṃ girāvi-vētyāha |
rāṣṭraṃ vai bhāraḥ | rāṣṭramēvāsmāi paryūhati |
athāsyā madhyāmēdhatā-mityāha | śrīrvai rāṣṭrasya madhyām || 30 ||

T.B.3.9.7.2

śrīyamēvā-vārundhē | śītē vātē punanni-vētyāha |
kṣēmō vai rāṣṭrasyā śītō vātāḥ | kṣēmāmēvā-vārundhē |
yaddhāriṇī yavamattītyāha | vidvai hāriṇī | rāṣṭraṃ yavāḥ |

viśam cajvāsmāi rāṣṭram ca samīci dadhāti |
na puṣṭam paśu mānyata ityāha | tasmādrājā paśunna puṣyāti || 31 ||

T.B.3.9.7.3

śūdrā yadaryājārā na pōṣāya dhanāyatītyāha |
tasmā-dvaiśīputram nābhiṣīncantē | iyaṃ yakā śakuntīkētyāha |
vidvai śakuntīkā | rāṣṭramāśvamēdhaḥ | viśam cajvāsmāi rāṣṭram ca samīci
dadhāti | āhalamiti sarpatītyāha | tasmādrāṣṭrāya viśaḥ sarpanti |
āhātam gabhē paśa ityāha | vidvai gabhāḥ || 32 ||

T.B.3.9.7.4

rāṣṭram paśaḥ | rāṣṭramāva viśyāhanti | tasmādrāṣṭram viśam ghātukam
|
mātā ca tē pitā ca ta ityāha | iyaṃ vai mātā | asau pitā |
ābhyāmēvainam parīdadāti | agram vrkṣasyā rōhata ityāha |
śrīrvai vakṣasyāgram | śriyamē-vāvārundhē || 33 ||

T.B.3.9.7.5

prasulāmīti tē pitā gabhē muṣṭimātagmsaya-dityāha | vidvai gabhāḥ |
rāṣṭram muṣṭiḥ | rāṣṭramēva viśyāhanti | tasmādrāṣṭram viśam ghātukam
|
apa vā etēbhyāḥ prāṇāḥ krāmanti | yē yajñēspūtam vadanti |
dadhikrāvṇṇō akāriṣamīti surabhi-matīmrcam vadanti |
prāṇā vai sūrabhayāḥ | prāṇānē-vātmandādhatē |
naibhyāḥ prāṇā apākrāmanti | āpō hiṣṭhā māyōbhuvā
ityadbhirmā-rjayantē | āpō vai sarvā dēvatāḥ |
dēvatābhirē-vātmānam pavayantē || 34 ||

T.B.3.9.8.1

prajāpātiḥ prajāḥ sṛṣṭvā prēṇāṣṇu prāviśat |
tābhyāḥ punaḥ sambhāvitum nāśāknōt | sōśbravīt | ṛdhnavaḍithsaḥ |
yō mētaḥ punaḥ sabhamṛaditi | taṃ dēvā āśvamēdhēnaiṣva samābharann |
tatō vai ta ārdhnuvanna | yōśśvamēdhēna yajātē |
prajāpātimēva sambhāratyṛdhnōti | puruṣamālābhatē || 35 ||

T.B.3.9.8.2

vairājō vai puruṣaḥ | virājamēvā-lābhatē | athō annam vai virāt |
annamēvā-vārundhē | āśvamā-lābhatē | prajāpatyō vā āśvaḥ |

prajāpātimē-vālabhatē | athō śrīrvā ēkāśapham |
śriyāmē-vāvārundhē | gāmālabhatē || 36 ||

T.B.3.9.8.3

yajñō vai gauḥ | yajñamēvā labhatē | athō annaṃ vai gauḥ |
annamēvā vārundhē | ajāvī ālabhatē bhūmnē | athō puṣṭirvai bhūmā |
puṣṭimēvā vārundhē | paryāgnikṛtaṃ puruṣaṃ cāraṇyāgg-ścōthsṛjantyahigṃ-
sāyai | ubhau vā ētau paśū ālabhyētē | yaścāvamō yaścā paraṃmaḥ |
tēṣṣyōbhayē yajñē baddhāḥ | abhīṣṭā abhiprītāḥ |
abhijitā abhihūtā bhavanti | nainam daṅkṣṇavāḥ paśavo yajñē baddhāḥ |
abhīṣṭā abhiprītāḥ | abhijitā abhihūtā higṃsanti |
yōṣṣvamēdhēna yajātē | ya ū cainamēvaṃ veda || 37 ||

T.B.3.9.9.1

prathamēna vā ēṣa stōmēna rādhvā |
catuṣṭōmēna kṛtēnāyānā-muttarēśhanā |
ēkavigṃsē prātiṣṭhāyāṃ pratitiṣṭhati |
ēkavigṃsā-tprātiṣṭhāyā rtūnanvā-rōhati |
rtavō vai pṛṣṭhāni | rtavāḥ samvathsarah |
rtuṣvēva samvathsarē prātiṣṭhāyā | dēvatā abhyārōhati |
śakvārayaḥ pṛṣṭhaṃ bhāvantiya-nyadānya-cchandaḥ |
anyēṣnyē vā ētē paśava ālabhyantē || 38 ||

T.B.3.9.9.2

utēvā grāmyāḥ | utēvāraṇyāḥ | ahārēva rūpēṇa samārdhayati |
athō ahnā ēvaiṣa balirhriyatē | tadāhuḥ | apāśavo vā ētē |
yadājā-vayāścāraṇyāścā | ētē vai sarvē paśavaḥ | yadgavyā iti |
gavyān paśūnūttamē-śhannālabhatē || 39 ||

T.B.3.9.9.3

tēnaiṣvōbhayān paśūnavārundhē | prajāpatyā bhāvanti |
anābhijitasyā-bhijityai | saurīrnava śvētāvaśā ānūbandhya bhavanti |
antata ēva bāhmavarcaśama-vārundhē |
sōmāya svarājñē-śnōvāhāvā-naḍvā-hāviti dvandvināḥ paśūnālabhatē |
ahōrātrāṇā-mābhijityai |
paśubhīrvā ēṣa vyṛddhyatē |
yōṣṣvamēdhēna yajātē | chaḡalaṃ kalmāśaṃ kikiḍivim vidīgayamiti
tvāṣṭrān paśūnālabhatē | paśubhīrēvātmānagṃ samārdhayati |

ṛtubhīrvā ēṣa vyṛddhyatē | yōśśvamēdhēṇa yajātē |
piśaṅgā-strayō vāsantā ityṛtu-paśūnā-lābhatē |
ṛtubhīrē-vātmānaḡm samārdhayati | ā vā ēṣa paśubhyō vṛścyatē |
yōśśvamēdhēṇa yajātē | paryāgnikṛtā utsṛjantya-nāvrasakāya || 40 ||

T.B.3.9.10.1

prajāpātira-kāmayata mahānānnādaḡ syāmiti |
sa ētāvāśvamēdhē mahīmānāva-paśyat | tāvagrṛhṇita |
tatō vai sa mahānānnādō-śbhavat | yaḡ kāmayēta mahānānnādaḡ
syāmiti | sa ētāvāśvamēdhē mahīmānaū grṛhṇita |
mahānēvānnādō bhāvati | yajamānadēvatyā vai vapā | rājā mahimā |
yadvapāḡ mahīmnoḡbhayataḡ pariyaajāti | yajamānamēva rājyēnoḡbhayataḡ
parigrṛhṇāti | purastā-thsvāhākārā vā anyē dēvāḡ |
upariṣṭā-thsvāhākārā anyē |
tē vā ētēśśvā ēva mēdhyā ubhayē-śvarudhyantē |
yadvapāḡ mahīmnoḡbhayataḡ pariyaajāti |
tānēvōbhayān prīṇāti || 41 ||

T.B.3.9.11.1

vaiśvadēvō vā aśvāḡ | taḡ yatprajāpatyaḡ kuryāt |
yā dēvatā apibhāgāḡ | tā bhāgadheyēṇa vyārdhayēt |
dēvatābhyāḡ śamadāḡ dadhyāt |
stēgāndagg-ṣṭrābhyāḡ maṇḍūkā-ñjambhyē-bhiriti |
ājyā-mavaḡdānāḡ kṛtvā pratisamkhyāya-māhūti-rjuhōti |
yā ēva dēvatā apibhāgāḡ | tā bhāgadheyēṇa samārdhayati |
na dēvatābhyāḡ śamadāḡ dadhāti || 42 ||

T.B.3.9.11.2

catūrdaśaitānānuvā-kāñjuhōtya-nāntarityai |
prayāsāya svāhēti pañcadaśam | pañcadaśa vā ārdhamāsasya rātrāyaḡ |
ārdhamāsāśaḡ samvathsara āpyatē | dēvāsūrāḡ samyattā āsann |
tēśśbruvannāgnayāḡ sviṣṭakṛtāḡ | aśvāsya mēdhyāsya vāyamūddhāra-muddhārāma
|
athaitānābhi-bhāvāmēti | tē lōhita-mudāharanta |
tatō dēvā abhāvann || 43 ||

T.B.3.9.11.3

parāśśūrāḡ | yatsviṣṭakṛdbhyō lōhitāḡ juhōti bhrātṛvyābhi-bhūtyai |

bhavatyātmanā | parāṣya bhrātṛvyō bhavati |
gōmṛgakaṅṭhēnā prathamā-māhūtiṃ juhōti |
paśavō vai gōmṛgaḥ | rudrōṣgniḥ sviṣṭakṛt |
rudrādēva paśūnantardādhati | athō yatraiṣā-ṣṣhūtir hūyatē |
na tatrā rudraḥ paśūnābhi-mānyatē || 44 ||

T.B.3.9.11.4

aśvaśaphēnā dvitīyā-māhūtiṃ juhōti | paśavō vā ekāśapham |
rudrōṣgniḥ sviṣṭakṛt | rudrādēva paśūnantardādhati |
athō yatraiṣā-ṣṣhūtir hūyatē | na tatrā rudraḥ paśūnābhimānyatē |
ayasmayēna kamaṅḍalūnā tṛtīyām |
āhūtiṃ juhōtyā-yasyō vai prajāḥ | rudrōṣgniḥ sviṣṭakṛt |
rudrādēva prajā antardādhati | athō yatraiṣā-ṣṣhūtir hūyatē |
na tatrā rudraḥ prajā abhimānyatē || 45 ||

T.B.3.9.12.1

aśvāsyā vā ālābdhasyā mēdha udākṛāmat | tadāśvastō mīyā-mabhavat |
yadāśvastō mīyāṃ juhōti | sa mēdhamē-vainamā-lābhatē |
ājyēna juhōti | mēdhō vā ājyām | mēdhōṣśvastō-mīyām | mēdhēnai-vāsmīn
mēdhām dadhati | ṣaṭatragṃśataṃ juhōti |
ṣaṭatragṃśadakṣarā bṛhatī || 46 ||

T.B.3.9.12.2

bārhātāḥ paśavāḥ | sā paśūnām mātrā | paśūnēva mātrāyā samārdhayati
|
tā yadbhūyāsīrvā kaṇīyasīrvā juhuyāt | paśūnmātrāyā vyārdhayēt |
ṣaṭatragṃśataṃ juhōti | ṣaṭatragṃśadakṣarā bṛhatī | bārhātāḥ paśavāḥ |
sā paśūnām mātrā | paśūnēva mātrāyā samārdhayati || 47 ||

T.B.3.9.12.3

aśvastōmīyagṃ hutvā dvīpadā juhōti | dvīpādvai puruṣō dvīprātiṣṭhah |
tadēnaṃ pratiṣṭhayā samārdhayati | tadāhuḥ |
aśvastōmīyāṃ pūrvagṃ hōtavyā(3)ndvīpadā(3) itī |
aśvō vā aśvastōmīyām | puruṣō dvīpadāḥ |
aśvastōmīyagṃ hutvā dvīpadā juhōti | tasmā-ddvīpāccatūṣpādamatti |
athō dvīpadyēva catūṣpadaḥ pratiṣṭhāpayati | dvīpadā hutvā |
nānyāmuttā-rāmāhūtiṃ juhuyāt | yadānyāmuttā-rāmāhūtiṃ juhuyāt |
pra prātiṣṭhāyāścyavēta | dvīpadā antatō jāhōti pratiṣṭhityai || 48 ||

T.B.3.9.13.1

prajāpāti-raśvamēdhamā-srjata | sō-śsmāthsrṣṭō-śpākṛāmat |
taṃ yājña-kṛatubhi-ranvaicchat | taṃ yājña-kṛatubhi-rnānvāvindat |
tamiṣṭibhi-ranvaicchat | tamiṣṭibhira-nvāvindat |
tadiṣṭinā-miṣṭitvam | yathsamvathsara-miṣṭibhi-ryajātē |
aśvāmēva tadanvicchati | sāvītriyō bhavanti || 49 ||

T.B.3.9.13.2

iyam vai sāvītā | yō vā aśyām naśyātī yō nīlayātē |
aśyām vāva taṃ vindanti | na vā imām kaśca nētyāhuḥ | tiryannōrdhvō-
styētumarhatī | yathsāvītriyō bhavanti |
saviṭr-prāsūta ēvainamicchati | īśvarō vā aśvaḥ pramūktaḥ parām
parāvataṃ gantōḥ | yathsāyam dhṛtirjuhōtī | aśvāsyā yatyai dhṛtyai || 50 ||

T.B.3.9.13.3

yatprātariṣṭibhir-yajātē | aśvāmēva tadanvicchati |
yathsāyam dhṛtirjuhōtī | aśvāsyaiiva yatyai dhṛtyai |
tasmāthsāyam prajāḥ kṣēmyā bhavanti | yatprāta-riṣṭibhir-yajātē |
aśvāmēva tadanvicchati | tasmāddivā naṣṭaiṣa ēti |
yatprātariṣṭibhir yajātē sāyam dhṛtirjuhōtī |
ahōrātrābhyā-mēvaināma-nvicchati |
athō ahōrātrābhyā-mēvāsmāi yōgaksēmam kālpayati || 51 ||

T.B.3.9.14.1

apa vā ētasmācchrī rāṣṭraṃ krāmāti | yōśśvamēdhēnā yajātē |
brāhmaṇau viṇāgāthinau gāyataḥ | śriyā vā ētadrūpam | yadvīṇā |
śriyā-mēvāsmi-ntaddhāttaḥ | yadā khalu vai puruṣaḥ śriyā maśnutē |
vīṇāśsmāi vādyatē | tadāhuḥ | yadubhau brāhmaṇau gāyētām || 52 ||

T.B.3.9.14.2

prabhragṃśūkā-śsmācchrīḥ syāt | na vai brāhmaṇē śrī rāmata itī |
brāhmaṇōśnyō gāyēt | rājanyōśnyāḥ |
brahma vai brāhmaṇaḥ | kṣattragṃ rājanyāḥ |
tathā hāsyā brahmaṇā ca kṣattrēnā cōbhayataḥ śrīḥ pariḡrhitā bhavati |
tadāhuḥ | yadubhau divā gāyētām | apāsmādrāṣṭraṃ krāmēt || 53 ||

T.B.3.9.14.3

na vai brāhmaṇē rāṣṭragṃ rāmata itī | yadā khalu vai rājā kāmāyātē |
athā brāhmaṇam jināti | divā brāhmaṇō gāyēt | naktagṃ rājanyāḥ |
brahmaṇō vai rūpamahāḥ | kṣattrasya rātriḥ |
tathā hāsyā brahmaṇā ca kṣattrēṇā cōbhayatō rāṣṭram pariḡrhitam bhavati
|
ityādadā ityāyajathā ityāpaca itī brāhmaṇō gāyēt |
iṣṭāpūrtam vai brāhmaṇasyā || 54 ||

T.B.3.9.14.4

iṣṭāpūrtē-naivainagṃ sa samārdhayati |
ityājinā ityāyudhyathā ityamugṃ sāgrāmma-māhanniti rājanyāḥ |
yuddham vai rājanyāsyā | yuddhēnaivainagṃ sa samārdhayati |
aklṛptā vā ētasyartava ityāhuḥ | yōśsvamēdhēna yajāta itī |
tisrōśnyō gāyāti tisrōśnyaḥ | ṣaṭhsampādyantē | ṣaḍvā ṛtavāḥ |
ṛtūnēvāsmāi kalpayataḥ | tābhyāgṃ saḡgsthāyām |
anōyuktē cā śatē cā dadāti | śatāyuh puruṣaḥ śatēndriyāḥ |
āyūśyēvēndriyē pratitiṣṭhati || 55 ||

T.B.3.9.15.1

sarvēṣu vā ēṣu lōkēṣu mṛtyavōśnvāyāttāḥ |
tēbhyō yadāhūtīrna juhuyāt | lōkē lōka ēnam mṛtyurvīndēt |
mṛtyavē svāhā mṛtyavē svāhētyābhi pūrvamāhūtī-rjuhōti |
lōkālōkādēva mṛtyumavāyajatē | nainām lōkē lākē mṛtyurvīndati |
yadamuṣmai svāhāśmuṣmai svāhēti juhvatṣam cakṣīta |
bahum mṛtyumamitrām kurvīta | mṛtyavē svāhētyēkāsmā ēvaikā-ñjuhuyāt
|
ēkō vā amuṣmī llākē mṛtyuh || 56 ||

T.B.3.9.15.2

aśanayā mṛtyurēva | tamēvāmuṣmiḥ-lōkēśvāyajatē |
bhrūṇaḥatyāyai svāhētyāvabhṛtha āhūtim juhōti |
bhrūṇaḥatyāmē vā vāyajatē |
tadāhuḥ | yadbhrūṇaḥatyā śpātryāśthā | kasmādyajñēśpi kriyata itī |
amṛtyurvā anyō bhrūṇaḥatyāyā ityāhuḥ | bhrūṇaḥatyā vāva mṛtyuriti |
yadbhrūṇaḥatyāyai svāhētyāvabhṛtha āhūtim juhōti || 57 ||

T.B.3.9.15.3

mṛtyumē vā hūtyā tarpayitvā pāripāṇām kṛtvā |

bhrūṇaghñē bhēṣajam kārōti | ētāgṃ ha vai mūṇḍibha aūdanyavaḥ |
bhrūṇaḥatyāyai prāyāścittim vidāñcākāra | yō hāsyāpī prajāyām brāh-
maṇagṃ hanti | sarvāsmāi tasmāi bhēṣajam kārōti |
jumbakāya svāhētyāvabhṛtha ūttamāmāhūtim juhōti |
varuṇō vai jumbakaḥ | antata ēva varuṇama-vāyajatē |
khalatērviklīdhasyā śuklasyā piṅgākṣasyā mūrḍhañjuhōti |
ētadvai varuṇasya rūpaṃ | rūpēṇaiva varuṇamavāyajatē || 58 ||

T.B.3.9.16.1

vāruṇō vā aśvāḥ | taṃ dēvatāyā vyārdhayati | yatprājāpatyaṃ karōti |
namō rājñē namō varuṇāyētyāha | vāruṇō vā aśvāḥ |
svayaivainam dēvatāyā samārdhayati | namōśsvāya namāḥ prajāpataya
ityāha |
prājāpatyō vā aśvāḥ | svayaivainam dēvatāyā samārdhayati |
namōśdhipataya ityāha || 59 ||

T.B.3.9.16.2

dharmō vā adhipatiḥ | dharmāmēvā-vārundhē |
adhipati-rasyadhipatiṃ mā kurvadhipatiraḥam prajānām bhūyāsa-mityāha
|
adhipati-māvainagṃ samānānām karōti | māṃ dhāhi mayī dhāhityāha |
āśiṣāmēvai tāmā-śāstē | upākṛtāya svāhētyupākṛtē juhōti |
ālābdhāya svāhēti niyūktē juhōti | hutāya svāhēti hutē juhōti |
ēṣam lōkānāma-bhijityai || 60 ||

T.B.3.9.16.3

pra vā ēṣa ēbhyō lōkēbhyāścyavatē | yōśsvamēdhēna yajatē |
āgnēya-māindrāgna-māśvīnam | tān paśūnālābhatē pratiṣṭhityai |
yadāśgnēyō bhavāti | agniḥ sarvā dēvatāḥ |
dēvatā ēvāvārundhē || brahma vā agniḥ |
kṣatramindrāḥ | yadaindrāgnō bhavāti || 61 ||

T.B.3.9.16.4

brahmaḥkṣattrē ēvāvārundhē | yadāśsvīnō bhavāti | āśiṣāma-vāruddhyai |
trayō bhavanti | trayā imē lōkāḥ | ēṣvēva lōkēṣu pratīṣṭhati |
agnayē-śgmhōmucē-śṣtā kápāla iti daśāhaviṣamiṣṭim nirvāpati |
daśākṣarā virāṭ | annam virāṭ | virājai-vānnādyama-vārundhē |
agnērmānvē prathamasya pracētasā iti yājyānuvākyā

bhavanti sarvaṭvāyā ॥ 62 ॥

T.B.3.9.17.1

yadyaśvāmupāta-pādvīndēt | āgnēyamaṣṭā kápālaṃ nirvāpēta |
saumyaṃ caṛum | sāvītra-maṣṭākāpālam | yadāgnēyō bhavāti |
agniḥ sarvā dēvatāḥ | dēvatā-bhirēvaināṃ bhiṣajyati |
yathsaumyō bhavāti | sōmō vā oṣādhīnāgṃ rājā |
yābhyā ēvaināṃ vīndati ॥ 63 ॥

T.B.3.9.17.2

tābhirēvaināṃ bhiṣajyati | yathsāvītrō bhavāti |
savītrprāsūta ēvaināṃ bhiṣajyati | ētābhirēvaināṃ dēvatābhir-bhiṣajyati |
agadō haiva bhāvati | pausṇaṃ caṛum nirvāpēt | yadi ślōṇaḥ syāt |
pūṣā vai ślaunyasya bhiṣak | sa ēvaināṃ bhiṣajyati |
aślōṇō haiva bhāvati ॥ 64 ॥

T.B.3.9.17.3

raudraṃ caṛum nirvāpēt | yadi mahatī dēvatā-Sbhīmanyēta |
ētaddēvatyō vā aśvāḥ | svayaivaināṃ dēvatāyā bhiṣajyati |
agadō haiva bhāvati |
vaiśvānaraṃ dvādāsa-kapālaṃ nirvāpēnmṛgākharē yadi nāgacchēt |
iyam vā agnirvaiśvānaraḥ | iyamēvainā-marcibhyāṃ parirōdhamānāyati |
ā haiva sutyamahā-rgacchati | yadyādhīyāt ॥ 65 ॥

T.B.3.9.17.4

agnayē-Sgmhō-mucēṢṣṭā kápālaḥ | sauryaṃ payāḥ |
vāyavyā ājyābhāgaḥ | yajāmānō vā aśvāḥ |
agmhāsā vā ēṣa grhītaḥ |
yasyāśvō mēdhāya prōkṣitō-Sdhyēti | yadagmhōmucē nirvapāti |
agmhāsa ēva tēnā mucyatē |
yajāmānō vā aśvāḥ |
rētāsā vā ēṣa vyṛdhyatē ॥ 66 ॥

T.B.3.9.17.5

yasyāśvō mēdhāya prōkṣitō-Sdhyēti | sauryaṃ rētāḥ |
yathsauryaṃ payō bhavāti | rētāsaivaināgṃ sa samārdhayati |
yajāmānō vā aśvāḥ | garbhairvā ēṣa vyṛdhyatē |
yasyāśvō mēdhāya prōkṣitō-Sdhyēti | vāyavyā garbhāḥ |

yadvāyavyā ājyābhāgō bhavāti | garbhairēvainaḡm sa samārdhayati |
athō yasyaiṣā-śśvāmēdhē prāyāścittiḥ kriyatē |
iṣṭvā vasiyān bhavati || 67 ||

T.B.3.9.18.1

tadāhuḥ | dvādāśa brahmaudaṇānthasagg-sthitaḥ nirvāpēt |
dvādaśa-bhirvēṣṭibhi-ryajētēti | yadiṣṭi-bhīryajēta |
upaṇāmūka ēnaḥ yajñāḥ syāt | pāpiyāggstu syāt |
āptāni vā ētasya chandāḡmsi | ya iḡjānaḥ |
tāni ka ētāvādāśu punaḥ prayuñjītēti |
sarvā vai saggsthītē yajñē vāḡāpyatē || 68 ||

T.B.3.9.18.2

sāśśptā bhāvati yātayāmnī | krūrīkr̥tēva hi bhavatyaruṣkr̥tā |
sā na punaḥ prayujyētyāhuḥ | dvādāśaiva brāhmaudaṇānthasagg sthītē
nirvāpēt | prajāpātīrvā ōḡḡanaḥ | yajñāḥ prajāpātīḥ |
upaṇāmūka ēnaḥ yajñō bhāvati | na pāpiyān bhavati | dvādāśa bhavanti
| dvādāśa māsāḥ samvathsaraḥ | samvathsara ēva pratīṣṭhati || 69 ||

T.B.3.9.19.1

ēṣa vai vibhūrṇāmā yajñāḥ | sarvagḡm ha vai tatrā vibhu bhāvati |
yatraitēnā yajñēna yajāntē | ēṣa vai praḡbhūrṇāmā yajñāḥ |
sarvagḡm ha vai tatrā praḡbhu bhāvati | yatraitēnā yajñēna yajāntē |
ēṣa vā ūrjāsvānnāmā yajñāḥ | sarvagḡm ha vai tatrōrjāsva-dbhavati |
yatraitēnā yajñēna yajāntē | ēṣa vai payāsvānnāmā yajñāḥ || 70 ||

T.B.3.9.19.2

sarvagḡm ha vai tatrā payāsva-dbhavati | yatraitēnā yajñēna yajāntē |
ēṣa vai vidhṛtō nāmā yajñāḥ | sarvagḡm ha vai tatrā vidhṛtaḡm bhavati |
yatraitēnā yajñēna yajāntē | ēṣa vai vyāvṛttō nāmā yajñāḥ |
sarvagḡm ha vai tatrā vyāvṛttaḡm bhavati | yatraitēnā yajñēna yajāntē |
ēṣa vai pratiṣṭhitō nāmā yajñāḥ |
sarvagḡm ha vai tatrā pratiṣṭhitāḡm bhavati || 71 ||

T.B.3.9.19.5

yatraitēnā yajñēna yajāntē | ēṣa vai tējasvī nāmā yajñāḥ |
sarvagḡm ha vai tatrā tējasvi bhāvati | yatraitēnā yajñēna yajāntē |
ēṣa vai brāhmavarcaśī nāmā yajñāḥ |

ā ha vai tatrā brāhmaṇō brāhmavarcaṣī jāyatē |
 yatraītēnā yajñēnā yajāntē | ēṣa vā ātivyādhī nāmā yajñah |
 ā ha vai tatrā rājanyō-ṣtivyādhī jāyatē | yatraītēnā yajñēnā yajāntē |
 ēṣa vai dīrghō nāmā yajñah | dīrghāyūṣō ha vai tatrā manuṣyā bhavanti |
 yatraītēnā yajñēnā yajāntē | ēṣa vai kṛptō nāmā yajñah |
 kalpātē ha vai tatrā prajābhyō yōgaksēmah |
 yatraītēnā yajñēnā yajāntē || 72 ||

T.B.3.9.20.1

tārpyēnāsvaḡm samjñāpayanti | yajñō vai tārpyam |
 yajñēnaiivaināḡm samārdhayanti | yāmēnā sāmnaḡ prastōtā-ṣnūpātiṣṭhatē |
 yamaḡlōka-mēvaināḡ gamayati || tārpyē cā kṛtтыadhīvāsē cāsvaḡm samjñā-
 payanti | ētadvai paśūnāḡm rūpam | rūpēnaiiva paśūnavārundhē |
 hiraṇyakaśipu bhāvati | tējasō-Svāruddhyai || 73 ||

T.B.3.9.20.2

rukmō bhāvati | suvaḡasyā lōkasyā-nūkhyātyai | aśvō bhavati |
 prajāpātē-rāptyai | aśya vai lōkasyā rūpaḡm tārpyam |
 antarikṣasya kṛtтыa-dhīvāsaḡ | divō hiraṇyakaśipu |
 ādityasyā rukmah |
 prajāpātēraśvāḡ |
 imamēva lōkaḡm tārpyēnāpnōti || 74 ||

T.B.3.9.20.3

antarikṣam kṛtyadhīvāsēnā | divaḡm hiraṇyakaśipunā |
 ādityaḡm rukmēnā | aśvēnaiiva mēdhyēna prajāpātēḡ sāyūjyaḡm
 salōkatā-māpnōti | ētāsāmēva dēvatānāḡm sāyūjyam |
 sārṣṭitāḡm samāna lōkatāmāpnōti |
 yōśsvamēdhēnā yajātē | ya ū cainamēvaḡm vēdā || 75 ||

T.B.3.9.21.1

ādityāścāḡgīrasaśca suvaḡgē lōkēśspardhanta | tēśngīrasa ādityēbhyāḡ |
 amumāditya-maśvaḡg śvētaḡm bhūtaḡm dakṣiṇā-manayann |
 tēśbruvann | yaḡm nōśnāṣṭa | sa varyōśbhūditi |
 tasmādaśvaḡm savaryētyā-hvāyanti | tasmādyajñē varō dīyatē |
 yatprajāpāti-rāḡlābdhō-śśvō-śbhāvat | tasmādaśvō nāmā || 76 ||

T.B.3.9.21.2

yacchvaya-darurāsīt | tasmādarvā nāmā |
yathsadyō vājānthsa-majāyat | tasmādvājī nāmā |
yadasūrāṇām lōkānādatta | tasmādādityō nāmā |
agnirvā āśvamēdhasya yōnirāyatānam | sūryō-Sgnēryōnī-rāyatānam |
yadāśvamēdhē-Sgnau cityā uttaravēdi-mūpavapāti |
yōnī-mantamēvainā-māyatānavantaṃ karōti || 77 ||

T.B.3.9.21.3

yōnī-mānāyatānavān bhavati | sa ēvaṃ veda |
prāṇāpānau vā ētau dēvānām | yadārkāśvamēdhau |
prāṇāpānāvē-vāvārundhē | ōjō balam vā ētau dēvānām |
yadārkāśvamēdhau | ōjō balāmēvāvārundhē |
agnirvā āśvamēdhasya yōnī-rāyatānam |
sūryō-Sgnēryōnī-rāyatānam |
yadāśvamēdhē-Sgnau cityā uttaravēdiṃ cinōti |
tāvārkāśvamēdhau | arkāśvamēdhāvēvā vārundhē |
athō arkāśva-mēdhayōrēva pratitiṣṭhati || 78 ||

T.B.3.9.22.1

prajāpātiṃ vai dēvāḥ pitarāṃ | paśuṃ bhūtaṃ mēdhāyā-lābhanta |
tamālabhyō-pāvasann | prātaryasṭāsmaha iti |
ēkaṃ vā ētaddēvānāmahaḥ | yathsamvathsaraḥ |
tasmādaśvāḥ purastā-thsamvathsara ālabhyatē |
yatprajāpāti-rālabdhō-SsvōSbhāvat | tasmādaśvāḥ |
yathsadyō mēdhōSbhāvat || 79 ||

T.B.3.9.22.2

tasmādaśvamēdhaḥ | vēdukō-Ssvāmāśuṃ bhāvati | ya ēvaṃ veda |
yadvai tatprajāpāti-rālabdhō-SsvōSbhāvat |
tasmādaśvāḥ prajāpātēḥ paśūnā-manūrūpatamaḥ ||
āśyā putraḥ pratirūpō jāyatē | ya ēvaṃ veda |
sarvāṇi bhūtāni sabhrṃtyālābhatē |
samēnaṃ dēvā-stējāsē brahmavarcasāyā bharanti |
yōSsvamēdhēna yajātē || 80 ||

T.B.3.9.22.3

ya ū cainamēvaṃ veda | ētadvai taddēvā ētāṃ dēvatām |
paśuṃ bhūtaṃ mēdhāyālābhanta | yajñamēva | yajñēnā yajñamā-yajanta
dēvāḥ |

kāmapraṃ yajñamā kurvata | tēsmṛtatvamā-kāmayanta |
tāsmṛtatvamā-gacchann | yōśśvamēdhēnā yajatē | dēvānāmēvā-yānēnaiti ||
81 ||

T.B.3.9.22.4

prājāpatyēnaiiva yajñēnā yajatē kāmaprēnā | apūna-rmāramēva gacchati |
ētasya vai rūpēnā purastā-tprājāpatya-mṛṣabham tūparam
bāhurūpa-mālābhatē | sarvēbhyaḥ kāmēbhyaḥ | sarvasyāptyai |
sarvasya jityai | sarvamēva tēnāpnōti | sarvaṃ jayati |
yōśśvamēdhēnā yajatē | ya ū cainamēvaṃ vēdā || 82 ||

T.B.3.9.23.1

yō vā aśvasya mēdhyasya lōmānī vēdā |
aśvasyaiva mēdhyasya lōmaṃ lōmañjuhōti |
ahōrātrē vā aśvasya mēdhyasya lōmānī | yathsāyam prātarjuhōti |
aśvasyaiva mēdhyasya lōmaṃ lōmañjuhōti | ētadānukṛti hasma
vai purā | aśvasya mēdhyasya lōmaṃ lōmañjuhvati |
yō vā aśvasya mēdhyasya padē vēdā | aśvasyaiva mēdhyasya
padē padē juhōti | darśapūrṇamāsau vā aśvasya mēdhyasya padē || 83 ||

T.B.3.9.23.2

yaddarśapūrṇamāsau yajatē | aśvasyaiva mēdhyasya padē padē juhōti |
ētadānukṛti ha sma vai purā | aśvasya mēdhyasya padē padē juhvati |
yō vā aśvasya mēdhyasya vivartānaṃ vēdā |
aśvasyaiva mēdhyasya vivartānē vivartanē juhōti |
asau vā ādityōśśvaḥ | sa āhavanīyamā-gacchati | tadvivartatē |
yadāgnihōtraṃ juhōti | aśvasyaiva mēdhyasya vivartānē vivartanē juhōti |
ētadānukṛti ha sma vai purā |
aśvasya mēdhyasya vivartānē vivartanē juhvati || 84 ||
|| hariḥ om ||
1

॥ 3.kṛṣṇayajurvēdīya kāṭhakaṃ ॥

॥ 3.1 taittirīya yajurbrāhmaṇē kāṭhakē prathamah praśnaḥ ॥

॥ hariḥ ṃ ॥

T.B.3.10.1.1

saṃjñānāṃ vijñānāṃ prajñānāṃ jānadābhijānat ।
sakaṃlpāmānaṃ prakalpāmāna-mupakalpāmāna-mupaklṛptaṃ klṛptaṃ ।
śrēyō vasiya āyathsambhūtaṃ bhūtaṃ । citraḥ kētuḥ prabhānābhānth sab-
hāmn । jyōtiṣmāgg-stējāsvanātapagg-stapānnabhi-tapanā ।
rōcanō rōcāmāna-śśōbhāna-śśōbhāmānaḥ kalyāṇaḥ ।
darśā dṛṣṭā dārśatā viśvarūpā sudarśanā । āpyāyāmānā pyāyāmānā pyāyā
sūnṛtērā । āpūryāmāṇā pūryāmāṇā pūrayāntī pūrṇā paūrṇamāsī । dātā
prādātā śśnandō mōdah pramōdah ॥ 1 ॥

T.B.3.10.1.2

āvēśayā-nnivēśayaṅ-thsamvēśanaḥ ssagg-śānta śśāntaḥ ।
ābhavaṅ prabhavaṅ-thsabhamvaṅ-thsambhūtō bhūtaḥ ।
prastūtaṃ viṣṭūtaṃ saggstūtaṃ kalyāṇaṃ viśvarūpaṃ ।
śukramamṛtaṃ tējaṣvi tēja ssamidham ।
aruṇaṃ bhānuṃ marīcīma-dabhitapat tapāsvat ।
savitā prasavitā dīptō dīpayān dīpyāmānaḥ ।
jvalāṃ jvalitā tapān. vitapaṅ-thsatapanā ।
rōcanō rōcāmāna śśubhūṃ śśumbhāmānō vāmaḥ ।
sutā sūnvatī prasūtā sūyamānā śbhiṣūyamāṇā ।
pītī prapā sapāṃ tṛptī-starpayāntī ॥ 2 ॥

T.B.3.10.1.3

kāntā kāmyā kāmajātā śśyūṣmatī kāmādughā ।
abhiśāstā śśnūmantā-śśnandō mōdah pramōdah ।
āsādayān niśādayaṅ-thsagṃ sādānaḥ sagṃ sāna śśannaḥ ।
ābhū rvibhūḥ prabhū śśābhūṃ rbhuvāḥ । pavitrāṃ paviyiṣyan pūtō mēd-
hyāḥ ।
yaśō yaśāsvā-nāyuramṛtaḥ । jīvō jīviṣyan thsvargō lōkaḥ ।

sahásvān thsahíyānō-jásvān thsahámānaḥ | jayánna-bhijayañ- thsudraviṇō
draviṇōdāḥ | ārdrapávitrō harikēśō mōdāḥ pramōdaḥ || 3 ||

T.B.3.10.1.4

arunō srunarājāḥ puṇḍarikō viśvajidā-bhijit |
ārdraḥ pinvāmānō snavān-rasāvā-nirāvān | sarvauśadhaḥ sábhām̐rō ma-
hāsvān | ējatkā jōvatkāḥ | kṣullakā śśipiviṣṭakāḥ |
saristrarā ssuśērāvāḥ | ajirāsō gamiṣṇavāḥ |
idānim tadāni-mētarhi kṣipramājiram | āśu rñimēṣaḥ phaṇō
dravānnati-dravanñ | tvaragg stvarāmāṇa āśurāśīyāñjavāḥ | agniṣṭōma uk-
thyō stirātrō dvirātra-strirātra-ścātūrātraḥ |
agnir rtu ssūryā rtuścandramā rtuḥ |
prajāpāti ssaṃvathsarō mahānkāḥ || 4 ||

T.B.3.10.2.1

bhūragñim cá prthivīm ca mām cá | trīggścā lōkān thsāṃvathsaram cá |
prajāpātistvā sādayatu | tayā dēvatāyā Ṣngimrasvad-dhruvā sída |
bhuvō vāyum cāntarikṣam ca mām cá | trīggścā lōkān thsāṃvathsaram cá
|
prajāpātistvā sādayatu | tayā dēvatāyāṢ ngimrasvad dhruvā sída |
svārādityam ca divam ca mām cá | trīggścā lōkān thsāṃvathsaram cá |
prajāpātistvā sādayatu | tayā dēvatāyā Ṣngimrasvad dhruvā sída |
bhūrbhuvāssvā-ścandramāsam ca diśāśca mām cá |
trīggścā lōkān thsāvamthsaram cá | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā Ṣngirasvad dhruvāsída || 5 ||

T.B.3.10.3.1

tvamēva tvām vētthā yōśsi sōśsi | tvamēva tvāmācaiṣīḥ |
cītaścāsi saṃcita-ścāsyagnē | ētāvāggścāsi bhūyāggścāsyagnē |
yattē agnē nyūnaṃ yadu tēstiriktam |
ādityā-stadamṅgīrasa-ścinvantu | viśvē tē dēvāścitimā-pūrayantu | cītaścāsi
saṃcita-ścāsyagnē | ētāvāgg ścāsi bhūyāgg-ścāsyagnē |
mā tē agnē ca yēna māstī ca yēnāyurāvṛkṣi |
savārsām jyōtiṣām jyōti ryadaḍāvudēti | tapāsō jātamani-bhrṣṭamōjāḥ | tattē
jyōtirīṣṭakē | tēnā mē tapa | tēnā mē jvala | tēnā mē dīdihī |
yavāddēvāḥ | yāvādasāti sūryāḥ | yāvādutāpi brahmā || 6 ||

T.B.3.10.4.1

saṁvathsarōṣsi parivathsarōṣsi | idāvathsarōṣsī-duvathsarōṣsi | idvath-
sarōṣsi vathsarōṣsi | tasyā tē vasantaḥ śirāḥ |
grīṣmō dakṣiṇaḥ pakṣaḥ | varṣāḥ pucchāṃ | śaraduttāraḥ pakṣaḥ |
hēmantō maddhyāṃ | pūrvapakṣāścītāyah | aparapakṣāḥ purīṣaṃ || 7 ||

T.B.3.10.4.2

ahōrātrā-ṇiṣṭākāḥ | ṛṣabhōṣsi svargō lōkaḥ |
yasyāṃ diśi maḥiyāsē | tatō nō maḥā āvāha |
vāyu rbhūtvā sarvā diśā āvāhi | sarvā diśōṣnu vivāhi |
sarvā diśōṣnu saṁvāhi | cittyā citi-māpṛṇa |
acittyā citi-māpṛṇa | cidāsi samudrayōṇiḥ || 8 ||

T.B.3.10.4.3

indu rdakṣāḥ śyēna ṛtāvā | hirānyapakṣaḥ śakunō bhūraṇyuh |
maḥān thsadhasthē dhruva āniṣattaḥ | namāstē astu mā mā
higṃsīḥ | ēti prēti vīti samityuditi | divāṃ mē yaccha |
antarikṣaṃ mē yaccha | pṛthivīm mē yaccha | pṛthivīm mē yaccha |
antarikṣaṃ mē yaccha | divāṃ mē yaccha | ahnā prasāraya |
rātryā samāca | rātryā prasāraya | ahnā samāca |
kāmaṃ prasāraya | kāmagṃ samāca || 9 ||

T.B.3.10.5.1

bhūrbhuvāssvāḥ | ōjō balāṃ | brahmā kṣātraṃ | yaśō maḥat |
satyaṃ tapō nāmā | rūpa-mamṛtāṃ | cakṣuḥ śrōtrāṃ | mana āyuh |
viśvaṃ yaśō maḥaḥ | samāṃ tapō harō bhāḥ | jātavedā yadi vā pāvākōṣsi
| vaiśvānarō yadi vā vaidyutōṣsi |
śaṃ prajābhyō yajāmānāya lōkaṃ |
ūrjāṃ puṣṭiṃ dadā-dābhyāvāvṛthsva || 10 ||

T.B.3.10.6.1

rājñī virājñī | samrājñī svarājñī | arcīḥ śōciḥ |
tapō harō bhāḥ | agni-rindrō bṛhaspatiḥ |
viśvē dēvā bhuvānasya gōpāḥ | tē mā sarvē yaśāsā sagṃsṛjantu || 11 ||

T.B.3.10.7.1

asāvē svāhā vasāvē svāhā | vibhūvē svāhā vivāsvatē svāhā | abhībhuvē
svāhā-Sdhipatayē svāhā |

divāṃ patāyē svāhā ṣgm̐haspatyāya svāhā |
 cākṣuṣmatyāya svāhā jyōtiṣmatyāya svāhā |
 rājñē svāhā virājñē svāhā | samrājñē svāhā svarājñē svāhā |
 sūśāya svāhā sūryāya svāhā | candramāsē svāhā jyōtiṣē svāhā | sagm̐
 sarpāya svāhā kalyāṇāya svāhā | arjunāya svāhā || 12 ||

T.B.3.10.8.1

vipāscitē pavāmānāya gāyata | mahī na dhārā styandhō arṣati |
 ahīr hajīrṇāmatī sarpatī tvacāṃ | atyō na krīḍāna saradvr̥ṣā hariḥ |
 upayāmagr̥hītō ṣsi mṛtyavē tvā juṣṭāṃ gr̥hṇāmi |
 ēṣa tē yōnirmṛtyavē tvā | apā mṛtyu-mapakṣudhāṃ | apētaḥ śapathāṃ jahi
 | adhā nō agnā āvāha | rāyaspōṣagm̐ sahaṣriṇāṃ || 13 ||

T.B.3.10.8.2

yē tē sahasrāmāyutaṃ pāsāḥ | mṛtyō martyāya hantāvē |
 tān. yajñasyā māyayā | sarvānavā yajāmahē |
 bhakṣō ṣsyamṛta bhakṣaḥ | tasyā tē mṛtyu-pītasyā-mṛtāvataḥ |
 svaḡā-kṛtasya madhūmataḥ | upāhūtasyo-pāhūtō bhakṣayāmi |
 maṇḍrā ṣbhibhūtiḥ kētu ryajñānāṃ vāk | asāvēhī || 14 ||

T.B.3.10.8.3

andhō jāgr̥viḥ prāṇa | asāvēhī | badhira ākrandayita-rapāna |
 asāvēhī | aḡastōstvā cakṣuḥ | asāvēhī | apādāsō manāḥ |
 asāvēhī | kavē viprācittē śrōtrā |
 asāvēhī || 15 ||

T.B.3.10.8.4

suḡastāḥ sūvāsāḥ | sūṣō nāmāsya-mṛtō martyēṣu |
 tantvāṣam tathā vēdā | asāvēhī | agnirmē vāci śritāḥ |
 vāgghṛdayē | hṛdayāṃ mayī | aḡamamṛtē |
 amṛtaṃ brahmāṇi | vāyurmē prāṇē śritāḥ || 16 ||

T.B.3.10.8.5

prāṇō hṛdayē | hṛdayāṃ mayī | aḡamamṛtē | amṛtaṃ brahmāṇi |
 sūryō mē cakṣuṣi śritāḥ | cakṣur hṛdayē | hṛdayāṃ mayī | aḡamamṛtē |
 amṛtaṃ brahmāṇi | candramā mē manāsi śritāḥ || 17 ||

T.B.3.10.8.6

manō hṛdayē | hṛdayaṃ mayi | ahamamṛtē | amṛtaṃ brahmaṇi |
diśo mē śrōtrē śritāḥ | śrōtraḡṃ hṛdayē | hṛdayaṃ mayi |
ahamamṛtē | amṛtaṃ brahmaṇi |
āpō mē rētāsi śritāḥ || 18 ||

T.B.3.10.8.7

rētō hṛdayē | hṛdayaṃ mayi | ahamamṛtē | amṛtaṃ brahmaṇi |
pṛthivī mē śarīrē śritā | śarīraḡṃ hṛdayē | hṛdayaṃ mayi | ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi | ośadhi vanaspatayo mē lōmasu śritāḥ || 19 ||

T.B.3.10.8.8

lōmaṇi hṛdayē | hṛdayaṃ mayi | ahamamṛtē | amṛtaṃ brahmaṇi |
indrō mē balē śritāḥ | balaḡṃ hṛdayē | hṛdayaṃ mayi | ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi | paṛjanyaō mē mūrdhni śritāḥ || 20 ||

T.B.3.10.8.9

mūrdhā hṛdayē | hṛdayaṃ mayi | ahamamṛtē | amṛtaṃ brahmaṇi ||
īsānō mē manyau śritāḥ | manyur hṛdayē | hṛdayaṃ mayi | ahamamṛtē |
amṛtaṃ brahmaṇi | ātmā mā ātmani śritāḥ || 21 ||

T.B.3.10.8.10

ātmā hṛdayē | hṛdayaṃ mayi | ahamamṛtē | amṛtaṃ brahmaṇi |
punārma ātmā punarāyurāgāt | punāḥ prāṇaḥ punarākūta-māgāt |
vaiśvānarō raśmibhi rvāvṛdhānaḥ | antastiṣṭhatvamṛtāsyā gōpāḥ || 22 ||

T.B.3.10.9.1

prajāpati rdēvāna-sṛjata | tē pāpmanā samditā ajāyanta |
tān. vyādyat | yad vyādyat | tasmād vidyut | tamāvṛscat |
yadavṛscat | tasmād vṛṣṭiḥ | tasmād yatraite dēvatē abhiprāpnūtaḥ |
vicā haivāsyā tatrā pāpmānandyatāḥ || 23 ||

T.B.3.10.9.2

vṛscatāśca | saiṣā mīmāḡṃ sāḡgnihōtra ēva sāpamnnā |
athō āhuḥ | sarvēṣu yajñakṛatuṣviti |
hōṣyānnapa upāsṛṣēt | vidyūdasi vidyāmē pāpmānamiti |

athá hutvōpá-spr̥sēt | vṛṣṭirasī vṛścá mē pāpmānamitī |
yākṣyamāṇō vēṣṭvā vā |
vi cá haiṽasyaitē dēvatē pāpmānaṃ dyataḥ || 24 ||

T.B.3.10.9.3

vṛscatāśca | atyagṃ hō hārūṇiḥ |
brahmacāriṇē praśnān prōcya prajīghāya | parēhi |
plakṣaṃ daiyāṃ pātiṃ pṛccha | vēthā sāvitṛāṃ(3) na vēthā(3) itī |
tamāgatyā papraccha | ācāryō mā prāhaiṣit |
vēthā sāvitṛāṃ(3) na vēthā(3) itī | sahōvāca vēdētī || 25 ||

T.B.3.10.9.4

sa kasmin pratiṣṭhita itī | parō rājasītī |
kastadyat parōrajā itī | ēṣa vāva sa parōrajā itī hōvāca |
ya ēṣa tapāti | ēṣō śrvāgrājā itī | sa kasmin tvēṣa itī |
satya itī | kiṃ tathasatyamitī | tapa itī || 26 ||

T.B.3.10.9.5

kasminnu tapa itī | balā itī | kiṃ tad balamitī |
prāṇa itī | māsmā prāṇamatī pṛccha itī māścāryō śbravīditi hōvāca brah-
macārī | sahōvāca plakṣō daiyāṃ pātiḥ |
yadvai brāhmacārin prāṇamatyāprakṣyaḥ | mūrdhā tē vyapātiṣyat |
āhamūta ācāryā-cchrēyān bhaviṣyāmi |
yō mā sāvitṛē samavādiṣṭētī || 27 ||

T.B.3.10.9.6

tasmāth sāvitṛē na samvādēta |
sa yō hāvai sāvitṛaṃ viduṣā sāvitṛē samvadātē |
sahāsmi-ñchriyāṃ dadhāti |
anū hāvā āsmā āsau tapañchriyāṃ manyatē |
anvāsmāi śrīstapō manyatē | anvāsmāi tapō balāṃ manyatē |
anvāsmāi balāṃ prāṇaṃ mānyatē | sa yadāhā |
sajñāmnāṃ vijñānaṃ darsā drṣṭētī | ēṣa ēva tat || 28 ||

T.B.3.10.9.7

athā yadāhā | prastūtaṃ viṣṭūtagṃ sūtā sūvatītī | ēṣa ēva tat |
ēṣa hyēva tānyahāni | ēṣa rātrāyaḥ | athā yadāhā |

citraḥ kētu rdātā prādātā sāvītā prāsavitā sbhīśāstā snumantēti | ēṣa ēva
tat | ēṣa hyēva tēśhnō muhūrtāḥ | ēṣa rātrēḥ || 29 ||

T.B.3.10.9.8

atha yadāhā | pavitrāṃ pavayiṣyan-thsahāsvān-thsahīyānarūṇō sruṇarājā
iti | ēṣa ēva tat | ēṣa hyēva tē srdhamāsāḥ |
ēṣa māsāḥ | atha yadāhā |
agniṣtōma ukthyō sgnir rtuḥ prajāpātiḥ samvathsara iti |
ēṣa ēva tat | ēṣa hyēva tē yājñakraṭavāḥ | ēṣa ṛtavāḥ || 30 ||

T.B.3.10.9.9

ēṣa samvathsaraḥ | atha yadāhā | idānīm tadānīmiti |
ēṣa ēva tat | ēṣa hyēva tē muhūrtānām muhūrtāḥ |
janakō ha vaidēhaḥ | ahōrātraiḥ samājāgāma | tagm hōcuḥ |
yō vā asmān. vēdā |
vijahāt-pāpmānamēti || 31 ||

T.B.3.10.9.10

sarva-māyūrēti | abhi svargam lōkam jāyati | nāsyā-muṣmīn
lōkē snnām kṣiyataḥ iti | vijahāddha vai pāpmānamēti | sarvamāyūrēti |
abhi svargam lōkam jāyati | nāsyā-muṣmīn lōkē snnām kṣiyatē |
ya ēvam vēdā | ahīnā hāsvātthyaḥ | sāvitram vidām cakāra || 32 ||

T.B.3.10.9.11

sa hā haḡm sō hiraṇmayō bhūtvā | svargam lōkamiyāya |
ādityasya sāyujyam | haḡm sō hāvai hiraṇmayō bhūtvā |
svargam lōkamēti | ādityasya sāyujyam | ya ēvam vēdā |
dēvabhāgō hā śrautarṣaḥ | sāvitram vidām cakāra |
tagm ha vāgadṛṣyamānā sbhyūvāca || 33 ||

T.B.3.10.9.12

sarvāmbata gautamō vēda | yaḥ sāvitram vēdēti | sa hōvāca |
kaiṣā vāgaṣīti | ayamahaḡm sāvitrah |
dēvānā-muttamō lōkaḥ | guhyam mahō bibhraditi |
ētāvāti ha gautamaḥ | yajñōpavitam kṛtvā-sdhō nipāpāta |
namō namaḥ iti || 34 ||

T.B.3.10.9.13

sa hōvāca | mā bhaiṣī rgautama | jīto vai tē lōka iti |
 tasmādyē kē ca sāvitram viduḥ | sarvē tē jītalōkāḥ |
 sa yō hāvai sāvitra-syāṣṭākṣaram padagg śriyā sbhiṣiktaṃ veda |
 śriyā haivābhiṣicyatē | ghrṇiriti dvē akṣarē |
 sūrya iti trīṇi | āditya iti trīṇi || 35 ||

T.B.3.10.9.14

ētadvai sāvitra-syāṣṭākṣaram padagg śriyābhiṣiktaṃ | ya evaṃ veda |
 śriyā haivābhiṣicyatē | tadē-tadrcā-sbhyuktaṃ |
 rcō akṣarē paramē vyōmann | yasmin dēvā adhi viśvē niṣēduḥ |
 yastanna veda kimrcā kārīṣyati |
 ya it tadvidusta imē samāsata iti |
 na havā ētasyarcā na yajūṣā na sāmna-srthōṣti |
 yaḥ sāvitram veda || 36 ||

T.B.3.10.9.15

tadētat pari yaddēvacakraṃ | ārdram pinvāmānagg svargē lōka eti |
 vijahad viśvā bhūtāni sapamśyāt | ārdro ha vai pinvāmānaḥ svargē lōka
 eti | vijahan. viśvā bhūtāni sapamśyanḥ |
 ya evaṃ veda | sūṣō hāvai vārṣṇeyaḥ | ādityēnā samājāgāma |
 taḡm hōvāca | ēhi sāvitram vidhi | ayaṃ vai svargyō ṣgniḥ pārayiṣṇu-
 ramrtā-thsambhūta iti | ēṣa vāva sa sāvitraḥ |
 ya ēṣa tapāti | ēhi mām vidhi | iti haivainam taduvāca || 37 ||

T.B.3.10.10.1

iyam vāva śaraghā | tasyā agnirēva śaraghaṃ madhū |
 yā etāḥ pūrva pakṣā-parapakṣayō rātrāyaḥ | tā mādhuḥkṛtāḥ |
 yānyahāni | tē mādhuvrṣāḥ |
 sa yō ha vā etā mādhuḥkṛtāśca madhuvrṣāggśca veda |
 kurvanti hāsyaitā agnau madhū | nāsyēṣṭāpūrtan dhāyanti |
 atha yō na veda || 38 ||

T.B.3.10.10.2

na hāsyaitā agnau madhū kurvanti | dhayāntya-syēṣṭāpūrtam |
 yō ha vā ahōrātrāṇā-nnamadhēyāni veda |
 nāhōrātrēsvārti-mārcchāti | sajñānam vijñānam darśā dṛṣṭēti |
 etā-vānuvākau pūrvapakṣasyā-hōrātrāṇām nāmadhēyāni |
 prastūtam viṣṭūtagm sūtā sūvatīti |

ētāvānu-vākāvā-parapākṣasyā-hōrātrāṇām nāmadhēyāni |
nāhōrātrē-ṣvārti-mārcchāti | ya ēvaṃ veda || 39 ||

T.B.3.10.10.3

yō ha vai mūhūrtānām nāmadhēyāni veda | na mūhūrtēṣvārti-mārcchāti |
citraḥ kētu rdātā prādātā sāvītā prāsavitā Ṣbhīśāstā Ṣnumantēti |
ētēṣnuvākā mūhūrtānām nāmadhēyāni |
na mūhūrtēṣvārti-mārcchāti | ya ēvaṃ veda |
yō ha vā ārdhamāsā-nāñca māsānāñca nāmadhēyāni veda |
nārdhamāsēṣu na māsēṣvārti-mārcchāti |
pavitrām pavayiṣyan-thsahāsvān-thsahīyānarūṇō Ṣruṇarājā iti |
ētē Ṣnuvākā ārdhamāsānāñca māsānāñca nāmadhēyāni || 40 ||

T.B.3.10.10.4

nārdhamāsēṣu na māsēṣvārti-mārcchāti | ya ēvaṃ veda |
yō ha vai yājñakratūnām cārtūnām cā saṃvathsarasyā ca nāmadhēyāni
veda |
na yājñakratuṣu nartuṣu na saṃvathsara ārtimārcchāti |
agniṣṭōma ukthyō-Ṣgnir rtuḥ prajāpātiḥ saṃvathsara iti |
ētē Ṣnuvākā yājñakratūnām cārtūnām cā saṃvathsarasyā ca nāmadhēyāni
|
na yājñakratuṣu nartuṣu na saṃvathsara ārtimārcchāti |
ya ēvaṃ veda | yō ha vai mūhūrtānām mūhūrtān veda |
na mūhūrtānām mūhūrtēṣvārti mārcchāti || 41 ||
idāniṃ tadānīmiti | ētē vai mūhūrtānām mūhūrtāḥ |
na mūhūrtānām mūhūrtēṣvārti-mārcchāti | ya ēvaṃ veda |
athō yathā kṣētrajñō bhūtvā Ṣnū praviśyānna-matti |
ēvamēvaitān kṣētrajñō bhūtvā Ṣnū praviśyānnā-matti |
sa ētēṣāmēva sālōkatāgṃ sāyūjya-māsnutē |
apā punarmṛtyuṃ jāyati | ya ēvaṃ veda || 42 ||

T.B.3.10.11.1

kaścīddhāvā aṣmā-llōkāt prētyā | ātmānām veda |
āya-maha-māsmīti | kaścīthsvaṃ lōkaṃ na prati prajānāti |
agnimūgdhō haiva dhumatāntaḥ | svam lōkaṃ na prati prajānāti |
atha yō haivaita-magnigṃ sāvitrām veda |
sa ēvāsmā llōkāt prētyā | ātmānām veda |
aya-maha-māsmīti || 43 ||

T.B.3.10.11.2

sa svam lōkaṃ prati prajānāti | ēṣa ū vēvainaṃ tathsāvitraḥ |
svargaṃ lōka-mabhi vāhati | ahōrātrai rvā idagṃ sayugbhiḥ kriyatē | iti
rātrāyā ṣdikṣiṣata | iti rātrāyā vrata-mupāguriti |
tāni hānevam vīduṣaḥ | amuṣmin lōkē śēvadhiṃ dhāyanti |
dhītagṃ haiva sa śēvadhi-manu parāiti |
atha yō haivaitamagnigṃ sāvitraṃ vēdā || 44 ||

T.B.3.10.11.3

tasyā haivā-hōrātrāṇi | amuṣmin lōkē śēvadhiṃ na dhāyanti |
adhītagṃ haiva sa śēvadhi-manu parāiti |
bharadvājō ha tribhīrāyūrbhi rbrahmaçaryāmuvāsa |
tagṃ ha jīrṇigḡ sthaviraḡ ṣāyānam |
indrā upavrajyō vāca | bharadvāja | yattē caturthamāyū rdadyāṃ |
kimēnēna kuryā iti | brahmaçaryāmēvainēna carēyamiti hōvāca || 45 ||

T.B.3.10.11.4

tagṃ ha trīn giri-rūpāna vijñātāniva darśayāṃ cakāra |
tēṣagṃ haikaikasmān muṣṭināṣṣadādē | sa hōvāca |
bharadvājētyā mantryā | vēdā vā ētē | anantā vai vēdāḥ |
ētadvā ētai sribhi-rāyūrbhi-ranvāvōcathāḥ |
athā ta itāra-danānūktamēva | ēhīmaṃ viddhi |
ayam vai sārva vīdyēti || 46 ||

T.B.3.10.11.5

tasmai haitamagnigṃ sāvitraṃuvāca | tagṃ sa vīdītvā |
amrto bhūtvā | svargaṃ lōkamīyāya | ādityasya sāyūjyaṃ |
amrto haiva bhūtvā | svargaṃ lōkamēti |
ādityasya sāyūjyaṃ |
ya ēvam vēdā | ēṣō ēva trayī vīdyā || 47 ||

T.B.3.10.11.6

yāvāntagṃ ha vai trayyā vīdyayā lōkaṃ jāyati | tāvāntaṃ lōkaṃ jāyati |
ya ēvam vēdā | agnē rvā ētāni nāmadhēyāni |
agnērēva sāyūjyaḡ salōkatā-māpnōti |
ya ēvam vēdā | vāyō rvā ētāni nāmadhēyāni |
vāyōrēva sāyūjyaḡ salōkatā-māpnōti |

ya ēvaṃ vēdā | indrāsya vā ētāni nāmadhēyāni || 48 ||

T.B.3.10.11.7

indrāsyaiva sāyūjyaṃ salōkatā-māpnōti | ya ēvaṃ vēdā |
br̥haspatē rvā ētāni nāmadhēyāni |
br̥haspatērēva sāyūjyaṃ salōkatā-māpnōti |
ya ēvaṃ vēdā | prajāpātē rvā ētāni nāmadhēyāni |
prajāpātērēva sāyūjya salōkatā-māpnōti | ya ēvaṃ vēdā |
brahmāṇō vā ētāni nāmadhēyāni |
brahmāṇa ēva sāyūjyaṃ salōkatā-māpnōti |
ya ēvaṃ vēdā | sa vā ēṣō ṣgni-rāpakṣapucchō vāyurēva |
tasyāgni rmukhāṃ | asāvādityaḥ śirāḥ | sa yadētē dēvatē antārēṇa |
tathsarvaṃ sīvyati | tasmāth sāvitrah || 49 ||
hariḥ oṃ
|| iti taittariya yajubrāhmaṇē kāṭhakē prathamah praśnah samāptah ||

|| 3.2 taittariya yajurbrāhmaṇē kāṭhakē dvitīyah praśnah ||

hariḥ oṃ

T.B.3.11.1.1

lōkōṣsi svargōṣsi | anantōṣsya pārōṣsi |
akṣitōṣsya kṣayyōṣsi | tapāsaḥ pratiṣṭhā |
tvayīdamantaḥ | viśvāṃ yakṣaṃ viśvāṃ bhūtaṃ viśvaṃ subhūtaṃ |
viśvāsya bhartā viśvāsya janayitā |
tantvō-pādadhē kāmādugha-makṣitam | prajāpātistvā sādāyatu |
tayā dēvatāyā-ṣngiraśvad-dhruvāsīda || 50 ||

T.B.3.11.1.2

tapōṣsi lōkē śritam | tējasaḥ pratiṣṭhā |
tvayīda-mantaḥ | viśvāṃ yakṣaṃ viśvāṃ bhūtaṃ viśvaṃ subhūtaṃ |
viśvāsya bhartṛ viśvāsya janayitr |
tat tvōpādadhē kāmādugha-makṣitam |
prajāpātistvā sādāyatu |
tayā dēvatāyā-ṣngiraśvad-dhruvāsīda || 51 ||

T.B.3.11.1.3

tējōṣsi tapāsi śrītaṃ | samudrasyā pratiṣṭhā |
tvayīdamantaḥ | viśvāṃ yakṣaṃ viśvāṃ bhūtaṃ viśvagaṃ subhūtaṃ |
viśvāsyā bhartṛ viśvāsyā janayitr̥ | tat tvōpādadhē kāmādughā-makṣitaṃ |
prajāpātistvā sādayatu | tayā dēvatāyā-Śngiraśvad-dhruvāsīda || 52 ||

T.B.3.11.1.4

samudrōṣsi tējāsi śrītaḥ | apāṃ pratiṣṭhā | tvayīdamantaḥ |
viśvāṃ yakṣaṃ viśvāṃ bhūtaṃ viśvagaṃ subhūtaṃ |
viśvāsyā bhartā viśvāsyā janayitā |
taṃ tvōpādadhē kāmādughā-makṣitaṃ | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 53 ||

T.B.3.11.1.5

āpāḥ stha-ssamudrē śrītāḥ | pṛthivyāḥ pratiṣṭhā yuṣmāsū |
īdamantaḥ | viśvāṃ yakṣaṃ viśvāṃ bhūtaṃ viśvagaṃ subhūtaṃ |
viśvāsyā bhartṛyō viśvāsyā janayitryāḥ |
tā va upādadhē kāmādughā akṣitāḥ | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 54 ||

T.B.3.11.1.6

pṛthivyā-syaphsu śrītā | agnēḥ pratiṣṭhā | tvayīdamantaḥ |
viśvāṃ yakṣaṃ viśvāṃ bhūtaṃ viśvagaṃ subhūtaṃ |
viśvāsyā bhartṛī viśvāsyā janayitrī | tāṃ tvōpādadhē kāmādughā-makṣitaṃ
|
prajāpātistvā sādayatu | tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 55 ||

T.B.3.11.1.7

agnirāsi pṛthivyāgg śrītaḥ | antarīkṣasya pratiṣṭhā |
tvayīdamantaḥ | viśvāṃ yakṣaṃ viśvāṃ bhūtaṃ viśvagaṃ subhūtaṃ |
viśvāsyā bhartā viśvāsyā janayitā |
taṃ tvōpādadhē kāmādughā-makṣitaṃ | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 56 ||

T.B.3.11.1.8

antarīkṣa-masyagnau śrītaṃ | vāyōḥ pratiṣṭhā | tvayīdamantaḥ |
viśvāṃ yakṣaṃ viśvāṃ bhūtaṃ viśvagaṃ subhūtaṃ |
viśvāsyā bhartṛ viśvāsyā janayitr̥ |
tat tvōpādadhē kāmādughā-makṣitaṃ | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 57 ||

T.B.3.11.1.9

vāyurā-syantariḱṣē śrītaḥ | dīvaḥ pratiṣṭhā |
tvayīdamantaḥ | viśvām yaḱṣam viśvām bhūtaḥ viśvagr̥m subhūtaḥ |
viśvāsya bharta viśvāsya janayitā |
taḥ tvōpādadhē kāmadugha-makṣitaḥ | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 58 ||

T.B.3.11.1.10

dyaurāsi vāyau śritā | ādityasyā pratiṣṭhā |
tvayīdamantaḥ | viśvām yaḱṣam viśvām bhūtaḥ viśvagr̥m subhūtaḥ |
viśvāsya bhārtri viśvāsya janayitrī |
tām tvōpādadhē kāmadughā-makṣitām | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 59 ||

T.B.3.11.1.11

ādityōṣsi divi śrītaḥ | cāndramāsaḥ pratiṣṭhā |
tvayīdamantaḥ | viśvām yaḱṣam viśvām bhūtaḥ viśvagr̥m subhūtaḥ |
viśvāsya bharta viśvāsya janayitā |
taḥ tvōpādadhē kāmadugha-makṣitaḥ | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 60 ||

T.B.3.11.1.12

cāndramā asyādityē śrītaḥ | nakṣātrāṇām pratiṣṭhā |
tvayīdamantaḥ | viśvām yaḱṣam viśvām bhūtaḥ viśvagr̥m subhūtaḥ |
viśvāsya bharta viśvāsya janayitā |
taḥ tvōpādadhē kāmadugha-makṣitaḥ | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 61 ||

T.B.3.11.1.13

nakṣātrāṇistha cāndramāsi śritāni | saṁvathsarasyā pratiṣṭhā yuṣmāsū |
īdamantaḥ | viśvām yaḱṣam viśvām bhūtaḥ viśvagr̥m subhūtaḥ |
viśvāsya bhārtrṇi viśvāsya janayitrṇi |
tāni va upādadhē kāmadughā-nyakṣitāni | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 62 ||

T.B.3.11.1.14

saṁvathsarōṣsi nakṣātrēṣu śrītaḥ | ṛtūnām pratiṣṭhā | tvayīdamantaḥ |
viśvām yaḱṣam viśvām bhūtaḥ viśvagr̥m subhūtaḥ |

viśváśya bhartā viśváśya janayitā |
taṃ tvōpádadhē kāmādughā-makṣitam | prajāpātistvā sādāyatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 63 ||

T.B.3.11.1.15

ṛtavāsstha saṃvathsarē śritāḥ | māsānām pratiṣṭhā yuṣmāsū |
īdamantaḥ | viśvām yaḁkṣam viśvām bhūtam viśvagṃ subhūtam |
viśváśya bhartārō viśváśya janayitārāḥ |
tān. va upádadhē kāmādughā-nakṣitān | prajāpātistvā sādāyatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 64 ||

T.B.3.11.1.16

māsāssthartuśū śritāḥ | ardhā māsānām pratiṣṭhā yuṣmāsū |
īdamantaḥ | viśvām yaḁkṣam viśvām bhūtam viśvagṃ subhūtam |
viśváśya bhartārō viśváśya janayitārāḥ |
tān. va upádadhē kāmādughā-nakṣitān | prajāpātistvā sādāyatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 65 ||

T.B.3.11.1.17

ardhamāsā-ssthā māsu śritāḥ | ahōrātrayōḥ pratiṣṭhā yuṣmāsū |
īdamantaḥ | viśvām yaḁkṣam viśvām bhūtam viśvagṃ subhūtam |
viśváśya bhartārō viśváśya janayitārāḥ |
tān. va upádadhē kāmādughā-nakṣitān | prajāpātistvā sādāyatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 66 ||

T.B.3.11.1.18

ahōrātrēsthō śrdhamāsēśū śritē |
bhūtasyā pratiṣṭhē bhavyāśya pratiṣṭhē | yuvayō-īdamantaḥ |
viśvām yaḁkṣam viśvām bhūtam viśvagṃ subhūtam |
viśváśya bhartryau viśváśya janayitryau |
tē vāmupádadhē kāmādughē-akṣitē | prajāpātistvā sādāyatu |
tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda || 67 ||

T.B.3.11.1.19

paurṇamā-syaṣṭākā śmāvāśyā | annādāḥ sthānnādughō yuṣmāsū |
īdamantaḥ | viśvām yaḁkṣam viśvām bhūtam viśvagṃ subhūtam |
viśváśya bhartryō viśváśya janayitryāḥ |
tā va upádadhē kāmādughā-akṣitāḥ | prajāpātistvā sādāyatu |

tayā dēvatāyā-Śngirasvad dhruvāsīda ॥ 68 ॥

T.B.3.11.1.20

rāḍasi br̥hatī śrīrasīndrā-patnī dharmāpatnī | viśvām bhūtamanu prabhūtā
|
tvayīdamantaḥ | viśvām yaḁṣam viśvām bhūtaṁ viśvagr̥m subhūtaṁ |
viśvāsya bhartṛī viśvāsya janayitrī |
tām tvōpādadhē kāmaḍughā-maḁṣītām | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngirasvad dhruvāsīda ॥ 69 ॥

T.B.3.11.1.21

ōjōṣsi saḥōṣsi | balāmasi bhrājōṣsi |
dēvānām dhā māmr̥tām | amartya-stapōjāḥ | tvayīdamantaḥ |
viśvām yaḁṣam viśvām bhūtaṁ viśvagr̥m subhūtaṁ |
viśvāsya bhartā viśvāsya janayitā |
tam tvōpādadhē kāmaḍugha-maḁṣītām | prajāpātistvā sādayatu |
tayā dēvatāyā-Śngirasvad dhruvāsīda ॥ 70 ॥

T.B.3.11.2.1

tvamāgnē rudrō asūrō maḥō divaḥ | tvagr̥m śarddhō mārūtaṁ pr̥kṣa īśiṣē
| tvam vātaīrarūnai ryāsi sāmgayah | tvam pūṣā vidhataḥ pāsī nutmanā |
dēvā dēvēṣu śrayaddhvaṁ | prathāmā dvitīyēṣu śrayaddhvaṁ |
dvitīyā-str̥tīyēṣu śrayaddhvaṁ | tr̥tīyā-ścaturthēṣu śrayaddhvaṁ |
caturthāḥ pañcamēṣu śrayaddhvaṁ | pañcamāḥ ṣaṣṭhēṣu śrayaddhvaṁ ॥
71 ॥

T.B.3.11.2.2

ṣaṣṭhāḥ sap̥tamēṣu śrayaddhvaṁ | sap̥tamā aṣṭamēṣu śrayaddhvaṁ |
aṣṭamā navamēṣu śrayaddhvaṁ | navamā daśamēṣu śrayaddhvaṁ |
daśamā ēkādaśēṣu śrayaddhvaṁ | ēkādaśā dvādaśēṣu śrayaddhvaṁ |
dvādaśā-str̥yōdaśēṣu śrayaddhvaṁ | trayōdaśā-ścaturdaśēṣu śrayaddhvaṁ
| caturdaśāḥ pañcadaśēṣu śrayaddhvaṁ |
pañcadaśāḥ ṣōdaśēṣu śrayaddhvaṁ ॥ 72 ॥

T.B.3.11.2.3

ṣōdaśāḥ sap̥tadaśēṣu śrayaddhvaṁ | sap̥tadaśā aṣṭādaśēṣu śrayaddhvaṁ |
aṣṭādaśā ēkāna-viḁṣēṣu śrayaddhvaṁ |
ēkāna-viḁṣā viḁṣēṣu śrayaddhvaṁ |

vīgṃsā́ ēkavīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 ēkavīgṃsā́ dvāvīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 dvāvīgṃsā́-strāyō-vīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 trayōvīgṃsā́-ścātu rvīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 caturvīgṃsā́ḥ pañcavīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 pañcavīgṃsā́ḥ ṣaḍ-vīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ || 73 ||

T.B.3.11.2.4

ṣaḍvīgṃsā́-ssapta vīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 sapta vīgṃsā́ aṣṭāvīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 aṣṭāvīgṃsā́ ēkānnatrīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 ēkānnatrīgṃsā́-strīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 trīgṃsā́ ēkatrīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 ēkatrīgṃsā́ dvātrīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 dvātrīgṃsā́-strāyastriīgṃsēṣú śrayaddhvaṃ |
 dēvāstrirē-kādaśā-stristrāya-strīgṃsā́ḥ |
 uttārē bhavata | uttāra vartmānaḥ uttāra satvānaḥ |
 yatkāma idam juhōmi | tanmē samṛddhyatām |
 vayaggsyāma patāyō rayīnām | bhūrbhuvāsvāsvāhā || 74 ||

T.B.3.11.3.1

agnāviṣṇū sajōśāsā | imā vārddhantu vāṅgirāḥ |
 dyumnai rvājēbhi-rāgātām | rājñī virājñī | samrājñī svarājñī |
 arciḥ śōciḥ | tapō harō bhāḥ | agniḥ sōmō bṛhaspatiḥ |
 viśvé dēvā bhuvānasya gōpāḥ | tē sarvé saṅgatyā |
 idam mē prāvātā vacāḥ | vayagg syāma patāyō rayīnām |
 bhūr-bhuvāsvāsvāhā || 75 ||

T.B.3.11.4.1

annāpatē ṣnāsyā nō dēhi | anamīvasyā śuṣmiṇāḥ |
 praprādātā-rāntāriṣāḥ | ūrjām nō dhēhi dvīpadē catuṣpadē |
 agnē pṛthivī patē | sōmā vīrudhām patē | tvaṣṭāḥ samidhām patē |
 viṣṇā-vāsānām patē | mitrā satyānām patē | varūṇa dharmanām patē || 76 ||

T.B.3.11.4.2

marutō gaṇānām patayah | rudrā paśūnām patē | indraūjasām patē |
 bṛhaspatē brahmaṇaspatē | ārucārōcē Ṣhagg svayam |
 rucā rūrucē-rōcāmānaḥ | atītyādaḥ svārābhārēha |

tasmin. yōnaū prajānau prajāyēya | vāyagg syāma patāyō rayīnām |
bhūrbhuvāssvāsvāhā || 77 ||

T.B.3.11.5.1

sapta tē agnē samidhāḥ sapta jihvāḥ |
saptara.śayaḥ saptadhāmā priyaṇī | sapta hōtrā anuvīdvān |
sapta yōnī-rāpṛṇasvā ghṛtēnā | prācī dik | agni rdēvatā |
agnigṃ sa diśām dēvaṃ dēvatānā-mṛcchatu | yō maītasyai
diśō ṣbhīdāsāti | dakṣiṇā dik | indrō dēvatā || 78 ||

T.B.3.11.5.2

indragṃ sa diśām dēvaṃ dēvatānā-mṛcchatu |
yō maītasyai diśō ṣbhīdāsāti | prācī dik | sōmō dēvatā |
sōmagṃ sa diśām dēvaṃ dēvatānā-mṛcchatu | yō maītasyai diśō ṣbhīdāsāti
| udīcī dik | mītrā-varūṇau dēvatā |
mītrā-varūṇau sa diśām dēvau dēvatānā-mṛcchatu |
yō maītasyai diśō ṣbhīdāsāti || 79 ||

T.B.3.11.5.3

ūrdhvā dik | bṛhaspati rdēvatā | bṛhaspatigṃ sa diśām dēvaṃ dēvatānā-
mṛcchatu | yō maītasyai diśō ṣbhīdāsāti |
iyandik | aditi rdēvatā |
aditigṃ sa diśām dēvīm dēvatānā-mṛcchatu |
yō maītasyai diśō ṣbhīdāsāti |
puruṣō dik | puruṣō mē kāmān thsamārdhayatu || 80 ||

T.B.3.11.5.4

andhō jāgṛviḥ prāṇa | asāvēhī | badhīra ākrandayita-rapāna | asāvēhī |
uśasā-muśasa-maśīya | ahamasō jyōtīrasīya |
ahamasō ṣpōśīya | vāyagg syāma patāyō rayīnām |
bhūrbhuvāssvāsvāhā || 81 ||

T.B.3.11.6.1

yattē scitaṃ yadūcitantē agnē | yattā ūnam yadutē stīriktaṃ |
ādityāsta-daṅgīrasa-ścinvantu | viśvē tē dēvāscitīmā-pūrayantu | citaścāsi
sañcitaścā-syagnē |
ētāvāggścāsi bhūyāgg ścāsyagnē | lōkaṃ pṛṇacchīdraṃ pṛṇa |

athō sīda śivā tvam | indrāgnī tvā brhaspatiḥ |
asmin. yōnā-vasīṣadann || 82 ||

T.B.3.11.6.2

tayā dēvatāyā-Śngirasvad dhruvāsīda | tā āsya sūdādōhasaḥ |
sōmagg śrīṇanti pṛśnāyaḥ | janmām dēvānām viśāḥ |
triṣvā rōcanē divaḥ | tayā dēvatāyā-Śngirasvad dhruvāsīda |
agnē dēvāgṃ ihāvāha | jajñānō vṛkta bāra.hiṣē |
asi hōtā na idyāḥ | agānma mahā manāsā yaviṣṭham || 83 ||

T.B.3.11.6.3

yō dīdāya samiddhassvē dūrōṇē | citrabhānū rōdāsī antarurvī |
svāhutaṃ viśvataḥ pratyāñcām | mēdhākāram vidathāsya prasādhānam |
agnigṃ hōtāram paribhūtāmam matim | tvāmarbhāsya haviśāḥ samānamit
| tvām mahō vṛnatē narō nānyam-tvat | maṇuṣvatvā nidhīmahi |
maṇuṣvath samidhīmahi | agnē maṇuṣva-dāngiraḥ || 84 ||

T.B.3.11.6.4

dēvān dēvāya tē yāja | agnirhi vājinām viśē |
dadāti viśvacāra.ṣaṇiḥ | agnī rāyē svābhuvām |
sa pṛtō yāti vāryām | iṣagg stōṭṛbhya ābhāra |
pṛṣṭō divi pṛṣṭō agniḥ pṛthivyām | pṛṣṭō viśvā ośadhī-rāvivēsa | vaiśvānaraḥ
sahasā pṛṣṭō agniḥ |
sa nō divā sariṣaḥ pātu naktām || 85 ||

T.B.3.11.7.1

ayam vāva yaḥ pavatē | sōṣgni nārcikētaḥ | sa yat prān pavatē | tadāsya
śirāḥ | atha yad dākṣiṇā | sa dakṣiṇaḥ pakṣaḥ |
atha yat pratyak | tat pucchām | ya dudañ | sa uttāraḥ pakṣaḥ || 86 ||

T.B.3.11.7.2

atha yath saṃvātī | tadāsya samañcānam ca prasāraṇam ca |
athō sapamdēvāsya sā | sagṃ ha vā āsmai sa kāmāḥ padyatē |
yat kāmō yajātē | yōṣgniṃ nārcikētam cinutē |
ya ū caina-mēvam vēdā | yō ha vā agnē rnārcikētasyā-yatānam
pratiṣṭhām vēdā | āyatānavān bhavati | gacchāti pratiṣṭhām || 87 ||

T.B.3.11.7.3

hirāṇyaṃ vā agnē rnācīkētasyā-yatānaṃ pratiṣṭhā | ya ēvaṃ veda |
 āyatānavān bhavati | gacchāti pratiṣṭhām |
 yō ha vā agnē rnācīkētasya śarīraṃ veda |
 sa śarīra ēva svargaṃ lōkamēti | hirāṇyaṃ vā agnē rnācīkētasya śarīraṃ
 | ya ēvaṃ veda | sa śarīra ēva svargaṃ lōkamēti |
 athō yathā rukma ut-tāptō bhāyyāt || 88 ||

T.B.3.11.7.4

ēvamēva sa tējāsā yaśāsā | aṣmiggścā lōkē -ṣmuṣmiggśca bhāti | uravō
 ha vai nāmaitē lōkāḥ | yē-Svárēṇādityaṃ |
 athā haitē variyāgṃsō lōkāḥ | yē parēṇādityaṃ |
 antavantagṃ ha vā ēṣa kṣayyaṃ lōkaṃ jāyati | yō-Svárēṇādityaṃ |
 athā haiṣō-ṣnanta-māpāra-mākṣayyaṃ lōkaṃ jāyati |
 yaḥ parēṇādityaṃ || 89 ||

T.B.3.11.7.5

anantaṃ ha vā āpāra-mākṣayyaṃ lōkaṃ jāyati | yōṣgnim nācīkētaṃ
 cīnutē | ya ū caina-mēvaṃ veda | athō yathā rathē tiṣṭhan pakṣāsī paryā-
 varttāmānē pratyapēkṣatē | ēva-māhōrātrē pratyapēkṣatē |
 nāsyā-hōrātrē lōkamāpnutaḥ | yōṣgnim nācīkētaṃ cīnutē |
 ya ū caina-mēvaṃ veda || 90 ||

T.B.3.11.8.1

uśan ha vai vājaśravaṣaḥ sārvaṇvēdaḥ saṃdādaḥ |
 tasyā ha nacīkētā nāmā putra āsa | tagṃ hā kumāragṃ santāṃ | dakṣiṇāsu
 nīyamānāsu śraddhā vivēśa | sa hōvāca |
 tata kasmai māṃ dāsyasīti | dvitīyāṃ tṛtīyāṃ | tagṃ ha parīta uvāca |
 mṛtyavē tvā dadāmiti | tagṃ ha smō-tthitaṃ vāgabhi-vādati || 91 ||

T.B.3.11.8.2

gautāma kumāramiti | sa hōvāca | parēhi mṛtyō rgrhān |
 mṛtyavē vai tvāṣdā-miti | taṃ vai pravasantaṃ gantā-sīti hōvāca |
 tasyāṣma tīsrō rātrī-ranāśvān grhē vāsātāt |
 sa yadi tvā pṛcchēt | kumāra kati rātrī-ravāthsī-riti |
 tīsra iti prāti brūtāt | kiṃ prāthamāgṃ rātrī-māśnā iti || 92 ||

T.B.3.11.8.3

prajāṃ ta itī | kiṃ dvitīyā-mitī | paśūggsta itī |
 kiṃ tṛtīyā-mitī | sādhuḅkr̥tyāṃ ta itī | taṃ vai praṃvasāntaṃ jagāma | tasyā
 ha tīsrō rātrī-ranāśvān gṛha ūvāsa | tamāgatya papraccha | kumāra kati
 rātrī-ravāthsī-ritī | tīsra itī pratyūvāca || 93 ||

T.B.3.11.8.4

kiṃ prāthamāgṃ rātrī-māsnā itī | prajāṃ ta itī |
 kiṃ dvitīyā-mitī | paśūggsta itī | kiṃ tṛtīyā-mitī | sādhuḅkr̥tyāṃ ta itī |
 namāstē astu bhagava itī hōvāca |
 varāṃ vṛṇīṣvētī | pītarāmēva jīvānnayānītī |
 dvitīyāṃ vṛṇīṣvētī || 94 ||

T.B.3.11.8.5

iṣṭāpūrttayō rmē śkṣitīṃ brūhītī hōvāca |
 tasmai hai tamagniṃ nācīkēta-mūvāca |
 tatō vai tasyē-ṣṭāpūrttē nā kṣīyētē |
 nāsyēṣṭā-pūrttē kṣīyētē | yōṣgniṃ nācīkētaṃ cīnutē |
 ya ū caina-mēvaṃ vēdā | tṛtīyāṃ vṛṇīṣvētī |
 puna mṛṛtyō rmē śpājītiṃ brūhītī hōvāca |
 tasmai hai tamagniṃ nācīkēta-mūvāca |
 tatō vai sōṣpā puna mṛṛtyu-mājayat || 95 ||

T.B.3.11.8.5

apā puna mṛṛtyuṃ jāyati | yōṣgniṃ nācīkētaṃ cīnutē |
 ya ū caina-mēvaṃ vēdā | prajāpātī rvai prajākāmā-stapō-stapyata |
 sa hirāṇya-mudāsyat | ta-dagnau prāsyāt |
 ta-dāsmā nācchādayat | tad dvitīyāṃ prāsyāt |
 ta-dāsmā nai vācchādayat |
 tat tṛtīyāṃ prāsyāt || 96 ||

T.B.3.11.8.6

ta-dāsmā nai vācchādayat | ta-dātma-nnēva hṛdayyēṣgnau
 vaiśvānarē prāsyāt | ta-dāsmā acchadayat |
 tasmād hirāṇyaṃ kaṇiṣṭhaṃ dhanānāṃ |
 bhūñjat priyatāmāṃ | hṛdayajagṃ hi | sa vai tamēva nāvīndat |
 yasmai tām dakṣiṇā-manēṣyat |
 tāgg svāyāiva hastāya dakṣiṇāyānayat | tām pratyagrṇhāt || 97 ||

T.B.3.11.8.7

dakṣāya tvā dakṣiṇām pratigrhṇāmīti | sō ṣdakṣata dakṣiṇām pratigrhya |
dakṣātē ha vai dakṣiṇām pratigrhya | ya ēvaṃ veda |
ētaddhāsmā vai tad vidvāgmsō vājaśraṇasā gōtāmāḥ |
apyānūdēśyām dakṣiṇām pratigrhṇanti | ubhayēna vyaṃ dakṣiṣyāmaha
ēva dakṣiṇām pratigrhyēti | tē ṣdakṣanta dakṣiṇām pratigrhya |
dakṣātē ha vai dakṣiṇām pratigrhya | ya ēvaṃ veda |
pra hānyam vlināti || 98 ||

T.B.3.11.9.1

tagm haita-mēkē paśubandha ēvōttāra-vēdyām cinvatē |
uttaravēdi sāmmita ēṣōṣgniriti vadāntaḥ |
tanna tathā kuryāt | ēta-magnim kāmēṇa vyārdhayēt |
sa ēnaṃ kāmēṇa vyārdhaḥ | kāmēṇa vyārdhayēt |
saumyē vāvai nāmadhvarē cinvīta |
yatrā vā bhūyiṣṭhā āhūtayō hūyēraṇṇ |
ēta-magnim kāmēṇa samārdhayati | sa ēnaṃ kāmēṇa samārdhaḥ || 99 ||

T.B.3.11.9.2

kāmēṇa samārdhayati | athā hainaṃ purarśayaḥ |
uttaravēdyā-mēva satriyāma-cinvata | tatō vai tēṣvīndanta prajāṃ |
abhi svargam lōka-mājayann | vīndatā ēva pajāṃ |
abhi svargam lōkaṃ jāyati | yō ṣgnim nācīkētam cinutē |
ya ū caina-mēvaṃ veda | athā hainaṃ vāyu ṛddhikāmaḥ || 100 ||

T.B.3.11.9.3

yathānyupta-mēvōpādadhē | tatō vai sa ētā-mṛddhi-mārdhnōt |
yāmīdam vāyu ṛddhaḥ | ētā-mṛddhi-mṛddhnōti |
yāmīdam vāyu ṛddhaḥ | yōṣgnim nācīkētam cinutē |
ya ū caina-mēvaṃ veda | athā hainaṃ gōbalō vārṣṇāḥ paśukāmaḥ |
pāmktāmēva cikyē | pañcā purastāt || 101 ||

T.B.3.11.9.4

pañcā dakṣiṇataḥ | pañcā paścāt | pañcōttarataḥ | ēkāṃ maddhyē |
tatō vai sa sahasrām paśūn prāpnōt | pra sahasrām paśū-nāpnōti |
yōṣgnim nācīkētam cinutē | ya ū caina-mēvaṃ veda |
athā hainaṃ prajāpāti rjyaiṣṭhyākāmō yaśāskāmaḥ prajānānakāmaḥ |

trivṛtāmēva cikyē ॥ 102 ॥

T.B.3.11.9.5

sap̄ta purastāt | t̄isrō dākṣiṇataḥ | sap̄ta paścāt | t̄isra uttārataḥ | ēkām
maddhyē | tatō vai sa prayaśō jyaiṣṭhya-māpnōt |
ētām prajātiṃ prajāyata | yāmidam̄ prajāḥ prajāyantē |
trivṛd vai jyaiṣṭhyām̄ | mātā pitā putrah̄ ॥ 103 ॥

T.B.3.11.9.6

trivṛt prajanānam̄ | upasthō yōnī rmaddhyamā |
prayaśō jyaiṣṭhya-māpnōti | ētām̄ prajātiṃ prajāyatē |
yāmidam̄ prajāḥ prajāyantē | yōṣgnim̄ nācikētam̄ cinūtē |
ya ū cainamēvam̄ vēdā | athā haina-mindrō jyaiṣṭhyākāmaḥ |
ūdrdhvā ēvō-pādadhē | tatō vai sa jyaiṣṭhyāma-gacchat ॥ 104 ॥

T.B.3.11.9.7

jyaiṣṭhyām̄ gacchati | yōṣgnim̄ nācikētam̄ cinūtē |
ya ū caina-mēvam̄ vēdā | athā haina-masāvādityaḥ svargakāmaḥ |
prācīrēvō-pādadhē | tatō vai sōṣbhi svargam̄ lōka-mājayat |
abhi svargam̄ lōkam̄ jāyati | yōṣgnim̄ nācikētam̄ cinūtē |
ya ū caina-mēvam̄ vēdā | sa yadīcchēt ॥ 105 ॥

T.B.3.11.9.8

tējasvī yaśasvī brāhmavarcasī syāmitī | prānā hōtu rddhiṣṇyā-duthsārpēt
| yēyam̄ prāgād yaśasvatī | sā mā prōrṇōtu |
tējasā yaśasā brahmavarcasēnētī | tējasvyēva yaśasvī
brāhmavarcasī bhāvati | athā yadīcchēt | bhūyiṣṭham̄ mē śraddādhīrann |
bhūyiṣṭhā dakṣiṇā nayēyuriti | dakṣiṇāsu nīyamānāsu prācyēhi prācyēhīti
prācī juṣāṇā vētvājyāsyā svāhētī
sruvēṇō-pahatyā havanīyē juhuyāt ॥ 106 ॥

T.B.3.11.9.9

bhūyiṣṭha-mēvāsmāi śraddādhātē | bhūyiṣṭhā dakṣiṇā nayanti |
purīṣa-mupaḍhāyā | citi-klṛptibhi-rabhīmr̄syā |
agnim̄ praṇīyōpa-samādhāyā | catāsra ētā āhūtī rjuhōti |
tvamāgnē rudra itī śatarudrīyāsyā rūpam̄ |
agnā-viṣṇū itī vasōrdhārāyāḥ | annāpata ityānna hōmaḥ |
sap̄ta tē agnē samidhāḥ sap̄ta jihvā itī viśvapriḥ ॥ 107 ॥

T.B.3.11.10.1

yāṃ prāthamā-miṣṭākā-mupaḍadhāti | iṃmaṃ tayā lōka-mabhi jāyati |
athō yā aṣmin lōkē dēvatāḥ |
tāsāgṃ sāyūjyaḃ salōkatā-māpnōti | yāṃ dvitīyā-mupaḍadhāti |
antarikṣalōkaṃ tayā-ṣbhi jāyati |
athō yā antarikṣa lōkē dēvatāḥ |
tāsāgṃ sāyūjyaḃ salōkatā-māpnōti |
yāṃ tṛtīyā-mupaḍadhāti | aṃuṃ tayā lōka-mabhi jāyati || 108 ||

T.B.3.11.10.2

athō yā aṃuṣmin lōkē dēvatāḥ | tāsāgṃ sāyūjyaḃ
salōkatā-māpnōti | athō yā aṃūritārā aṣṭādāśa |
ya ēvāmī uravāśca variyāgṃsaśca lōkāḥ |
tānēva tābhīrabhi jāyati | kāmaçārō ha vā aśyōruṣū ca variyassu ca lōkēṣū
bhavati | yōṣgnim nācīkētaṃ cīnutē |
ya ū caina-mēvaṃ vēdā | saṃvathsarō vā agni nācīkētaḥ |
tasyā vasantaḥ śirāḥ || 109 ||

T.B.3.11.10.3

grīṣmō dakṣiṇaḥ pakṣaḥ | varṣā uttāraḥ | śarat pucchāṃ |
māsāḥ karmakārāḥ | ahōrātrē śatarudriyāṃ | parjanyaō vasōrdhārā |
yathā vai parjanyaḥ suvṛṣṭam vṛṣṭvā |
prajābhyaḥ sarvān kāmānth sampūrayāti | ēva-mēva sa tasya sarvān
kāmānth sampūrayati | yōṣgnim nācīkētaṃ cīnutē || 110 ||

T.B.3.11.10.4

ya ū caina-mēvaṃ vēdā | saṃvathsarō vā agni nācīkētaḥ |
tasyā vasantaḥ śirāḥ | grīṣmō dakṣiṇaḥ pakṣaḥ |
varṣāḥ pucchāṃ | śaraduttāraḥ pakṣaḥ | hēmāntō maddhyāṃ |
pūrva pakṣāscitāyaḥ | aparā pakṣāḥ puriṣam | ahōrātrāṇiṣṭākāḥ |
ēṣa vāva sōṣgni-rāgnimayaḥ punarṇavaḥ |
agnimayō ha vai pūnarṇavō bhūtvā | svargaṃ lōka-mēti |
ādityasya sāyūjyaṃ | yōṣgnim nācīkētaṃ cīnutē |
ya ū caina-mēvaṃ vēdā || 111 ||
hariḥ ōṃ
|| iti taittirīya yajubrāhmaṇē kāṭhakē dvitīyaḥ praśnaḥ samāptaḥ ||

॥ hariḥ ṁ ॥

T.B.3.12.1.1

tubhyantā āngirasta-māśyāma taṅkāmāmagṇē |
 āśānām tvā viśvā āśāḥ | anū nōsdyānūmatī-ranvi-dānumatē tvam |
 kāmō bhūtasya kāmastadagrē | brahmā jajñānaṃ pitā virājāṃ |
 yajñō rāyōśyam yajñah | āpō bhadrā āditpāśyāmi |
 tubhyam bharanti yō dēhyaḥ | pūrvam dēvā apārēṇa prāṇāpānau |
 havyāvāhagg sviṣṭam || 112 ||

T.B.3.12.2.1

dēvēbhyō vai svargō lōkastirō bhavati | tē prajāpāti-mabruvann |
 prajāpatē svargō vai nō lōkastirō bhūt | tamanvicchēti |
 tam yajñakratubhi-ranvaicchat | tam yajñakratubhi-rnānvāvindat |
 tamiṣṭibhi-ranvaicchat | tamiṣṭibhi-ranvāvindat |
 tadiṣṭinā-miṣṭitvam | eṣṭāyō havi nāmā |
 tā iṣṭāya ityācākṣatē parōkṣēṇa | parōkṣā priyā iva hi dēvāḥ || 113 ||

T.B.3.12.2.2

tamāśā-bravīt | prajāpata āśayā vai śrāmyasi |
 ahamuvā āśāsmi | mām nu yajasva |
 athā tē satyāśśā bhaviṣyati | anū svargam lōkam vēthsyasīti |
 sa etamagnayē kāmāya purōdāśā-maṣṭākāpālam nirāvapat |
 āśāyai carum | anūmatyai carum | tatō vai tasyā satyāśśā bhavati | anū
 svargam lōka-māvindat | satyā ha vā aśyāśā bhavati |
 anū svargam lōkam vindati | ya etēnā haviṣā yajātē |
 ya ū cainadēvam veda | sōstrā juhōti |
 agnayē kāmāya svāhāśśāyai svāhā |
 anūmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāya lōkāya svāhāsgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti || 114 ||

T.B.3.12.2.3

tam kāmō bravīt | prajāpatē kāmēna vai śrāmyasi |
 ahamuvai kāmōsmi | mām nu yajasva | athā tē satyah kāmō bhaviṣyati
 | anū svargam lōkam vēthsyasīti | sa etamagnayē
 kāmāya purōdāśā-maṣṭākāpālam nirāvapat | kāmāya carum |

anúmatyai caruṃ | tatō vai tasyā satyaḥ kāmōṣbhavat |
 anú svargam lōkamāvindat | satyō ha vā āsya kāmō bhavati |
 anú svargam lōkam vīndati | ya ētēnā haviṣā yajātē |
 ya ūcainadēvaṃ vēdā | sōstrā juhōti | agnayē kāmāya svāhā kāmāya
 svāhā | anúmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāyā lōkāya svāhā ṣgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti || 115 ||

T.B.3.12.2.4

tam brahmāṣbravīt | prajāpatē brahmaṇā vaiśrāmyasi | ahamuvai brah-
 māṣsmi | mām nu yājasva | athā tē brahmaṇvān. yajñō bhaviṣyati |
 anú svargam lōkam vēthsyasītī |
 sa ētamagnayē kāmāya purōdāśā-maṣṭākāpālam nirāvapat |
 brahmaṇē caruṃ | anúmatyai caruṃ | tatō vai tasyā brahmaṇvān yajñōṣb-
 havat | anú svargam lōkamāvindat | brahmaṇvān ha vā āsya yajñō bhavati
 | anú svargam lōkam vīndati | ya ētēnā haviṣā yajātē |
 ya ūcainadēvaṃ vēdā | sōstrā juhōti |
 agnayē kāmāya svāhā brahmaṇē svāhā |
 anúmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāyā lōkāya svāhā ṣgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti || 116 ||

T.B.3.12.2.5

tam yajñōṣbravīt | prajāpatē yajñēnā vaiśrāmyasi |
 ahamuvai yajñōṣsmi | mām nu yājasva |
 athā tē satyō yajñō bhaviṣyati | anú svargam lōkam vēthsyasītī |
 sa ētamagnayē kāmāya purōdāśā-maṣṭākāpālam nirāvapat |
 yajñāyā caruṃ | anúmatyai caruṃ | tatō vai tasyā satyō yajñōṣbhavat |
 anú svargam lōkamāvindat | satyō ha vā āsya yajñō bhavati |
 anú svargam lōkam vīndati | ya ētēnā haviṣā yajātē |
 ya ūcainadēvaṃ vēdā | sōstrā juhōti |
 agnayē kāmāya svāhā yajñāya svāhā |
 anúmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāyā lōkāya svāhā ṣgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti || 117 ||

T.B.3.12.2.6

tamāpōṣbruvann | prajāpatēṣphsu vai sarvē kāmāḥ śritāḥ |
 vayamu vā āpāssmaḥ | asmānu yājasva |
 atha tvayi sarvē kāmāḥ śrayiṣyantē |
 anú svargam lōkam vēthsyasītī | sa ētamagnayē kāmāya purōdāśā-maṣṭākāpālam
 nirāvapat | adbhyaścāruṃ | anúmatyai caruṃ |

tatō vai tasmīn^h-sarvē kāmā^h aśrayanta | anúsvargam^h lōkamāvindat | sarvē
ha vā aśmīn^h kāmā^h śrayantē | anú svargam^h lōkam^h vīndati | ya ētēnā^h
haviṣā yajātē | ya ūcainadēvam^h vēdā | sōstrā juhōti | agnayē kāmāya^h
svāhā^h sdbhyassvāhā^h |

anumatyai svāhā^h prajāpātayē svāhā^h |

svargāya^h lōkāya^h svāhā^h sgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti || 118 ||

T.B.3.12.2.7

tama^hgni rbālīmānā bravīt | prajāpatē sgnayē vai bālīmatē sarvāṇi bhūtāni^h
baliḡm hāranti | ahamu vā agni rbālīmānāsmi |
mām nu yajasva | athā tē sarvāṇi bhūtāni^h baliḡm hāriṣyanti |
anú svargam^h lōkam^h vēthsyasīti | sa ētamagnayē kāmāya purōdāśā-maṣṭākāpāla^h
nirāvapat | agnayē balīmatē^h caruḡm | anumatyai caruḡm | tatō vai tasmai^h
sarvāṇi bhūtāni^h bali-māharann |

anú svargam^h lōkamāvindat |

sarvāṇi ha vā aśmai bhūtāni^h baliḡm hāranti |

anú svargam^h lōkam^h vīndati | ya ētēnā^h haviṣā yajātē |

ya ūcainadēvam^h vēdā | sōstrā juhōti |

agnayē kāmāya^h svāhā^h sgnayē balīmatē svāhā^h |

anumatyai svāhā^h prajāpātayē svāhā^h |

svargāya^h lōkāya^h svāhā^h sgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti || 119 ||

T.B.3.12.2.8

tamanúvittira-bravīt | prajāpatē svargam^h vai lōkamanú-vivithsasi | ahamu^h
vā anúvittirasmi | mām nu yajasva |

athā tē satyā snúvitti-rbhaviṣyati |

anú svargam^h lōkam^h vēthsyasīti | sa ētamagnayē kāmāya purōdāśā-maṣṭākāpāla^h
nirāvapat | anúvittiyai caruḡm | anumatyai caruḡm |

tatō vai tasyā satyā snúvittira bhavat |

anú svargam^h lōka-māvindat | satyā ha vā asyānúvitti-rbhavati | anú svargam^h
lōkam^h vīndati | ya ētēnā^h haviṣā yajātē |

ya ūcainadēvam^h vēdā | sōstrā juhōti |

agnayē kāmāya^h svāhā^h-snúvittiyai svāhā^h |

anumatyai svāhā^h prajāpātayē svāhā^h |

svargāya^h lōkāya^h svāhā^h sgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti || 120 ||

T.B.3.12.2.9

tā vā ētāssapta svargasyā^h lōkasya^h dvārāḡ |

dīvaḡ śyēnayō snúvittayō nāmā | āśā^h prathamāḡm rākṣati |

kāmō dvitīyāṃ | brahmā tṛtīyāṃ | yajñaścāturthīm | āpāḥ pañcamīm |
 agni rbālimān-thṣaṣṭhīm | anūvittih saptamīm |
 anū ha vai svargam lōkam vindati |
 kāmācārōssya svargē lōkē bhāvati | ya ētābhi-riṣṭibhi-ryajatē |
 ya ucainā ēvam veda | tāsvanviṣṭi |
 paṣṭhauhī varām dādyāt kaḡm sañcā |
 striyai cābhāragm samṛddhyai || 121 ||

T.B.3.12.3.1

tapāsā dēvā dēvatā-magrā āyann | tapāsarṣāyaḥ svā-ranvāvindann |
 tapāsā sapatnān prañūdāmārātīḥ | yēnēdam viśvam paribhūtam yadasti |
 prathamajam dēvagam haviṣā vidhēma | svayabhūm brahmā paramam tapō
 yat |
 sa ēva putrah sa pitā sa mātā | tapō ha yakṣam prathamagam sambābhūva
 |
 śraddhayā dēvō dēvatva-māsnutē | śraddhā pratiṣṭhā lōkasyā dēvī || 122 ||

T.B.3.12.3.2

sā nō juṣāṇōpā yajña-māgāt | kāmavathsā Smṛtam duhānā |
 śraddhā dēvī prathamajā rtasyā | viśvāsya bhārtrī jagātaḥ pratiṣṭhā |
 tāgg śraddhāgam haviṣā yajāmahē | sā nō lōka-mamṛtam dadhātu |
 īśānā dēvī bhuvānasyādhi patnī | āgāthsatyagam havirīdam juṣānam |
 yasmāddēvā jāññirē bhuvānañca viśvē |
 tasmai vidhēma haviṣā ghṛtēnā || 123 ||

T.B.3.12.3.3

yathā dēvaiḥ sādhamādām madēma | yasyā pratiṣṭhō-rvantarikṣam |
 yasmāddēvā jāññirē bhuvānañca sarvē | tathsatya-marcadupā-yajnam na
 āgāt | brahmāhūtī-rupa mōdāmānam | manāsō vaśē sarvāmīdam bābhūva
 | nānyasya manō vaśamanviyāya | bhīṣmō hi dēvaḥ sahāsaḥ sahiyān | sa
 nō juṣāṇa upā yajnamāgāt |
 ākūtīnā-madhīpatīm cētāsām ca || 124 ||

T.B.3.12.3.4

saṅkalpajūtim dēvam vipāścim | manō rājānamiha varddhayāntaḥ |
 upahavēssya sumātau syāma | carānam pavitram vitātam purānam |
 yēnā pūtastarāti duṣkṛtāni | tēnā pavitreṇa śuddhēnā pūtāḥ |
 atī pāpmāna-marātīm tarēma | lōkasya dvārā-marcimat pavitrām |

jyōtiṣmad bhrājāmānaṃ mahāsvat | amṛtasya dhārā bahudhā dōhāmānaṃ
 |
 carānaṃ nō lōkē sudhitāṃ dadhātu | agni rmūrdhā bhuvāḥ |
 anū nōṣdyānūmatiranvi-dānumatētvam | havyāvāhagg sviṣṭam || 125 ||

T.B.3.12.4.1

dēvēbhyō vai svargō lōkastirō Ṣbhavat | tē prajāpāti-mabruvann |
 prajāpatē svargō vai nō lōkastirōṢbhūt | tamanvicchētī |
 taṃ yājñakṛatubhi-ranvaicchat | taṃ yājñakṛatubhi rnānvāvindat |
 taṃ miṣṭibhi-ranvaicchat | taṃ miṣṭibhi-ranvāvindat |
 tadiṣṭinā-miṣṭitvam | eṣṭāyō ha vai nāmā | tā iṣṭāya ityā cākṣatē parōkṣēṇa
 | parōkṣāpriyā iva hi dēvāḥ || 126 ||

T.B.3.12.4.2

taṃ tapōṣ bravīt | prajāpatē tapāsā vai śrāmyasi |
 ahamu vai tapōṣ smi | mām nu yājasva |
 athā tē satyam tapō bhaviṣyati | anū svargam lōkam vēthsyasīti |
 sa ētamāgnēya-maṣṭākāpālam nirāvapat | tapāsē caruṃ |
 anūmatyai caruṃ | tatō vai tasyā satyam tapō Ṣbhavat |
 anū svargam lōkamāvindat | satya gṃ ha vā āsya tapō bhavati |
 anū svargam lōkam vīndati | ya ētēnā haviṣā yajātē |
 ya ū cainadēvam vēdā | sōstrā juhōti | agnayē svāhā tapāsē svāhā |
 anūmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāyā lōkāya svāhāṣgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti | 127

T.B.3.12.4.3

tagg śraddhā-Ṣbravīt | prajāpatē śraddhayā vai śrāmyasi |
 ahamuvai śraddhāṣsmi | mām nu yājasva |
 athā tē satyā śraddhā bhaviṣyati | anū svargam lōkam vēthsyasīti |
 sa ētamāṣgnēya-maṣṭākāpālam nirāvapat | śraddhāyai caruṃ |
 anūmatyai caruṃ | tatō vai tasyā satyā śraddhāṢbhavat |
 anū svargam lōkamāvindat | satyā ha vā āsya śraddhā bhavati |
 anū svargam lōkam vīndati | ya ētēnā haviṣā yajātē |
 ya ū cainadēvam vēdā | sōstrā juhōti |
 agnayē svāhā śraddhāyai svāhā |
 anūmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāyā lōkāya svāhāṣgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti | 128

T.B.3.12.4.4

tagṃ saṭya-mābravīt | prajāpatē saṭyēṇa vai śrāmyasi |
 ahamu vai saṭyamāsmi | māṃ nu yājasva |
 athā tē saṭyagṃ saṭyaṃ bhaviṣyati | anū svargam lōkam vēthsyasīti | sa
 ētamāsgnēya-maṣṭākāpālam nirāvapat | saṭyāya caruṃ |
 anūmatyai caruṃ | tatō vai tasyā saṭyagṃ saṭyamābhavat |
 anū svargam lōkamāvindat | saṭyagṃ ha vā āsya saṭyaṃ bhāvati | anū
 svargam lōkam vīndati | ya ētēnā haviṣā yajātē |
 ya ucainadēvaṃ vēdā | sōstrā juhōti | agnayē svāhā saṭyāya svāhā |
 anūmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāyā lōkāya svāhāsgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti | 129

T.B.3.12.4.5

taṃ manōsbavīt | prajāpatē manāsā vai śrāmyasi |
 ahamu vai manōsmi | māṃ nu yājasva |
 athā tē saṭyaṃ manō bhaviṣyati | anū svargam lōkam vēthsyasīti |
 sa ētamāsgnēya-maṣṭākāpālam nirāvapat | manāsē caruṃ |
 anūmatyai caruṃ | tatō vai tasyā saṭyaṃ manōsbhavat |
 anū svargam lōkamāvindat | saṭyagṃ ha vā āsya manō bhavati |
 anū svargam lōkam vīndati | ya ētēnā haviṣā yajātē |
 ya ucaina dēvaṃ vēdā | sōstrā juhōti | agnayē svāhā manāsē svāhā |
 anūmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāyā lōkāya svāhāsgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti | 130

T.B.3.12.4.6

taṃ carāṇama-bravīt | prajāpatē carāṇēṇa vai śrāmyasi |
 ahamu vai carāṇamasmi | māṃ nu yājasva |
 athā tē saṭyaṃ carāṇam bhaviṣyati | anū svargam lōkam vēthsyasīti |
 sa ētamāsgnēya-maṣṭākāpālam nirāvapat | carāṇāya caruṃ |
 anūmatyai caruṃ | tatō vai tasyā saṭyaṃ carāṇamābhavat |
 anū svargam lōkamāvindat | saṭyagṃha vā āsya carāṇam bhavati | anū-
 svargam lōkam vīndati | ya ētēnā haviṣā yajātē |
 ya ucainadēvaṃ vēdā | sōstrā juhōti |
 agnayē svāhā carāṇāya svāhā | anūmatyai svāhā prajāpātayē svāhā |
 svargāyā lōkāya svāhāsgnayē sviṣṭakṛtē svāhēti | 131

T.B.3.12.4.7

tā vā ētāḥ pañcā svargasyā lōkasya dvārāḥ |
 apāghā anūvittayō nāmā | tapāḥ prathamāgṃ rākṣati |

śraddhā dvitīyāṃ | satyam tṛtīyāṃ | manāscaturthīm | carāṇaṃ pañcamīm
 |
 anū haṃvai svargaṃ lōkaṃ vindati | kāmācārōṣsya svargē
 lōkē bhāvati | ya ētābhi-riṣṭibhi-ryajātē | ya ucainā ēvaṃ veda |
 tāsvanviṣṭi | paṣṭhauhī varāṃ dadyāt kaṃ sañcā |
 striyai cābhāragṃ samṛddhyai | 132

T.B.3.12.5.1

brahma vai catu rhōtāraḥ | catūrhōtrbhyōsdhi yajñō nirmitaḥ |
 nainagṃ śaptaṃ | nābhicārita-māgācchati |
 ya ēvaṃ veda | yō ha vai catūrhōtrṇāṃ caturhōtrtvam veda |
 athō pañca hōtrtvam | sarvā hāsmāi diśāḥ kalpantē |
 vācaspatir hōtā daśāhōtrṇāṃ | pṛthivī hōtā catu rhōtrṇāṃ | 133

T.B.3.12.5.2

agni rhōtā pañcāhōtrṇāṃ | vāgghōtā śaddhōtrṇāṃ |
 mahāhāvīr hōtā saptahōtrṇāṃ | ētadvai catūrhōtrṇāṃ caturhōtrtvam |
 athō pañcāhōtrtvam | sarvā hāsmāi diśāḥ kalpantē | ya ēvaṃ veda |
 ēṣā vai sarva vidyā | ētad bhēṣajam |
 ēṣā pañktiḥ svargasyā lōkasyāṃ jaśāyāniḥ sruṭiḥ | 134

T.B.3.12.5.3

ētān yōṣddhyai-tyacchādir-darśē yāvattarasāṃ |
 svārēti | anapabravaḥ sarvamāyūrēti | vindatē prajāṃ |
 rāyaspōśam gaupatyam | brahma varcasī bhāvati | ētān. yōṣddhyaiti |
 sprṇōtyātmānām | prajāṃ pītrṇ |
 ētān. vā aruṇa aupavēśi rvidāñcākāra | 135

T.B.3.12.5.4

ētairādhi-vādamapā-jayat | athō viśvām pāpmānām |
 svāryayau | ētān. yōṣddhyaiti | adhivādam jāyati |
 athō viśvām pāpmānām | svārēti | ētairagniṃ cinvīta svargakāmaḥ |
 ētairāyūškāmaḥ | prajā paśukāmō vā | 136

T.B.3.12.5.5

purastā-ddaśāhōtāra-mudāñca-mupādadhāti yāvatpadam |
 hrdāyam yajūṣī patnyaū ca | dakṣiṇataḥ prāñcam catūra.hōtāram |
 paścādudāñcam pañcā hōtāram | uttarataḥ prāñcagṃ śaddhōtāram |

upariṣṭāt prāñcagṃ saptaḥōtāram | hr̥dayaṃ yajūgṃṣi patnyāśca |
yathāvākāśam grahān | yathāvākāśam prātigrahān lōkam pr̥nāścā |
sarvā hāsyaitā dēvatāḥ prītā abhīṣṭā bhavanti | 137

T.B.3.12.5.6

sadēvamagniṃ cinutē | rathasāmiṃta-ścētavyāḥ | vajrō vai rathāḥ |
vajrēṇaiva pāpmānaṃ bhrātr̥vyagg str̥nutē | pakṣaḥ sāmimta-ścētavyāḥ |
ētāvān. vai rathāḥ | yāvātpakṣaḥ | rathasāmiṃtamēva cinutē |
imamēva lōkam pāsubandhēnābhi jāyati | athō agniṣṭōmēnā | 138

T.B.3.12.5.7

antarikṣa-mukthyēna | svāratī-rātrēṇā | sarvān lōkānāhīnēnā |
athō satrēṇā | varō dakṣiṇā | varēṇaiva varagg spr̥nōti |
ātmā hi varāḥ | ēkavigṃsati rdakṣiṇā dadāti |
ēkavigṃsō vā itaḥ svargō lōkaḥ |
prasvargam lōkamāpnōti | 139

T.B.3.12.5.8

asāvāditya ēkavigṃsāḥ | amumēvā-dityamāpnōti |
śataṃ dadāti | śatāyuh puruṣaḥ śatēndriyah |
āyūsyēvēndriyē pratitiṣṭhati | sahasrāṃ dadāti |
sahasrā sammitaḥ svargō lōkaḥ | svargasyā lōkasyā-bhijityai |
anviṣṭakam dakṣiṇā dadāti | sarvāṇi vayāgṃsi | 140

T.B.3.12.5.9

sarvasyāptyai | sarvasyā-vāruddhyai | yadi na vindētā |
manthānē-tāvātō dādyādōdanān. vā | aśnutē tam kāmāṃ |
yasmāi kāmāyā-gniścīyatē | paṣṭhauhīm tvantarvātīm dadyāt |
sā hi sarvāṇi vayāgṃsi | sarvasyāptyai | sarvasyā-vāruddhyai | 141

T.B.3.12.5.10

hirānyam dadāti | hirānya-jyōtirēva svargam lōkamēti |
vāsō dadāti | tēnāyuh pratiratē | vēditr̥tiyē yājēta |
triṣātyā hi dēvāḥ | sa sātyamagniṃ cinutē |
tadētāt pāsubandhē brāhmaṇam brūyāt | nētārēṣu yajñēṣu |
yō ha vai catar. rhōtr̥-nanusavaṇam-tārpavitavyān vēdā | 142

T.B.3.12.5.11

tṛpyāti prajayā paśubhiḥ | upainagṃ sōmapīthō nāmati |
 ētē vai catūrhōtārō śnusavaṇam tārpayitavyāḥ | yē brāhmaṇā bāhuvidāḥ |
 tēbhyō yaddakṣiṇā na nayēt | durīṣṭaggsyāt |
 agnimāsyā vṛñjirann | tēbhyō yathā śraddham dādyāt |
 sviṣṭamē vai tatkriyatē | nāsyāgniṃ vṛñjatē | 143

T.B.3.12.5.12

hiranyēṣṭakō bhāvati |
 yāvāduttama-mānguli-kāṇḍam yājña paruṣā sammitam |
 tējō hiranyaṃ | yadi hiranyaṃ na vindēt | śarkārā aktā upādadyāt | tējō
 ghṛtam | satējasamē-vāgniṃ cinutē |
 agniñcivā saūtrāmaṇyā yājēta maitrāvaruṇyā vā |
 vīryēṇa vā ēṣa vyṛddhyatē | yōṣgniñcinutē | 144
 yāvādēva vīryaṃ | tadāsmiṃ dadhāti | brahmaṇaḥ sāyūjyagṃ salōkatā-
 māpnōti | ētāsāmēva dēvatānāgṃ sāyūjyaṃ |
 sārṣṭitāgṃ samāna lōkatā-māpnōti | ya ētamagniṃ cinutē |
 ya ucainamēvaṃ vēdā | ētadēva sāvitrē brāhmaṇam |
 athō nācīkētē | 145

T.B.3.12.6.1

yaccāmṛtam yacca martyaṃ | yacca prāṇiti yacca na |
 sarvāstā iṣṭākāḥ kṛtvā | upā kāmadughā dadhē |
 tēnarṣiṇā tēna brahmaṇā | tayā dēvatāyā-śngiraśvad dhruvā sīda |
 sarvāḥ striyaḥ sarvān puṅḡsaḥ | sarvaṃ na strī-pumañca yat |
 sarvāstāḥ | yāvāntaḥ pāḡṃsavō bhumēḥ | 146

T.B.3.12.6.2

saṅkhyātā dēvamāyayā | sarvāstāḥ | yāvānta ūṣāḥ paśūnāṃ |
 pṛthivyāṃ puṣṭir hitāḥ | sarvāstāḥ | yāvātīḥ sikātāḥ sarvāḥ |
 aḡphsvāntaśca yāḥ śritāḥ | sarvāstāḥ | yāvātīḥ śarkārā dhṛtyai |
 aṣyāṃ pṛthivyāmadhi | 147

T.B.3.12.6.3

sarvāstāḥ | yāvāntō-śsmānō-śsyāṃ pṛthivyāṃ |
 pṛtiṣṭhāsu pṛtiṣṭhitāḥ | sarvāstāḥ | yāvātī rvīrudhaḥ sarvāḥ |
 viṣṭhitāḥ pṛthivīmanū | sarvāstāḥ | yāvātīrōṣādhīḥ sarvāḥ |
 viṣṭhitāḥ pṛthivīmanū | sarvāstāḥ | 148

T.B.3.12.6.4

yāvāntō vanaspatāyaḥ | asyām pṛthivyāmadhi | sarvāstāḥ |
yāvāntō grāmyāḥ paśavaḥ sarvē | āraṇyāśca yē |
sarvāstāḥ | yē dvīpāda-ścatuṣpādaḥ | apādā udarasarpiṇāḥ |
sarvāstāḥ | yāvādāñjana mucyate | 149

T.B.3.12.6.5

dēvatrā yaccā mānuṣam | sarvāstāḥ | yāvātkr̥ṣṇāyā saḡm sarvām |
dēvatrā yaccā mānuṣam | sarvāstāḥ | yāvā llōhāyā saḡm sarvām |
dēvatrā yaccā mānuṣam | sarvāstāḥ | sarvaḡm sīsagm sarvaḡm trapū |
dēvatrā yaccā mānuṣam | 150

T.B.3.12.6.6

sarvāstāḥ | sarvaḡm hirānyagm rajataḡm | dēvatrā yaccā mānuṣam |
sarvāstāḥ | sarvaḡm suvārṇagm haritaḡm | dēvatrā yaccā mānuṣam |
sarvāstā iṣṭākāḥ kṛtvā | upākāmadughā dadhē |
tēnarṣiṇā tēna brahmāṇā | tayā dēvatāyā-Śngiraśvad dhruvāsīda | 151

T.B.3.12.7.1

sarvā diśō dīkṣu | yaccānta rbhūtāḡm pratiṣṭhitaḡm |
sarvāstā iṣṭākāḥ kṛtvā | upā kāmadughā dadhē |
tēnarṣiṇā tēna brahmāṇā | tayā dēvatāyā-Śngiraśvad-dhruvāsīda |
antarīkṣaṇca kēvālam | yaccāsmi-nnāntarāhitaḡm |
sarvāstāḥ | āntarīkṣyāśca yāḥ prajāḥ | 152

T.B.3.12.7.2

gandharvā-phsarasāśca yē | sarvāstāḥ | sarvā-nudārān-thsālilāḥ |
antarīkṣē pratiṣṭhitān | sarvāstāḥ | sarvā-nudārān-thsālilān |
sthāvarāḥ prōṣyāśca yē | sarvāstāḥ |
sarvām dhuniḡm sarvān-dhvaḡmsān | himō yaccā śīyate | 153

T.B.3.12.7.3

sarvāstāḥ | sarvān marīcīn. vitātān | nīhārō yaccā śīyate |
sarvāstāḥ | sarvā vidyutaḥ sarvānth stanayitnūn |
hrādunī ryaccā śīyate | sarvāstāḥ | sarvāḥ sra vantīḥ saritāḥ |
sarvāmaphsu caraṇca yat | sarvāstāḥ | 154

T.B.3.12.7.4

yāścā kūpyā yāścā nādyāḥ samudriyāḥ |
yāścā vaiśantīrūta prāsacīryāḥ | sarvāstāḥ |
yē cōttiṣṭhānti jīmūtāḥ | yāścā varṣānti vṛṣṭayāḥ |
sarvāstāḥ | tapastējā ākāśam | yaccākāśē pratiṣṭhitam |
sarvāstāḥ | vāyum vayāgṃsi sarvāṇi | 155

T.B.3.12.7.5

antarikṣacarañca yat | sarvāstāḥ | agniṃ sūryam candram |
miṭram varuṇam bhagām | sarvāstāḥ | satyagg śraddhām tapō damām |
nāmā rūpañcā bhūtānām | sarvāstā iṣṭākāḥ kṛtvā |
upā kāmādughā dadhē | tēnarṣiṇā tēna brahmānā |
tayā dēvatāyā-Śngirasvad-dhruvā sīda | 156

T.B.3.12.8.1

sarvām divaṅ sarvān dēvān divi | yaccānta rbhūtam pratiṣṭhitam |
sarvāstā iṣṭākāḥ kṛtvā | upā kāmādughā dadhē |
tēnarṣiṇā tēna brahmānā | tayā dēvatāyā-Śngirasvada-dhruvā sīda |
yāvātī stārākāḥ sarvāḥ | vitātā rōcanē divi | sarvāstāḥ |
ṛcō yajūgṃsi sāmāni | 157

T.B.3.12.8.2

atharvāṅgirasāścā yē | sarvāstāḥ | itihāsapurāṇañcā |
sarpadēvajanaścā yē | sarvāstāḥ | yē cā lōkā yē cālōkāḥ |
anta rbhūtam pratiṣṭhitam | sarvāstāḥ | yacca brahma yaccābrahma |
anta rbrahman pratiṣṭhitam | 158

T.B.3.12.8.3

sarvāstāḥ | ahōrātrāṇi sarvāṇi | ardhamāsāggścā kēvālān |
sarvāstāḥ | sarvānṛtūn-thsarvān māsān | samvathsarañca kēvālam |
sarvāstāḥ | sarvaṃ bhūtagṃ sarvaṃ bhavyām | yaccātōsḍhi bhaviṣyati |
sarvāstā iṣṭākāḥ kṛtvā | upā kāmādughā dadhē |
tēnarṣiṇā tēna brahmānā | tayā dēvatāyā-Śngirasvad-dhruvā sīda | 159

T.B.3.12.9.1

ṛcām prācī mahatī digūcyatē | dakṣiṇā-māhurya juṣāmapārām |
atharvaṇā-magnīrasām pratīcī | sāmṇā-mudīcī mahatī digūcyatē |
ṛgbhiḥ pūrvāhṇē divi dēva īyatē | yajurvēdē tiṣṭhati maddhyē ahnāḥ |

sāmaṡvēdē-nāstamaṡyē mahīyatē | vēdai-raśūnya-strībhīrēti sūryāḥ |
r̥gbhyō jātagṡm sārvaśō mūr̥tti-māhuḥ |
sarvā gatiḥ ryājuḥī haiva śaśvat || 160 ||

T.B.3.12.9.2

sarvaṡm tēja śsāmarūpyaṡm hā śaśvat | sarvaṡm hēdam brahmaṡṅā haiva
sr̥ṡtam | r̥gbhyō jātagṡm vaiśyaṡm varṅā-māhuḥ | yajurvēdam kṡātrīyaśyā-
huryōṅim | sāmaṡvēdō brāhmaṡṅānāṡm prasūtiḥ | pūrvē pūrvēbhyō vacā
ēta-dūcuḥ | ādarśa-maṅnim cinvānāḥ | pūrvē viśva sr̥jōśmṡtāḥ |
śatam varṡa sahaśrāṅī | dīkṡitā śsātra-māśata || 161 ||

T.B.3.12.9.3

tapā āśid gr̥hapātiḥ | brahmā brahmābhāvath svayaṡm |
satyaṡm ha hō taiśāmāśit | yad viśvasr̥ja āśata |
amṡtā-mēbhya ūdagāyat | sahaśrāṡm parivathsarān |
bhūtagṡm hā prastō taiśāmāśit | bhaviśyat prati cāharat |
prāṅō āddhvāryu-rābhavat | idagṡm sarvaṡm siśāsatāṡm || 162 ||

T.B.3.12.9.4

apāṅō vidvā-nāvṡtāḥ | prati prātiśṡtha-daddhvāre |
ārttavā ūpagātārāḥ | śaśasyā r̥tavōśbhavann |
ar̥ddhamāśāśca māśāśca | caśaśā-ddhvāryavōśbhavann |
aśagṡm śad brahmaṡṅa-stējaḥ | acchāvākō śbhāvād yaśāḥ |
r̥ta-mēśāṡm praśāśtāśśśit | yad viśva sr̥ja āśata || 163 ||

T.B.3.12.9.5

ūr̥g rājāṅa-mudāvahat | dhruva gōpa śsahōśbhavat |
ōjōśbhyaśṡtaud grāvṅṅāḥ | yad viśva sr̥ja āśata |
apācitiḥ pōtrīyā-mayajat | nēśtrīyā-mayajat tviśiḥ |
āṅṅiddhrād viduśi satyaṡm | śraddhā haivā yājath svayaṡm |
irā patnī viśva sr̥jāṡm | ākūti-rapināddhaviḥ || 164 ||

T.B.3.12.9.6

iddhmaṡm ha kṡuc caībhya ugrē | tr̥ṡṅā cā vāhatāmubhē |
vāgēśagṡm subrahmaṅyāśśśit | chaṅdō yōgān vijāṅatī |
kaḥpatantrāṅī tanvāṅāśhāḥ | saṅg sthāścā sarvaśāḥ |
ahōrātrē pāśupālyau | muhūr̥ttāḥ prēśyā bhavann |

mṛtyus tadā-bhava-ddhātā | śamitō grō viśāṃ patih || 165 ||

T.B.3.12.9.7

viśvasṛjāḥ prathamā ssastra-māsata | sahasrā samam prasūtēna yantāḥ |
tatō ha jajñē bhuvānasya gōpāḥ | hiraṇmayā śśakuni rbrahma nāmā |
yēna sūrya-stapāti tējāsē-ddhaḥ | pitā putrēnā pitṛmān. yōniyōnau |
nāvēdavin manutē tam brhantām | sarvānuḥhu-mātmānagṃ samparāyē |
ēṣa nityō mahimā brāhmaṇasyā |
na karmaṇā varddhatē nō kaniyān || 166 ||

T.B.3.12.9.8

tasyaivātmā pādavittam viditvā | na karmaṇā lipyatē pāpākēna |
pañcāpañcā śatā-strivṛtā ssaṃvathsarāḥ |
pañcāpañcā śatāḥ pañcadaśāḥ | pañcā pañcāśatā ssaptadaśāḥ | pañcā-
pañcā śatā ēkavigṃśāḥ |
viśvasṛjāgṃ sahasrā ssaṃvathsaram |
ētēna vai viśvasṛjā idam viśvā-masṛjanta | yad viśva-masṛjanta |
tasmād viśvasṛjāḥ | viśvā-mēnā-nanu prajāyatē |
brahmaṇa ssāyūjyagṃ salōkatām yanti |
ētāsāmēva dēvatānāgṃ sāyūjyam | sārṣṭitāgṃ samāna lōkatām yanti |
ya ēta-dūpayanti | yē cainat prāhūḥ |
yēbhyā-ścainat prāhūḥ || oṃ || 167 ||
hariḥ oṃ
|| iti taittiriya yajurbrāhmaṇē kāṭhakē ṛtīya praśnaḥ samāptaḥ ||